

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ασφαλιστικής

ΘΕΜΑ:

**Ο Έλεγχος των Οικονομικών Κύκλων στις Χώρες της
Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

Πτυχιακή Εργασία:

Μαυρομάτη Καλλιόπη Α.Μ. 217

Εισηγητής:

Παντελάδης Ιωάννης

Άγιος Νικόλαος, 2009

Περιεχόμενα:

Ενότητα 1: Ευρωπαϊκή Ένωση

1.1 Ιστορική αναδρομή	4
1.2 Στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης	10
1.3 Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη	11
1.4 Συμφωνία του Schengen	12
1.5 Οι θεσμοί και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	13
1.6 Ευρωπαϊκές Οικονομικές Ενώσεις	17
1.7 Οικονομική Ένωση στον υπόλοιπο κόσμο	19

Ενότητα 2: Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση

2.1 Έννοια και ορισμός της Οικονομικής Ολοκλήρωσης	22
2.2 Μορφές και Στάδια Οικονομικής Ολοκλήρωσης	23
2.3 Η θεωρία των Τελωνειακών Ενώσεων	27
2.4 Στατιστικές επιδράσεις της Τελωνειακής Ένωσης	28
2.5 Δυναμικές επιδράσεις της Τελωνειακής Ένωσης	29

Ενότητα 3: Ευρωπαϊκή και Νομισματική Ένωση

3.1 Εισαγωγή	32
3.2 Τα τρία στάδια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης	33
3.3 Κριτήρια Σύγκλισης	35
3.4 Τα όργανα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης	36
3.5 Βασικά χαρακτηριστικά της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης	38
3.6 Τα πλεονεκτήματα	38
3.7 Τα μειονεκτήματα	39
3.8 Το ευρώ	40
3.9 Βασικά στοιχεία της Ζώνης του ευρώ	41

Ενότητα 4: Οικονομικοί Κύκλοι

4.1 Εισαγωγή	42
4.2 Βασικά χαρακτηριστικά	42
4.3 Στατιστικά χαρακτηριστικά Οικονομικών Κύκλων	44
4.4 Το φίλτρο των Hodrick-Prescott	48
4.5 Διαδικασία δημιουργία Οικονομικών Κύκλων στα 15 Κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης	50
4.6 Γραφήματα	51
4.7 Δείκτες Οικονομικής Ολοκλήρωσης	79

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ιστορική αναδρομή:

Η σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αποτέλεσμα της αποφασιστικότητας των ευρωπαίων πολιτών να αντιμετωπίσουν πιθανές μελλοντικές συγκρούσεις στην Ευρώπη μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο. Αρχικός στόχος ήταν η σύνδεση των χωρών και η βιομηχανική και οικονομική συνεργασία τους. Από τότε οι αρμοδιότητές της έχουν αυξηθεί και προσπαθεί να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις και απαιτήσεις καθώς και ότι πολλές επιπλέον χώρες εντάχθηκαν σε αυτή.

Στις 25 Μαρτίου 1957 ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) από τα έξι ιδρυτικά μέλη το Βέλγιο, την Ιταλία, τη Γαλλία, το Λουξεμβούργο, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και την Ολλανδία.

Στις 4 Ιανουαρίου του 1960 υπογράφεται η Σύμβαση της Στοκχόλμης με την οποία ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ). Επικεφαλής σε αυτήν την εξέλιξη στάθηκε το Ηνωμένο Βασίλειο.

Στις 9 Ιουλίου του 1961 υπογράφεται η Συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελλάδας. Η Συμφωνία έχει ως στόχο της τη δημιουργία κατάλληλων οικονομικών προϋποθέσεων και συνθηκών για τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Το ίδιο έτος η Ιρλανδία, η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο υποβάλλουν αίτηση για τη συμμετοχή τους στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και λίγους μήνες αργότερα ακολουθεί και η Νορβηγία.

Στις 30 Ιουλίου του 1962 εφαρμόζεται η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ). Μαζί με την Τελωνειακή Ένωση δημιουργούν τους δύο πρώτους τομείς της οικονομικής ενοποίησης.

Στις 20 Ιουλίου του 1963 υπογράφεται η Σύμβαση της Γιαουντέ μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και 18 αφρικανικών κρατών που έχει σκοπό να εξασφαλίσει την εμπορική, τεχνική και οικονομική στήριξη της Κοινότητας.

Στις 31 Μαρτίου του 1965, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Hallsteik παρουσιάζει στο Συμβούλιο ένα σχέδιο που προβλέπει να παραχωρηθούν στην

Κοινότητα δικοί της πόροι και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθοριστικές αρμοδιότητες στον τομέα του προϋπολογισμού.

Στις 21 Απριλίου του 1967, η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) σταματά τη Συμφωνία σύνδεσης με την Ελλάδα εξαιτίας του πραξικοπήματος των συνταγματαρχών.

Στις 11 Μαΐου του ίδιου έτους το Ηνωμένο Βασίλειο υποβάλλει νέα αίτηση για τη συμμετοχή του στην Κοινότητα και ακολουθεί η Ιρλανδία, η Δανία και λίγο αργότερα η Νορβηγία.

Την 1^η Ιουλίου του 1968 καταργούνται οι τελευταίοι ενδοκοινοτικοί δασμοί για τα βιομηχανικά προϊόντα και θεσπίζεται ένα κοινό εξωτερικό δασμολόγιο, 18 μήνες νωρίτερα.

Στις 1-2 Δεκεμβρίου 1969 γίνεται η Σύνοδος Κορυφής της Χάγης, όπου συμφωνούν για την ενίσχυση των οργάνων της Κοινότητας και παίρνουν θετική στάση στο θέμα της επέκτασης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στις 9 Φεβρουαρίου του 1970, οι διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών δημιουργούν ένα σύστημα που σκοπό έχει τη νομισματική συνεργασία και αλληλεγγύη ανάμεσα στα κράτη-μέλη.

Στις 27 Οκτωβρίου του ίδιου έτους εγκρίνεται η έκθεση Davignon για την Πολιτική Συνεργασία. Γίνονται οι πρώτες συνεδριάσεις των Υπουργών Εξωτερικών της Κοινότητας. Σκοπός είναι να συντονιστούν οι κατευθύνσεις για την εξωτερική πολιτική.

Στις 22 Μαρτίου του 1971 γίνεται η έγκριση του <<Σχεδίου Werner>>, με το οποίο τα κράτη-μέλη καλούνται να πάρουν μέτρα για να συντονιστούν οι οικονομικές πολιτικές τους.

Στις 22 Ιανουαρίου του 1972 υπογράφονται οι Συνθήκες για τη συμμετοχή των νέων μελών στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), της Δανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Νορβηγίας.

Τον Απρίλιο του ίδιου έτους, οι <<έξι>> αποφασίζουν να επαναφέρουν στο 2,25% το ανώτατο αποδεκτό όριο απόκλισης των συναλλαγματικών τους ισοτιμιών.

Την 1^η Ιανουαρίου του 1973 <<η Ευρώπη των Έξι>> γίνεται <<η Ευρώπη των Εννιά>> με τη συμμετοχή της Δανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας.

Στις 9-10 Δεκεμβρίου του 1974 αποφασίζεται στη Διάσκεψη Κορυφής του Παρισιού η δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Στις 5 Ιουνίου 1975 εγκρίνεται με δημοψήφισμα η ένταξη του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ).

Στις 12 Ιουνίου του ίδιου έτους η Ελλάδα υποβάλλει αίτηση για τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ).

Στις 22 Ιουλίου του ίδιου έτους υπογράφεται Συνθήκη με την οποία συστήνεται το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Στόχος του είναι ο έλεγχος της πιστής διαχείρισης των οικονομικών της Κοινότητας.

Στις 28 Μαρτίου 1977 η Πορτογαλία υποβάλλει αίτηση συμμετοχής στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και στις 28 Ιουλίου ακολουθεί η Ισπανία.

Στις 6-7 Ιουλίου 1978 στη Σύνοδο Κορυφής της Βρέμης δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ).

Στις 28 Μαΐου 1979 υπογράφεται η Πράξη Συμμετοχής της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Στις 13 Δεκεμβρίου του 1979 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απορρίπτει τον προϋπολογισμό της Κοινότητας για το 1980.

Στις 16 Απριλίου 1980 εγκρίνεται η Συνθήκη συμμετοχής της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ).

Στις 30 Μαΐου 1980 το Συμβούλιο αναθέτει στην Επιτροπή την παρουσίαση προτάσεων για τη βελτίωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και την παρουσίαση ενός νέου συστήματος χρηματοδότησης της Κοινότητας.

Την 1^η Ιανουαρίου 1981 η Ελλάδα γίνεται το δέκατο κράτος-μέλος της Κοινότητας.

Στις 24 Ιουνίου του ίδιου έτους προτείνεται από την Επιτροπή η ανάπτυξη της <<Ευρώπης της δεύτερης γενιάς>> με επέκταση και σε άλλους τομείς. Η μείωση του ρυθμού αύξησης των δαπανών για τη γεωργία και η δημιουργία ενός συστήματος <<ιδίων πόρων>> προβλέπεται να εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση.

Στις 23 Φεβρουαρίου 1982, η Γροιλανδία ως τμήμα της Δανίας, αποφασίζει να αποχωρήσει από την Κοινότητα.

Στις 28 Φεβρουαρίου 1984, το συμβούλιο των Υπουργών εγκρίνει το πρόγραμμα ESPRIT, το οποίο έχει σχέση με τον τομέα της πληροφορικής.

Στις 12 Ιουνίου 1985 υπογράφεται η Συνθήκη Συμμετοχής της Πορτογαλίας και της Ισπανίας.

Στις 14 Ιουνίου του ίδιου έτους η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει τη <<Λευκή Βίβλο>> για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Σκοπός της προσπάθειας αυτής είναι να δημιουργηθεί η Κοινή Αγορά με το βάρος όλων των φορολογικών, διοικητικών και τεχνικών εμποδίων στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας μέχρι το 1992.

Στις 2 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργο εγκρίνει την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και το πρόγραμμα για τη πραγματοποίηση της Ευρωπαϊκής Εσωτερικής Αγοράς μέχρι το 1992.

Την 1^η Ιανουαρίου 1986, τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας γίνονται δώδεκα, με τη συμμετοχή της Πορτογαλίας και της Ισπανίας.

Την 1^η Ιουνίου 1988 εγκρίνεται τελικά ο προϋπολογισμός της Κοινότητας για το 1988. Στο διάστημα αυτό η χρηματοδότηση των δαπανών της Κοινότητας γινόταν με βάση το καθεστώς των προσωρινών δωδεκατημορίων.

Στις 9 Δεκεμβρίου 1989 στο Στρασβούργο αποφασίζεται η σύγκληση διακυβερνητικών διασκέψεων για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και για την Πολιτική Ένωση.

Στις 29 Μαΐου 1990 υπογράφονται οι Συμφωνίες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης με έδρα το Λονδίνο.

Στις 19 Ιουνίου του ίδιου έτους υπογράφεται η Συμφωνία Schengen ανάμεσα στη Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο και Ιταλία για την πλήρη κατάργηση των ελέγχων στα μεταξύ τους σύνορα.

Στις 21 Οκτωβρίου 1991 επιτυγχάνεται συμφωνία για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών.

Στις 7 Φεβρουαρίου 1992 υπογράφεται η Συνθήκη του Μάαστριχτ, στην οποία προβλέπεται η δημιουργία Πολιτικής και Οικονομικής-Νομισματικής Ένωσης, με την οποία ενισχύονται οι εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο νομοθετικό τομέα, στον τομέα του πολιτικού ελέγχου και του προϋπολογισμού.

Στις 7 Απριλίου 1992 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη Συνθήκη του Μάαστριχτ παρά τις σοβαρές του επιφυλάξεις, ιδιαίτερα σχετικά με την εξάλειψη του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Στις 11-12 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου, αποφασίσθηκε το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο της Ένωσης (πακέτο Delors II).

Στις 27-29 Οκτωβρίου 1993 αποφασίζεται η μετονομασία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε <<Ευρωπαϊκή Ένωση>>.

Στις 24-25 Ιουνίου 1994 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Κέρκυρα δίνει <<το πράσινο φως>> για τη 4^η διεύρυνση της ένωσης.

Την 1^η Ιανουαρίου 1995, η Αυστρία, η Φιλανδία και η Σουηδία εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στις 26 Μαρτίου 1995 εφαρμόζεται η Συμφωνία του Schengen και καταργείται ο έλεγχος διαβατηρίων μεταξύ των χωρών της Μπενελούξ (Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο), της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας.

Στις 15-16 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Μαδρίτη αποφασίζει να αποκαλείται <<ευρώ>> το μελλοντικό ευρωπαϊκό νόμισμα.

Στις 14 Ιουνίου 1996, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει το πρόγραμμα MEDA στο πλαίσιο της ευρώ-μεσογειακής συνεργασίας.

Στις 13-14 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Δουβλίνο εγκρίνει το <<Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης>> για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE). Παρουσιάζονται στο κοινό τα μελλοντικά ευρωνομίσματα και λαμβάνονται αποφάσεις για την καταπολέμηση της διεθνούς εγκληματικότητας.

Στις 16-17 Ιουνίου 1997, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με τη νέα Συνθήκη και επιβεβαίωσαν την επιθυμία τους να προχωρήσουν στην καθιέρωση του <<ευρώ>> σύμφωνα με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα.

Το έτος 1999 εγκαινιάσθηκε επίσημα το ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης <<το ευρώ>> και 11 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το υιοθέτησαν ως επίσημο νόμισμά τους, διαμορφώνοντας αυτό που είναι γνωστό ως ζώνη του ευρώ.

Το 2001 η Ελλάδα εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ.

Την 1^η Ιανουαρίου 2002 το ευρώ αποτελεί πραγματικότητα όταν τα εθνικά νομίσματα των 12 (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία και Φιλανδία) από τις 15 χώρες που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντικαθίστανται από χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ.

Στις 31 Μαρτίου 2003 πραγματοποιούνται αποστολές διαφύλαξης της ειρήνης στα Βαλκάνια, πρώτα στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και εν συνεχεία στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη.

Το έτος 2004, η Κύπρος, η Τσεχία, η Σλοβακία, η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Ουγγαρία, η Μάλτα και η Σλοβενία εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα κράτη-μέλη από 15 έγιναν 25.

Στις 29 Οκτωβρίου 2004 τα 25 κράτη-μέλη υπογράφουν Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Στόχος του είναι η απλοποίηση της δημοκρατικής διαδικασίας σχετικά με τη λήψη των αποφάσεων και τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25 και πλέον κρατών-μελών.

Την 1^η Ιανουαρίου 2007 τα κράτη-μέλη γίνονται 27 με την συμμετοχή της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας.

Στις 13 Δεκεμβρίου 2007, τα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράφουν τη Συνθήκη της Λισσαβόνας, η οποία τροποποιεί τις προηγούμενες συνθήκες. Σκοπός είναι να κάνει την Ευρωπαϊκή Ένωση πιο δημοκρατική και αποτελεσματική έτσι ώστε να αντιμετωπίσει τα παγκόσμια προβλήματα.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Ο αρχικός στόχος της Ένωσης των κρατών-μελών ήταν να τερματιστεί η ιστορία των πολέμων, των δεινών και των καταστροφών. Πέρα από αυτό το στόχο υπάρχουν και οικονομικοί, κοινωνικοί και πολιτικοί στόχοι:

- Η διατήρηση και η σταθεροποίηση της ειρήνης.
- Η οικονομική ενοποίηση προς όφελος όλων των πολιτών που ζουν μέσα στη Κοινότητα.
- Η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα.
- Η άνοδος της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών.
- Η άνοδος της επιστημονικής και τεχνικής προόδου.
- Η ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών-μελών με τη θέσπιση ιθαγένειας στην Ένωση.
- Η προώθηση μιας ισορροπημένης και σταθερής οικονομικής και κοινωνικής προόδου με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και με την ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής Ένωσης, η οποία στη πορεία θα περιλαμβάνει ένα ενιαίο νόμισμα.
- Η επιβεβαίωση της ταυτότητάς της στη διεθνή σκηνή, κυρίως με την εφαρμογή μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβάνοντας με τον καιρό τη διαμόρφωση μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία σε δεδομένη στιγμή μπορεί να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.
- Ένας από τους κύριους στόχους είναι η ίδρυση μιας τελωνειακής ένωσης που θα εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στα

κράτη-μέλη, κάθε είδους συναλλαγές, καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων.

- Τέλος, η ανάπτυξη συνεργασίας στο τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, όπως η πολιτική ασύλου, τη πολιτική όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση και τους υπηκόους των Τρίτων χωρών, η καταπολέμηση της διεθνούς απάτης, τις συνεργασίες σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ):

Με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, που άρχισε να εφαρμόζεται την 1^η Ιουλίου 1987, καταγράφονται και ενσωματώνονται στη Συνθήκη της Ρώμης δύο νέοι βασικοί στόχοι για τη Κοινότητα: η πραγματοποίηση της Ευρωπαϊκής Εσωτερικής Αγοράς μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 1993 και η δέσμευση των 12 κρατών-μελών για τη δημιουργία ή την προώθηση νέων κοινών πολιτικών (Παπαγιάννης, 1996). Πιο συγκεκριμένα η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη δημιούργησε τη νομική δέσμευση των <<12>> για τη πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς, κατέγραψε στη Συνθήκη ως στόχο της Ένωσης την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Επίσης, αναγνώρισε την έρευνα, το περιβάλλον και την κοινωνική πολιτική ως τομείς δραστηριότητας της Ένωσης. Τέλος, άλλαξε τη λειτουργία των Οργάνων της Ένωσης, έτσι ώστε να βελτιωθεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων, να συμμετέχει και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη διαδικασία αυτή και να βελτιωθεί η εκτέλεση των αποφάσεων.

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη ήταν ένας συμβιβασμός που έδωσε τις δυνατότητες, ιδιαίτερα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για την προώθηση της ιδέας της Ένωσης, η οποία πραγματοποιήθηκε, εν μέρει, με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ το Φεβρουάριο του 1992.

Η Συμφωνία του Schengen:

Στις 14 Ιουνίου 1985 υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο από τις κυβερνήσεις της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ολλανδίας, του Λουξεμβούργου και του Βελγίου. Το 1990 συμμετείχε η Ιταλία, 1991 η Ισπανία και η Πορτογαλία, και το 1994 η Δανία και η Αυστρία. Η Ελλάδα υπέγραψε τη συμφωνία το 1992, η οποία επικυρώθηκε το Μάρτιο του 1997 από τη Βουλή των Ελλήνων. Η Μεγάλη Βρετανία και η Ιρλανδία είναι οι μόνες χώρες που δεν υπέγραψαν τη Συμφωνία και δεν είναι μέλη του λεγόμενου χώρου Schengen, όπου από τη 1^η Δεκεμβρίου 1997 προβλέπεται να ισχύσει η πλήρης κατάργηση των συνοριακών ελέγχων για υπηκόους των 13 κρατών-μελών που μετακινούνται στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Τον Οκτώβριο του 1997, που υπογράφηκε η Συνθήκη του Άμστερνταμ, η Συμφωνία αυτή αποτελούσε πεδίο διακυβερνητικής συνεργασίας των συμπεριλαμβανομένων κρατών-μελών στους τομείς της δικαιοσύνης, αστυνομίας και τελωνείων, συμφωνίες που υφίστανται εκτός του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου, δηλαδή για την εφαρμογή των οποίων δεν είχαν καμία δικαιοδοσία τα Κοινοτικά όργανα (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – Ευρωπαϊκή Επιτροπή). Με τη νομική ενσωμάτωση του Schengen στη Συνθήκη του Άμστερνταμ ισχύουν βασικά και γι' αυτό κοινοτικές διαδικασίες.

Δύο λόγοι οδήγησαν στη σύναψη της Συμφωνίας και της αντίστοιχης Σύμβασης εφαρμογής της:

- Η εφαρμογή της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς, με την οποία επιδιώκεται η κατάργηση των εσωτερικών ελέγχων, και
- Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος, για την οποία θα έπρεπε να προβλεφθούν ενιαία αυστηρά μέτρα ελέγχου τόσο στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης όσο και μέσα στον ίδιο το << χώρο του Schengen >> .

Στο επίκεντρο των μέτρων για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας είναι το <<Σύστημα Πληροφοριών του Schengen>>, του οποίου βασικό στοιχείο είναι ένας κεντρικός υπολογιστής που βρίσκεται στο Στρασβούργο και με τον οποίο συνδέονται τα εθνικά συστήματα καταζήτησης. Η καταχώρηση προσωπικών στοιχείων στον κεντρικό υπολογιστή γίνεται σύμφωνα με την

εθνική διαδικασία και στη βάση συγκεκριμένων, περιοριστικών κριτηρίων (δικαστική απόφαση, ένταλμα σύλληψης). Πέρα από αυτό και σε κοινοτικό επίπεδο εξασφαλίζεται στους πολίτες δημοκρατικός έλεγχος και αποτελεσματικά διαθέσιμα δικαστικά μέσα προσφυγής, όταν διαπιστωθούν καταχρήσεις. Τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό δικαστήριο μπορούν να παρέμβουν.

Οι θεσμοί και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- 1. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council):** Δημιουργήθηκε το 1974, από τους 15 αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων των κρατών-μελών. Γίνεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο μαζί με τον Πρόεδρο της Επιτροπής, ένα μέλος της Επιτροπής και τους Υπουργούς Εξωτερικών. Χαράζει τις κύριες πολιτικές κατευθύνσεις της Ένωσης και αποτελεί κεντρικό ρόλο στη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων και το προσανατολισμό της.
- 2. Συμβούλιο των Υπουργών (Council of Ministers):** Αποτελείται από αντιπροσώπους Υπουργούς των κρατών-μελών και η σύνθεσή του είναι ανάλογη με το θέμα που συζητείται. Λαμβάνει τελικές αποφάσεις σε διάφορα θέματα, οι οποίες είναι δεσμευτικές για τα κράτη-μέλη μετά από αποφάσεις της Επιτροπής, με ειδική πλειοψηφία ή ομοφωνία κατά περίπτωση. Η Επιτροπή των Νόμιμων Αντιπροσώπων (Committee of Permanent Representatives Coreper) προετοιμάζει τις εργασίες του Συμβουλίου, κυρίως με τη συγκράτηση διαφόρων επιτροπών και ομάδων που έχουν στόχο τη μελέτη των αντίστοιχων θεμάτων. Το σύνολο των 87 ψήφων του Συμβουλίου κατανέμεται ανάλογα με τις χώρες. Από 10 ψήφους Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο. Από 8 ψήφους η Ισπανία. Από 5 ψήφους Βέλγιο, Ελλάδα, Ολλανδία, Πορτογαλία. Από 4 ψήφους Αυστρία, Σουηδία. Από 3 ψήφους Δανία, Ιρλανδία, Φιλανδία. Και από 2 ψήφους το Λουξεμβούργο. Η ειδική πλειοψηφία ορίζεται στους 62 ψήφους αν η απόφαση λαμβάνεται μετά από πρόταση της Επιτροπής. Μέσω του Συμβουλίου Υπουργών, οι Εθνικές Κυβερνήσεις επηρεάζουν και ελέγχουν την εξέλιξη της κοινότητας με έγκριση, απόρριψη ή διόρθωση των προτάσεων της Επιτροπής.

3. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Commission): Αποτελεί το εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τεχνοκρατικού και υπερεθνικού χαρακτήρα. Είναι θεματοφύλακας των Συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που φροντίζει για τη σωστή εφαρμογή των αποφάσεων που λαμβάνονται με βάση τις Συνθήκες αυτές και του γενικότερου Νομικού πλαισίου της Ένωσης. Είναι διαχειριστής των πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκτελεί τον προϋπολογισμό της. Αποτελεί το κύριο όργανο πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη και εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την οποία εκπροσωπεί στο εξωτερικό. Αποτελείται από 20 μέλη που ορίζονται για πέντε χρόνια μετά από συνεννοήσεις με τα κράτη-μέλη. Οι μεγαλύτερες χώρες, όπως είναι η Γερμανία, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία και η Ισπανία, ορίζουν από δύο μέλη, ενώ οι υπόλοιπες χώρες ορίζουν από ένα μέλος. Αφού ορισθούν τα μέλη της Επιτροπής, αναλαμβάνουν υπεύθυνα δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης την οποία μόνο αυτοί εκπροσωπούν

4. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament): Εκλέγεται για πέντε χρόνια με άμεση καθολική ψηφοφορία διαθέτει 626 μέλη, τα οποία κατανέμονται ως εξής: Γερμανία 99 μέλη, Γαλλία 87 μέλη, Ιταλία 87 μέλη, Ηνωμένο Βασίλειο 87 μέλη, Ισπανία 64 μέλη, Ολλανδία 31 μέλη, Βέλγιο 25 μέλη, Ελλάδα 25 μέλη, Πορτογαλία 25 μέλη, Σουηδία 22 μέλη, Αυστρία 21 μέλη, Δανία 16 μέλη, Φιλανδία 16 μέλη, Ιρλανδία 15 μέλη και Λουξεμβούργο 6 μέλη. Έδρα του Κοινοβουλίου είναι το Στρασβούργο και αποτελείται από πολιτικές ομάδες οργανωμένες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών πολιτικών, ασκεί από κοινού με το Συμβούλιο της Ένωσης τη Δημοσιονομική εξουσία, ψηφίζοντας τον προϋπολογισμό και ελέγχοντας την εκτέλεσή του. Τόσο η Ενιαία Πράξη το 1986, και η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1992, ενίσχυσε τις νομοθετικές αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου, θεσπίζοντας αποφάσεις με το Συμβούλιο σε σημαντικούς τομείς.

5. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (Court of Justice): Αποτελείται από 15 δικαστές και 9 εισαγγελείς. Το 1989 δημιουργήθηκε και ένα Πρωτοδικείο αποτελούμενο από

15 δικαστές. Τα μέλη των οργάνων αυτών που εδρεύουν στο Λουξεμβούργο διορίζονται με εξαετή θητεία μετά από κοινή Συμφωνία των Κυβερνήσεων. Το Δικαστήριο έχει τη δύναμη να αποφασίζει για τη νομιμότητα των πράξεων των οργάνων της Ένωσης, καθώς και την τήρηση του νομικού του πλαισίου από τα κράτη-μέλη. Οι αποφάσεις είναι δεσμευτικές και σε αυτό μπορούν να προσφύγουν ιδιώτες, επιχειρήσεις, Κυβερνήσεις των κρατών-μελών, καθώς και τα Κοινοτικά Όργανα.

- 6. Ελεγκτικό Συνέδριο (Court of Auditors):** Αποτελείται από 15 μέλη που ορίζονται για έξη χρόνια, με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου της Ένωσης και Σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η έδρα του βρίσκεται στο Λουξεμβούργο. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη νομιμότητα και τη δημοσιονομική διαχείριση των εσόδων και δαπανών της Ένωσης. Ετοιμάζει ετήσια έκθεση για τον προϋπολογισμό, καθώς και ειδικές εκθέσεις ή γνώμες μετά από αίτηση άλλων οργάνων.

Υπάρχουν ορισμένες Επιτροπές και Οργανισμοί των οποίων οι δραστηριότητες προσαρμόζονται με τις λειτουργίες της Ένωσης και ο ρόλος τους αυξάνει στα πλαίσια της διαδικασίας ολοκλήρωσης.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε) (Economic and Social Committee): Αποτελείται από 222 μέλη που αντιπροσωπεύουν τρεις ομάδες: εργοδότες, εργαζομένους και διάφορες λοιπές δραστηριότητες. Η Ο.Κ.Ε έδρα έχει στις Βρυξέλλες και απαιτείται για την έγκριση της σημαντικός αριθμός αποφάσεων.

Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Κ.Α.Χ.): Ειδικός Οργανισμός που αφορά τα θέματα του άνθρακα και χάλυβα. Αποτελείται από 108 εκπροσώπους των παραγωγών, των εργαζομένων, των καταναλωτών και εμπόρων.

Επιτροπή των Περιφερειών (Committee of the Regions): Αποτελείται από 222 αντιπροσώπους των Οργανισμών Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, με ισάριθμους αναπληρωτές που διορίζονται για τέσσερα χρόνια. Η σύνοδος της επιτροπής αυτής, έγινε στις 9 και 10 Μαρτίου του 1994 στις Βρυξέλλες. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής Περιφερειών σε πολλούς τομείς που

προσαρμόζονται σε θέματα εκπαίδευσης, νεολαίας, δημόσιας υγείας, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (E.T.E) (European Investment Bank):

Είναι το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Ένωσης, έδρα έχει στο Λουξεμβούργο, είναι ίδρυμα με νομική προσωπικότητα, οικονομική αυτονομία, διευκολύνει τη χρηματοδότηση προγραμμάτων που στόχο έχουν στην ανάπτυξη των Διευρωπαϊκών δικτύων, την προστασία του περιβάλλοντος, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επίσης παρεμβαίνει σε Τρίτες Χώρες στα πλαίσια της πολιτικής συνεργασίας της Ένωσης με τις χώρες αυτές. Οι δυνατότητες δανεισμού της στις διεθνείς χρηματαγορές με ευνοϊκούς όρους, μεταφέρονται στους συντελεστές προώθησης των σχεδίων της, δεδομένου ότι η ίδια δεν λειτουργεί με τον ίδιο σκοπό κέρδους όπως οι άλλες εμπορικές τράπεζες.

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (E.N.I.) (European Monetary Institute) και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (European Central Bank): προβλέπονται από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ να ιδρυθούν στα πλαίσια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Οι δραστηριότητες των Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την έκδοση και διαχείριση του νέου νομίσματος, προετοιμάζονται από το E.N.I., που έδρα έχει από το 1994 στη Φρανκφούρτη.

Ευρωπαϊκές οικονομικές Ενώσεις:

Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών - Ε.Ζ.Ε.Σ (European Free Trade Area – EFTA): Ιδρύθηκε με τη Σύμβαση της Στοκχόλμης που υπογράφηκε στις 4 Ιανουαρίου 1960 και αποτελείται αρχικά από επτά χώρες: Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία, Σουηδία, Δανία, Αυστρία, Ελβετία και Πορτογαλία. Η Ε.Ζ.Ε.Σ προέκυψε μετά την αποτυχία των διαπραγματεύσεων το 1956 για τη δημιουργία μιας ευρύτερης Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών, που θα περιείχε μια μεγάλη γεωγραφική περιοχή της Δυτικής Ευρώπης. Οι χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ ίδρυσαν μια μικρή Γραμματεία με έδρα τη Γενεύη, η οποία θα εξυπηρετούσε τις ανάγκες της Σύμβασης και θα είχε σχέση με την απελευθέρωση του μεταξύ τους εμπορίου βιομηχανικών προϊόντων. Η Ε.Ζ.Ε.Σ αποτελούσε μια ζώνη ελεύθερου εμπορίου βιομηχανικών προϊόντων που ολοκληρώθηκε τέλος του 1966 και κάθε χώρα αποτελούσε τη δική της εμπορική πολιτική απέναντι σε Τρίτες Χώρες. Σκοπός της είναι η δημιουργία μιας εμπορικής Συμφωνίας που θα κάλυπτε όλη τη Δυτική Ευρώπη. Λίγο αργότερα, νέες χώρες όπως η Φιλανδία και η Ιρλανδία έγιναν μέλη της Ε.Ζ.Ε.Σ. Οι Συμφωνίες απελευθέρωσης του εμπορίου των Βιομηχανικών Προϊόντων, υπογράφηκαν το 1972 μεταξύ της ΕΟΚ και των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ. ακολουθώντας την πορεία της ΕΟΚ, οι χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ άρχισαν να περιλαμβάνουν στο εσωτερικό τους δίκαιο και λειτουργίες της αγοράς. Αργότερα με τη συμμετοχή τους στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο των 18 χωρών της Ευρώπης μόνο η Ελβετία αρνήθηκε να συμμετάσχει στο Δημοψήφισμα το 1992, υπογραμμίζοντας τα οφέλη των χωρών αυτών από την ίδρυση του προγράμματος της ενιαίας αγοράς. Τα οφέλη από τη συμμετοχή και την οικονομική ενοποίηση, πίστευαν πως ήταν πολύ πιο σημαντικά από πιθανά κόστη που θα προκαλούσε ο συμβιβασμός σε σχέση με τη πλήρη εθνική αυτονομία και κυριαρχία. Από το 1995 η Σουηδία, η Φιλανδία και η Αυστρία αποτελούν πλήρη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συμβούλιο Αμοιβαίας Οικονομικής Βοήθειας (Council for Mutual Economic Assistance – C.M.E.A): Ιδρύθηκε το 1949 και αποτελείται από την πρώην Σοβιετική Ένωση και τις υπόλοιπες χώρες στην Ανατολική Ευρώπη. Υπήρξε για τέσσερις δεκαετίες και διαλύθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1980 μαζί με τη κατάρρευση των καθεστώτων αυτών. Αποτέλεσε μια προσπάθεια σχεδιασμένης Οικονομικής Ολοκλήρωσης, η οποία δε στηριζόταν στους κανόνες της ελεύθερης

αγοράς, έτσι πολλές από τις επιπτώσεις που περιγράφει η θεωρία της Οικονομικής Ολοκλήρωσης (θα αναφερθούμε παρακάτω) δεν έχουν εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η κατανομή των πόρων και των παραγωγικών δραστηριοτήτων στις χώρες της Ένωσης που κυριαρχούσε η Σοβιετική Ένωση, δεν στηριζόταν στις διαφορές του απόλυτου και συγκριτικού κόστους, στις δυνάμεις του ανταγωνισμού και στις δομές της αγοράς αλλά και στις επιδιώξεις και τους στόχους του Σχεδίου. Στα πλαίσια του Σχεδίου, επιδιώκεται η δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, η επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης και της τεχνολογικής προόδου ή οικονομική συνεργασία με Τρίτες Χώρες. Το εμπόριο διεξαγόταν μέσω κρατικών οργανισμών σύμφωνα με τους στόχους και τις κατευθύνσεις του Σχεδίου. Μέσα από το Σχέδιο καθορίζεται το σύστημα τιμών στις οικονομίες των διάφορων χωρών. Τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στα 40 χρόνια λειτουργίας, αντιμετωπίστηκαν με πολλές προσπάθειες διάφορων ρυθμίσεων, οι οποίες δεν μπόρεσαν να δώσουν στις χώρες αυτές ένα ρυθμό ανάπτυξης και ευημερίας.

Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου των Χωρών της Κεντρικής Ευρώπης (Central European Free Trade Agreement – C.E.F.T.A): Πραγματοποιήθηκε το 1992 (Πρωτόκολλο της Βουδαπέστης) με σκοπό τη δημιουργία μιας Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου μέχρι το έτος 2000 ή 2002. οι χώρες που την αποτελούν: Τσεχία, Ουγγαρία, Πολωνία και Σλοβακία. Με τη πιθανή προσχώρηση της Ρουμανίας, της Σλοβακίας και των χωρών της Βαλτικής δημιουργείται μια ελεύθερη ζώνη 100 εκατομμυρίων κατοίκων.

Οικονομικές Ενώσεις στον υπόλοιπο κόσμο.

Πολλές χώρες σε διάφορες περιοχές του κόσμου προωθούν σε περιφερειακό επίπεδο τη δημιουργία οικονομικών μπλοκ και Ζωνών Ελευθέρου Εμπορίου, ακολουθώντας ως ένα βαθμό τα μεγάλα βήματα που έγιναν τελευταία προς την οικονομική ολοκλήρωση στον Ευρωπαϊκό χώρο. Έτσι έχουμε σταδιακά μια γεωγραφική-πολιτική πραγματικότητα. Το βάρος και η σημασία των διάφορων χωρών στη μεταβαλλόμενη διεθνή οικονομική πραγματικότητα, πρόκειται να μεταβληθεί σημαντικά, ενώ ο διεθνής ανταγωνισμός πρόκειται να ενταθεί. Το 1994 άρχισε να ισχύει η **Βορειοαμερικανική Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών (North American Free Trade Agreement – N.A.F.T.A.)** η οποία δημιούργησε τη δεύτερη σε μέγεθος ζώνη ελευθέρων συναλλαγών στο κόσμο. Καλύπτει συνολικό πληθυσμό 370 εκατομμύρια κατοίκους, και το συνολικό ακαθάριστο προϊόν των χωρών που την αποτελούν φτάνει στα 6,8 τρισεκατομμύρια δολάρια. Με αυτή τη Συμφωνία διευρύνεται η Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών που ισχύει από το 1989 μεταξύ των ΗΠΑ και του Καναδά και περιλαμβάνεται και το Μεξικό, μια χώρα με διαφορετικές οικονομικές και κοινωνικές δομές και χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης.

Αρχίζοντας με τη σταδιακή κατάργηση των δασμών, η ζώνη αυτή Ελευθέρων Συναλλαγών θέλει να περιλάβει κι άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής, κάτι που έχει αρχίσει ήδη να συζητείται με πρώτο υποψήφιο μέλος τη Χίλη.

Προβλέπεται κατάργηση των δασμών σε πολλά Βιομηχανικά προϊόντα, όπως ενδύματα και αυτοκίνητα. Στα αγροτικά προϊόντα προβλέφθηκε άμεση κατάργηση του 57% των περιορισμών στο εμπόριο που θα φθάσει το 94% περίπου το 2007 και το 100% περίπου το 2012. Σταδιακά καταργούνται οι περιορισμοί στις κρατικές προμήθειες, επίσης διερευνείται η απελευθέρωση της αγοράς σε τομείς όπως ορυχεία, Τράπεζες, ασφάλειες. Με την είσοδο του Μεξικού αποκτά φθηνό εργατικό δυναμικό, το οποίο αποτελούσε ένα παράγοντα μετανάστευσης πολλών αμερικάνικων επιχειρήσεων στις χώρες του Ειρηνικού. Εκτιμάται ότι θα υπάρξουν σημαντικά οφέλη μακροχρόνια στις ΗΠΑ και στο Μεξικό. Στις ΗΠΑ οι θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν θα είναι περισσότερες από αυτές που θα χαθούν, λόγω μετακίνησης προς το Μεξικό, το οποίο θα αυξήσει την απασχόλησή του περισσότερο στις χαμηλόμισθες θέσεις εργασίας.

Η δημιουργία ενός τέτοιου οικονομικού μπλοκ, ήταν επόμενο να προκαλέσει ανησυχία στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την οποία οι αποφάσεις απέναντι στις Τρίτες χώρες που θα

ακολουθήσει η Βορειοαμερικανική Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών, έχουν ιδιαίτερη σημασία. Αξιοσημείωτη μπορεί να θεωρηθεί η προσπάθεια που άρχισε το 1990 μεταξύ της Βραζιλίας και της Αργεντινής, στην οποία συμμετέχουν η Ουρουγουάη και η Παραγουάη, αποτελώντας μια Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου με ονομασία **MERCOSUR** (Mercado Comun del Sur) δηλαδή μια Κοινή Αγορά του Νότου της Αμερικάνικης Ηπείρου. Οι χώρες που άρχισαν να μειώνουν τους δασμούς τους στο μεταξύ τους εμπόριο, γνώρισαν ραγδαία ανάπτυξη σε σύντομο χρονικό διάστημα. Οι χώρες που αποτελούν το MERCOSUR αντιπροσωπεύουν σχεδόν το μισό από το ακαθάριστο προϊόν της Λατινικής Αμερικής και στοχεύουν στην άμεσα πλήρη απελευθέρωση του εμπορίου μέχρι το 2000.

Το 1995, το 90% του μεταξύ τους εμπορίου έχει απελευθερωθεί, και έχουν θεσπίσει ένα κοινό εξωτερικό δασμολόγιο για προϊόντα που προέρχονται από Τρίτες χώρες. Το εξωτερικό δασμολόγιο καλύπτει το 80% των εισαγόμενων προϊόντων και αναμενόταν να ολοκληρωθεί το 2000. Ανάλογα με τη ραγδαία ανάπτυξη του εμπορίου είναι και η εξέλιξη προς στενότερες σχέσεις συνεργασίας και φιλίας μεταξύ των χωρών.

Προς την κατεύθυνση της απελευθέρωσης του εμπορίου κινείται η **Ένωση των Επτά Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (Association of Southeast Asian Nations – ASEAN)** που περιλαμβάνει τις χώρες: Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη και Βιετνάμ. Ιδρύθηκε το 1967 από τις έξι χώρες εκτός του Βιετνάμ. Έχει κυρίως πολιτικά κίνητρα και μέσω της συνεργασίας, στόχος είναι να μειώσει την ένταση στη περιοχή και να εμποδίσει την επέκταση της σοσιαλιστικής επιρροής. Οι χώρες αυτές, με τις πλέον δυναμικές οικονομίες και τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης στον κόσμο, με συνολικό εθνικό προϊόν που είχε εκτιμηθεί ότι το 2007 θα διπλασιαστεί και θα φτάσει 1200 δισεκατομμύρια δολάρια.

Μετά τη συμφωνία της Βορειοαμερικανικής Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών, η προσπάθεια δημιουργίας μιας τεράστιας Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου στην περιοχή του Ειρηνικού, που θα αντιπροσωπεύει 2,1 δισεκατομμύρια καταναλωτές, το 60% της παγκόσμιας παραγωγής και το 40% του Διεθνούς Εμπορίου, αποτελεί κοινή επιθυμία όλων των χωρών της περιοχής.

Οι ηγέτες των 18 χωρών (11 Ασιατικές, 4 Αμερικανικές και 4 της Ωκεανίας) είναι μέλη του **Φόρουμ Οικονομικής Συνεργασίας Χωρών Ασίας-Ειρηνικού (Asian Pacific Economic Co-operation – A.P.E.C)** συμφώνησαν στη προώθηση του στόχου για τη δημιουργία Ελεύθερης Ζώνης Συναλλαγών που θα ολοκληρωθεί το 2020. ορίζουν πως τα αναπτυσσόμενα κράτη της περιοχής θα πετύχουν την πλήρη απελευθέρωση του εμπορίου μέχρι το 2010, και τα αναπτυσσόμενα κράτη το 2020. Οι 18 χώρες της είναι: Αυστραλία, Καναδάς, Κίνα, Ινδονησία,

Μαλαισία, Νέα Ζηλανδία, Νέα Γουϊνέα, Φιλιππίνες, Νότια Κορέα, Ταϊλάνδη, Βιρμανία, Χιλή, Χονγκόγκ, Ιαπωνία, Μεξικό, Σιγκαπούρη, Ταϊβάν και ΗΠΑ. Μερικές από αυτές είναι και μέλη των δύο παραπάνω ενώσεων, N.A.F.T.A και A.S.E.A.N.

Στη Λατινική περιοχή μια ακόμα Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου αποτελούν οι χώρες του **Συμφώνου των Άνδεων (Andean Pact)**. Ιδρύθηκε από τη Βενεζουέλα, την Κολομβία, τον Ισημερινό, το Περού και τη Βολιβία. Στην Αφρική έχουμε την **Επιτροπή Νοτιοαφρικάνικης Ανάπτυξης (Southern African Development Committee – S.A.D.C.)** που περιλαμβάνει: Αγκόλα, Μποτσβάνα, Λεσόθο, Μαλάβι, Μοζαμβίκη, Μαυρίκιο, Ναμίμπια, Νότιο Αφρική, Σουαζιλάνδη, Τανζανία και Ζιμπάμπουε. Και τη **Δυτικοαφρικάνικη Οικονομική και Νομισματική Ένωση (West African Economic and Monetary Union – U.E.M.O.A)**, που περιλαμβάνει την Ακτή του Ισημερινού, τη Δημοκρατία του Νίγηρα, το Τόγκο, τη Σενεγάλη, το Μπενίν και το Μπαλί.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ:

Έννοια και ορισμός της Οικονομικής Ολοκλήρωσης.

Με τον όρο Οικονομική Ολοκλήρωση ή Οικονομική Ενοποίηση εννοούμε τη σταδιακή απομάκρυνση όλων των εμποδίων και περιορισμών που υπάρχουν στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και τη μετακίνηση των παραγωγικών συντελεστών μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών. Οι χώρες που αποφασίζουν από κοινού τη δημιουργία κάποιας μορφής Ευρωπαϊκής Ένωσης, στόχος τους είναι η ελεύθερη και χωρίς περιορισμούς διακίνησης αγαθών, υπηρεσιών και παραγωγικών συντελεστών στο εσωτερικό τους. Με τη διαδικασία της Οικονομικής Ολοκλήρωσης, αυτό που ενοποιείται είναι οι αγορές των χωρών που συμμετέχουν στην Οικονομική Ένωση. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται μια αγορά μεγαλύτερη σε μέγεθος από αυτήν που έχει η κάθε χώρα και η οποία αποτελούσε εμπόδιο στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και την ευημερία. Στην προσπάθεια ενοποίησης των οικονομιών της κάθε χώρας σε ένα ενιαίο σύνολο, έχει σαν αποτέλεσμα να καταργούνται όλες οι διακρίσεις που υπάρχουν για τα προϊόντα και τους παραγωγικούς συντελεστές των αντίστοιχων χωρών.

Στην οικονομική θεωρία, σύμφωνα με τον Tinbergen (1954, p.122) η Οικονομική Ολοκλήρωση διακρίνεται σε θετική και αρνητική ολοκλήρωση. Με τη θετική ολοκλήρωση εννοεί τη δημιουργία μηχανισμών παρέμβασης, συντονισμού και άσκησης οικονομικής πολιτικής. Με την αρνητική ολοκλήρωση εννοεί την απομάκρυνση των διακρίσεων και περιορισμών καθώς και την καθιέρωση της ελευθερίας στις οικονομικές συναλλαγές.

Σύμφωνα με το Balassa (1973, p. 1), η Οικονομική Ολοκλήρωση ορίζεται είτε σαν διαδικασία, δηλαδή τη σταδιακή απομάκρυνση διακρίσεων μεταξύ διαφορετικών εθνικών κρατών, είτε σαν μια κατάσταση πραγμάτων, όπου απουσιάζουν κάθε μορφής διακρίσεις.

Σύμφωνα με το Holzman (1976, p. 59), με τη διαδικασία της Οικονομικής Ολοκλήρωσης ενισχύεται η τάση εξίσωσης των τιμών ομοειδών αγαθών και παραγωγικών συντελεστών μεταξύ των διάφορων χωρών ή περιοχών μιας Οικονομικής Ένωσης.

Η Οικονομική Ολοκλήρωση είναι μια πολύπλοκη διαδικασία. Το μεταφορικό κόστος εμποδίζει την εξίσωση των τιμών στις διάφορες χώρες ή περιοχές. Παράγοντες όπως οι προτιμήσεις των καταναλωτών, οι πολιτιστικές παραδόσεις, το εισόδημα, το κλίμα κ.λπ. αποτελούν αιτίες που εμποδίζουν την ολοκλήρωση και την ομογενοποίηση μιας Οικονομικής Ένωσης. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και σε μία χώρα. Έτσι, σύμφωνα με τον Jovanovic (1993, p.8) η Οικονομική Ολοκλήρωση είναι μια ατέλειωτη διαδικασία, όπως ακριβώς είναι αυτή και μέσα στη χώρα.

Μορφές και στάδια Οικονομικής Ολοκλήρωσης:

Η Οικονομική Ολοκλήρωση μπορεί να λάβει στη πράξη διάφορες μορφές και να φθάσει σε διαφορετικά στάδια ανάλογα με το βαθμό εξέλιξης της διαδικασίας ολοκλήρωσης. Οι πλέον σημαντικές μορφές και στάδια που απαντώνται στη θεωρία και την πράξη είναι οι παρακάτω (Θεοδωρόπουλος, 1997):

1. Ζώνη ελευθέρου εμπορίου ή ελευθέρων συναλλαγών (Free Trade Area):

Βασίζεται σε κυβερνητική συνεργασία. Μέσα σε μια τέτοια Ζώνη, τα κράτη μέλη καταργούν τους δασμούς και τους ποσοτικούς περιορισμούς στο μεταξύ τους εμπόριο, ενώ κάθε χώρα διατηρεί τους δασμούς ή άλλους περιορισμούς που είχε απέναντι σε τρίτες χώρες, δηλαδή ακολουθεί τη δική της δασμολογική πολιτική απέναντι στις τρίτες χώρες. Η συμφωνία στην οποία στηρίζεται η Ένωση των κρατών μελών είναι οι κανόνες και τα πιστοποιητικά προέλευσης ή καταγωγής με τα οποία εμποδίζονται οι παρεμβάσεις των κανόνων του εμπορίου που θεσπίζονται στα πλαίσια αυτής της Οικονομικής Ένωσης. Με αυτό τον τρόπο εμποδίζονται οι εισαγωγές προϊόντων από τρίτες χώρες στη περιοχή της Ένωσης.

Το κράτος-μέλος με το χαμηλότερο δασμό, ικανοποιεί μέρος ή σύνολο της εγχώριας ζήτησης της με εισαγωγές από τρίτες χώρες και εξάγει το δικό της όμοιο προϊόν προς τις άλλες χώρες-μέλη της Ζώνης που έχουν υψηλότερο δασμό.

Η Ζώνη ελευθέρων συναλλαγών μπορεί να αφορά βιομηχανικά προϊόντα ή όλα τα προϊόντα όποτε έχουμε πλήρη ελευθέρια ζώνη συναλλαγών.

Στόχος είναι να πετύχει την ελεύθερη κυκλοφορία των βιομηχανικών προϊόντων στα κράτη-μέλη. Να βελτιώσει τις προσπάθειες για μια ενιαία αγορά των δυτικοευρωπαϊκών χωρών και για να βοηθήσει στην ανάπτυξη της παγκόσμιας αγοράς.

- 2. Τελωνειακή Ένωση (Customs Union):** είναι το πρώτο στάδιο της διαδικασίας εξέλιξης της Οικονομικής Ολοκλήρωσης. Η ελεύθερη κυκλοφορία αφορά όχι μόνο τα προϊόντα που παράγονται στα κράτη μέλη, αλλά όλα τα προϊόντα οποιασδήποτε προέλευσης, που βρίσκονται στο έδαφος των κρατών μελών. Αυτά τα κράτη μέλη χάνουν την τελωνειακή αυτονομία τους και δημιουργούν ένα κοινό Εξωτερικό Δασμολόγιο προς τις τρίτες χώρες, γεγονός που διαφοροποιεί την Τελωνειακή Ένωση από τη Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών. Το προϊόν κάθε τρίτης χώρας που μπαίνει στην Ένωση με τον ίδιο δασμό και απ' οποιαδήποτε χώρα της Ένωσης, κυκλοφορεί πλέον ελεύθερα σε όλες τις υπόλοιπες χώρες. Για να διαχειρίζονται το κοινό τελωνειακό δασμολόγιο, τα μέλη μιας τελωνειακής Ένωσης πρέπει να διαθέτουν μια κοινή εμπορική πολιτική. Η τελωνειακή Ένωση ολοκληρώθηκε στα πρώτα έξι κράτη της ΕΟΚ τον Ιούλιο του 1968.

Από τα πιο γνωστά παραδείγματα τελωνειακής ένωσης αναφέρουμε τη Μπενελούξ (Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο) και την κοινή ευρωπαϊκή αγορά (ευρωπαϊκές κοινότητες).

- 3. Η Κοινή Αγορά (Common Market):** Στην Κοινή Αγορά εκτός από τα παραπάνω που ισχύουν για την Τελωνειακή Ένωση, προστίθεται και η ελεύθερη μετακίνηση των παραγωγικών συντελεστών, εργασίας και κεφαλαίου, ανάμεσα στις χώρες που την αποτελούν. Επιδιώκεται, επίσης, η δημιουργία κοινών κανόνων και πολιτικών απέναντι στη μετακίνηση παραγωγικών συντελεστών από Τρίτες χώρες.

- 4. Οικονομική Ένωση (Economic Union):** Εκτός απ' ότι ισχύει στην Κοινή Αγορά, επιδιώκεται υψηλού βαθμού συντονισμός και εναρμόνιση των πλέον σημαντικών τομέων της οικονομικής πολιτικής όπως π.χ. νομισματική πολιτική, δημοσιονομική πολιτική, βιομηχανική πολιτική, πολιτική μεταφορών κ.λπ. Εκτός από τις πολιτικές στο εσωτερικό, αναπτύσσεται και κοινή εμπορική πολιτική απέναντι σε Τρίτες χώρες η οποία αφορά αγαθά, υπηρεσίες και παραγωγικούς συντελεστές.

- 5. Νομισματική Ένωση (Monetary Union):** Προϋποθέτει ένα περισσότερο υψηλό βαθμό και δημιουργεί συναλλαγματικές ισοτιμίες και πλήρη μετατρεψιμότητα των νομισμάτων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή επιβάλλει ένα κοινό νόμισμα το οποίο κυκλοφορεί ελεύθερα στις χώρες της.

- 6. Πλήρη Οικονομική Ολοκλήρωση (Full Economic Union):** Έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη οικονομική ενοποίηση και ολοκλήρωση των οικονομιών των χωρών που συμμετέχουν στην οικονομική ολοκλήρωση. Υπάρχει ενιαία οικονομική πολιτική στους σημαντικότερους τομείς, η οποία γίνεται από κοινοτικά όργανα και όχι από εθνικά όργανα, σαν να πρόκειται για μια χώρα. Λόγω του μεγάλου αριθμού των τομέων πολιτικής που ενοποιούνται και της δημιουργίας υπερεθνικών οργάνων και θεσμών με αρμοδιότητες και εξουσίες που παραχωρούνται από τις Εθνικές Κυβερνήσεις, των οποίων οι αποφάσεις είναι δεσμευτικές για τα κράτη-μέλη που συμμετέχουν, η Πολιτική Ένωση είναι με τη μορφή Ομοσπονδίας.

Όπως αναφέρει ο Molle (1991, p.13) μετά τις τρεις πρώτες μορφές-στάδια (δηλαδή Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου ή Ελευθέρων Συναλλαγών, Τελωνειακή Ένωση και Κοινή Αγορά) οικονομικής ολοκλήρωσης επιτυγχάνεται η ενοποίηση και η ολοκλήρωση της αγοράς. Οι μορφές-στάδια έχουν σχέση με τη κλασική πρακτική και αντίληψη του ελευθέρου εμπορίου, ενώ με τις υπόλοιπες μορφές-στάδια επιτυγχάνεται η ενοποίηση των πολιτικών. Ένα χαρακτηριστικό των οικονομικών ενώσεων και της διαδικασίας ολοκλήρωσης αποτελεί το γεγονός, ότι ενώ καταργούν τους περιορισμούς και τις διακρίσεις στο μεταξύ τους εμπόριο, δημιουργούν κοινούς εξωτερικούς περιορισμούς και διακρίσεις απέναντι σε Τρίτες Χώρες. Συνδυάζουν τη φιλελευθεροποίηση του εμπορίου ανάμεσα στα κράτη-μέλη, με τον προστατευτισμό απέναντι στις Τρίτες Χώρες και τον υπόλοιπο κόσμο. Λόγω του διπλού αυτού χαρακτήρα των οικονομικών ενώσεων, προκύπτουν τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις στο επίπεδο ευημερίας των μελών τους,

Με τη συμμετοχή σε μια οικονομική ένωση και όταν αυτή βρίσκεται σε εξελιγμένη μορφή, ιδιαίτερα όταν έχει δημιουργήσει υπερεθνικά όργανα και θεσμούς, φαίνεται πως μια χώρα, κυρίως όταν είναι μικρή, χάνει σημαντικό μέρος από την εθνική της κυριαρχία. Το επιχείρημα για την απώλεια της εθνικής κυριαρχίας είναι από τα πιο δημοφιλή όσων είναι αντίθετοι σε μια τέτοια συμμετοχή. Η αλληλεξάρτηση και η συμμετοχή στη παγκόσμια αγορά είναι αναπόφευκτη εξέλιξη στην σημερινή οικονομική πραγματικότητα, προκειμένου μια χώρα να συνεχίσει τη βελτίωση του βιοτικού της επιπέδου. Η συμμετοχή στην οικονομική ένωση, αποτελεί ένα τρόπο αλληλεξάρτησης με την παγκόσμια οικονομία σε σχέση με έναν άλλον. Επίσης η δημιουργία υπερεθνικών θεσμών, σημαίνει συμμετοχή σε κοινές αποφάσεις και μεγαλύτερες δυνατότητες επιρροής μέσω της οικονομικής ένωσης για τις μικρές χώρες, απ' ότι αν αυτές ήταν έξω απ' αυτήν.

Η θεωρία των Τελωνειακών Ενώσεων.

Η θεωρία της Διεθνούς Οικονομικής Ολοκλήρωσης στηρίζεται στη θεωρία του Διεθνούς Εμπορίου. Το τμήμα που αφορά τη θεωρία των Τελωνειακών Ενώσεων αποτελεί σχετικά νέο κλάδο στην οικονομική σκέψη και είναι προέκταση της θεωρίας των Δασμών, η οποία αποτελεί σημαντική θέση στη θεωρία του Διεθνούς Εμπορίου. Εφαρμόζεται σε ένα σύστημα όπου εισάγεται το στοιχείο της διακριτικής μεταχείρισης των διάφορων χωρών, όπου για μια ομάδα χωρών καταργούνται οι δασμοί και οι διακρίσεις στο μεταξύ τους εμπόριο, ενώ για άλλες συνεχίζουν να ισχύουν.

Οι οικονομικές ενώσεις συνδυάζουν τη φιλελευθεροποίηση με το προστατευτισμό. Φιλελευθεροποίηση και προώθηση του εμπορίου στο εσωτερικό της ένωσης, προστατευτισμός και εμπόδια στο εμπόριο με Τρίτες χώρες. Το σύστημα της προστασίας δασμών, μπορεί να επιβάλλει διακρίσεις μεταξύ αγαθών όταν επιβάλλει διαφορετικά ποσοστά εισαγωγικών δασμών ανάλογα με το προϊόν ή όταν επιβάλλει διαφορετικούς δασμούς για το ίδιο προϊόν ανάλογα με τη χώρα προέλευσης. Λόγω του διπλού χαρακτήρα των οικονομικών ενώσεων, το τελικό αποτέλεσμα δεν είναι πλήρως προκαθορισμένο.

Στατικές επιδράσεις της Τελωνειακής Ένωσης:

Η Τελωνειακή Ένωση αποτελεί μια από τις βασικές μορφές οικονομικής ολοκλήρωσης. Η ύπαρξή της στηρίζεται σε δύο βασικές προϋποθέσεις: α) την κατάργηση όλων των δασμών μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν και β) τη θέσπιση ενός κοινού εξωτερικού με τις Τρίτες χώρες.

Οι θετικές επιδράσεις, προέρχονται από τη κατάργηση των δασμών και των περιορισμών στο εσωτερικό της ένωσης, που έχει σαν συνέπεια την ενίσχυση και δημιουργία νέου εμπορίου μεταξύ των κρατών-μελών, χωρίς την κατάργηση των εισαγωγών από Τρίτες χώρες. Αυτό προκαλείται από την αντικατάσταση ή μετατόπιση από τον μη αποτελεσματικό παραγωγό υψηλού κόστους που βρίσκεται στην Ένωση, προς τον αποτελεσματικό παραγωγό χαμηλού κόστους που βρίσκεται επίσης μέσα σε αυτή. Στο γεγονός αυτό που ονομάζεται **Δημιουργία Εμπορίου (Trade Creation)** οφείλονται οι θετικές επιδράσεις που προκύπτουν σαν συνέπειες της απελευθέρωσης του εμπορίου που πραγματοποιείται στο εσωτερικό της Ένωσης.

Οι αρνητικές επιδράσεις προέρχονται από την ύπαρξη της δεύτερης προϋπόθεσης της Τελωνειακής Ένωσης, δηλαδή είναι συνέπεια του προστατευτισμού και των περιορισμών στο Εμπόριο με τις Τρίτες χώρες. Το γεγονός αυτό, που οδηγεί στην αντικατάσταση του χαμηλού κόστους παραγωγού που βρίσκεται έξω από την Ένωση, με υψηλού κόστους παραγωγού που βρίσκεται μέσα στην Ένωση, ονομάζεται **Μεταστροφή Εμπορίου (Trade diversion)**. Λόγω της μεταστροφής του εμπορίου, τα κράτη-μέλη της Ένωσης, αγοράζουν μεταξύ τους αυτά που πριν αγόραζαν από Τρίτες χώρες.

Δυναμικές επιδράσεις της Τελωνειακής Ένωσης.

Οι δυναμικές επιδράσεις προέρχονται και είναι αποτέλεσμα του μεγάλου μεγέθους αγοράς που δημιουργείται, σε συνδυασμό με τον ανταγωνισμό. Η απομάκρυνση του μικρού μεγέθους αγοράς, οδηγεί στη δημιουργία μιας μεγάλης αγοράς, στα πλαίσια της οποίας μπαίνουν σε κίνηση νέες δυνάμεις και μηχανισμοί ανάπτυξης. Οι ευνοϊκές επιπτώσεις από την αυξανόμενη ένταση του ανταγωνισμού, δεν περιορίζονται μόνο στις τιμές και τα κόστη, αλλά προωθείται η τεχνολογική πρόοδος, αυξάνονται οι επιλογές του καταναλωτή, βελτιώνεται η ποιότητα των αγαθών και υπηρεσιών και επιβάλλεται μια περισσότερο αποτελεσματική οργάνωση των επιχειρήσεων.

Η δημιουργία της μεγάλης αγοράς, καθιστά δυνατή την ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας σε περισσότερες επιχειρήσεις. Η παραγωγή σε μεγάλη κλίμακα αναλαμβάνεται και είναι κερδοφόρα, όταν διασφαλίζεται η πρόσβαση σε μεγάλη αγορά. Μόνο τότε επιτυγχάνεται αξιοποίηση των τεχνολογιών εκείνων στις αντίστοιχες επιχειρήσεις και κλάδους παραγωγής, που δημιουργούν αυξανόμενες αποδόσεις κλίμακας. Η εκμετάλλευση των οικονομιών έχει σαν συνέπεια τη μείωση του κόστους παραγωγής, τις χαμηλότερες τιμές για τους καταναλωτές, λόγω της παραγωγής σε μεγάλη κλίμακα και της εξειδίκευσης που αυτή συνεπάγεται. Η δυνατότητα για θετικές οικονομίες κλίμακας που δημιουργείται από το μεγάλο μέγεθος αγοράς, μπορεί να οδηγήσει στη περίπτωση δύο χωρών, στην ανάληψη της παραγωγής από μια χώρα με συνέπεια τη μείωση του κόστους παραγωγής από τον παράγοντα αυτό.

Στη μεγάλη αγορά, η ένταση του ανταγωνισμού υποχρεώνει τους παραγωγούς σε μείωση του κόστους, πιο επιθετική πολιτική πωλήσεων, έρευνα και προώθηση νέων προϊόντων. Κάνει δυνατή τη μη πληθωριστική οικονομική ανάπτυξη. Ο συνδυασμός των παραγόντων επιβάλει σε πολλούς κλάδους της οικονομίας τη δημιουργία μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων και πραγματοποιείται είτε μέσω της ανάπτυξης και επέκτασης των υπαρχόντων, είτε μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων με άλλες, με συνέπεια την εκτόπιση και κλείσιμο των αποτελεσματικών από τις αποτελεσματικές (δημιουργική καταστροφή).

Μακροχρόνια, η δημιουργία του μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων και οι συγκεντρώσεις στους διάφορους κλάδους στη νέα μεγάλη αγορά να μη οδηγούν σε εξασθένηση του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος και μείωση των ευνοϊκών επιδράσεων, απαιτείται η συνεχής εποπτεία και παρακολούθηση της αγοράς μέσω του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που θεσπίζει μια κοινή πολιτική ανταγωνισμού.

Οι μεγάλοι μεγέθους επιχειρήσεις, έχουν μεγάλη δύναμη να διαπραγματεύονται, σταθερές θέσεις στην αγορά, μεγαλύτερες δυνατότητες σε ότι αφορά το δανεισμό και τις προμήθειές τους, τη χρηματοδότηση της έρευνας και ανάπτυξης των νέων τεχνολογικών μεθόδων και προϊόντων, καθώς και την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή τους στην παραγωγική διαδικασία.

Για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού και την εκμετάλλευση των νέων ευκαιριών και πλεονεκτημάτων που προσφέρει η μεγάλη αγορά, οι επιχειρήσεις υποχρεώνονται στην πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, ευνοϊκές επιπτώσεις στην απασχόληση και το εισόδημα. Βελτιώνεται η ποιότητα των επενδύσεων, οι οποίες πραγματοποιούνται με κριτήρια κόστους, συνθήκες και απαιτήσεις αγοράς που επικρατούν σε ολόκληρη την Ένωση. Αναγκαία είναι και η δημιουργία βιομηχανικών κέντρων και ζωνών, στα πλαίσια των οποίων δημιουργούνται οι εξωτερικές οικονομίες και η εξειδίκευση, που μειώνουν το κόστος παραγωγής.

Η μεγάλη αγορά ενισχύει και τις επενδύσεις σε έργα υποδομής, όπως για παράδειγμα στις επικοινωνίες και μεταφορές, οι οποίες βοηθούν στην αποτελεσματικότητα και ανάπτυξη. Αξίζει να αναφερθεί η επίδραση στην επιχειρηματική συμπεριφορά και το κλίμα. Στη μεγάλη αγορά μειώνονται οι κίνδυνοι και η αβεβαιότητα των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, αποκτάται μεγαλύτερη ευκινησία και ανεξαρτησία από εξελίξεις και αποφάσεις σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Τέλος, η μεγαλύτερη διακίνηση και διάδοση ιδεών, τεχνολογίας και γνώσεων, σε συνδυασμό με τη μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής του τόπου εγκατάστασης για πρόσωπα και επιχειρήσεις, καθώς και τον εντεινόμενο ανταγωνισμό, αποτελεί μια διαρκή πίεση για εκσυγχρονισμό καθυστερημένων παραγωγικών και δυναμικών δομών. Η παρουσία ή η απουσία των επιδράσεων αυτών, η έκταση και το μέγεθός τους, το οποίο εξαρτάται από το βαθμό οικονομικής ολοκλήρωσης της Ένωσης, καθορίζει τα αναμενόμενα οφέλη που είναι η αύξηση της παραγωγικότητας και της κοινωνικής ευημερίας, καθώς και την τελική απάντηση στο ερώτημα για το βαθμό επιτυχίας ή μη της Τελωνειακής Ένωσης ή όποιας άλλης μορφής οικονομικής ολοκλήρωσης.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ:

Εισαγωγή:

Από τη διάσκεψη κορυφής της Χάγης το 1969 είχε δημιουργηθεί η ιδέα της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, μεταξύ των δέκα τότε μελών της Ένωσης. Τα σχέδια ακυρώθηκαν το 1971 λόγω της ενεργειακής κρίσης. Ξανά έγιναν προσπάθειες και το 1979 τέθηκε σε ισχύ το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και η Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα, το ecu. Το σύστημα παρ' όλο ότι λειτούργησε ικανοποιητικά και πρόσφερε σημαντικά στη νομισματική σταθερότητα του ευρωπαϊκού οικοδομήματος στη δεκαετία του 1980, δεν ανταποκρίνονταν στις πραγματικές απαιτήσεις μιας αληθινής οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Το θέμα επανήλθε τον Ιούνιο του 1988, όταν οι αρχηγοί των κρατών-μελών και των κυβερνήσεων ανέθεσαν σε επιτροπή υπό τον Jdelors την μελέτη του θέματος και των σχετικών προτάσεων. Κατάληξη αυτών των προσπαθειών αποτέλεσε η Συνθήκη του Μάαστριχ, η οποία προβλέπει την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) έως τη 1^η Ιανουαρίου του 1999 με την εισαγωγή κοινού νομίσματος.

Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση αποφασίστηκε να ολοκληρωθεί σε τρία στάδια και τα βασικά της χαρακτηριστικά είναι η κυκλοφορία του ενιαίου νομίσματος (ευρώ), η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική για το ευρώ, που θα καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο.

Τα κράτη-μέλη δεν εντάσσονται αυτόματα στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, αλλά μόνο αν πληρούν ορισμένα οικονομικά κριτήρια, όπως για παράδειγμα το ποσοστό του πληθωρισμού, το δημοσιονομικό έλλειμμα και το ύψος των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

Τα τρία στάδια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης:

Τον Ιούνιο του 1988 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε το στόχο της σταδιακής υλοποίησης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και ανέθεσε σε μια επιτροπή, υπό την προεδρία του Delors, να μελετήσει και να προτείνει συγκεκριμένα στάδια, τα οποία θα οδηγήσουν στην Ένωση. Η Επιτροπή αποτελείται από τους Διοικητές των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τον Alexandre Lamfalussy, ο οποίος είχε τη θέση του Γενικού Διευθυντή της Τράπεζας των Διεθνών διακανονισμών, τον Niels Thygesen, ο οποίος είναι καθηγητής οικονομικών στη Δανία και τον Miguel Boyer, ο οποίος ήταν πρόεδρος της Banco Exterior de Espana.

Αποτέλεσμα των εργασιών αυτής της Επιτροπής ήταν η <<έκθεση Delors>>, σύμφωνα με την οποία η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα πρέπει να επιτευχθεί σε τρία στάδια:

1^ο Στάδιο: Αρχισε την 1^η Ιουλίου 1990 και έληξε στις 31 Δεκεμβρίου του 1993. Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει τη Συμμετοχή στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών, τη Συντονισμένη προσπάθεια βελτίωσης σύγκλισης οικονομικής πολιτικής, την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και την αυξημένη συνεργασία μεταξύ των Κεντρικών Τραπεζών.

2^ο Στάδιο: Αρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1994 και έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1998. Στη διάρκεια αυτή έχουμε την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ινστιτούτου (ENI), που καθοδηγεί την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το οποίο συντονίζει τη νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενίσχυση Οικονομικής Σύγκλισης. Απαγόρευση της χρηματοδότησης των Δημοσίων ελλειμμάτων από τις Κεντρικές Τράπεζες. Αυστηρότερο συντονισμό Δημοσιονομικής και Νομισματικής Πολιτικής.

Στις 14 Νοεμβρίου 1995, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ινστιτούτο υποβάλει την έκθεσή του για τη μετάβαση στο Ενιαίο Νόμισμα. Στο ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης, 15 και 16 Δεκεμβρίου του 1995, αποφασίζεται η τελική φάση και διαδικασία έναρξης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ενώ δίνεται το όνομα στο Ενιαίο Νόμισμά του, είναι το <<ευρώ>>.

3^ο Στάδιο: Άρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1999 με τη συμμετοχή των χωρών που πληρούν τα κριτήρια Σύγκλισης. Οι χώρες που θα συμμετάσχουν μετά από απόφαση του Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία, θα έχουν αξιολογηθεί την άνοιξη του 1998 με βάση τα στοιχεία του 1997, και μετά από εισήγηση της επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ινστιτούτου. Οι χώρες που δεν πληρούν στις ημερομηνίες αυτές τα κριτήρια Σύγκλισης, θα επανεξεταστούν για συμμετοχή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση σε επόμενη φάση και εφόσον πληρούν τα κριτήρια Σύγκλισης. Ανεξάρτητα από τη δυνατότητα συμμετοχής στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, το Ηνωμένο Βασίλειο είχε κοινοποιήσει στο Συμβούλιο ότι δεν είχε την πρόθεση να περάσει στην Τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης την 1^η Ιανουαρίου 1999 και η Δανία είχε κοινοποιήσει στο Συμβούλιο ότι δεν θα συμμετείχε στη Τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Στο τελικό αυτό στάδιο που αρχίζει η Οικονομική και Νομισματική Ένωση έχουμε καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών για τα νομίσματα των κρατών-μελών που θα συμμετάσχουν σε αυτή, ίδρυση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στην οποία μεταβιβάζεται η άσκηση της Κοινής Νομισματικής πολιτικής. Το <<ευρώ>> υιοθετείται σαν νομισματική μονάδα, προετοιμασία για την εισαγωγή του ευρώ.

Η Ζώνη του ευρώ περιλαμβάνει 16 κράτη-μέλη. Την 1^η Ιανουαρίου 1999 μπήκαν το Βέλγιο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Φιλανδία και η Ολλανδία. Τον Ιούλιο του 2000, το Συμβούλιο διαπίστωσε ότι και η Ελλάδα πληρούσε τα κριτήρια Σύγκλισης και μπορούσε να υιοθετήσει το Ενιαίο Νόμισμα. Το 2002 προβλέπεται η απόσυρση των εθνικών νομισμάτων. Η Σλοβενία υιοθέτησε το ενιαίο νόμισμα την 1^η Ιανουαρίου του 2007. Η Κύπρος και η Μάλτα την 1^η Ιανουαρίου 2008. Η Σλοβακία την 1^η Ιανουαρίου 2009.

Το σενάριο έναρξης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και της εισαγωγής του Ενιαίου Νομίσματος που υιοθετήθηκε στο Συμβούλιο αυτό, στηρίχθηκε στην Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής που εκδόθηκε στις 31 Μαΐου του 1995, και η οποία περιείχε τις πρακτικές οδηγίες για την εισαγωγή του Ενιαίου Νομίσματος καθώς και την έκθεση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ινστιτούτου, προπαρασκευαστικές εργασίες για το Τρίτο Στάδιο.

Κριτήρια Σύγκλισης:

Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ινστιτούτο υπέβαλλαν το Μάρτιο του 1998 στο Συμβούλιο έκθεση για τη πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη-μέλη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους για την ίδρυση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, όπως επίσης κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί υψηλός βαθμός σταθερής σύγκλισης, με βάση τα εξής κριτήρια:

- 1. Σταθερότητα τιμών:** Το ποσοστό πληθωρισμού του κράτους-μέλους που αφορά η έκθεση, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει περισσότερο από 1,5 ποσοστιαίες μονάδες το μέσο όρο πληθωρισμού των τριών κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις.
- 2. Σταθερότητα των δημοσίων οικονομικών:** Το δημοσιονομικό έλλειμμα να μην υπερβαίνει το 3% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος το 60% του ΑΕΠ.
- 3. Συναλλαγματική σταθερότητα:** Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Νομικό Σύστημα και τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους-μέλους.
- 4. Επίπεδο μακροπρόθεσμων επιτοκίων:** Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο (δεκαετές ομόλογο) δεν θα πρέπει τους τελευταίους 12 μήνες να βρίσκεται άνω του 2% από το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο των τριών κρατών-μελών που είχαν τις καλύτερες επιδόσεις ως προς τη σταθερότητα των τιμών.

Με βάση τις εκθέσεις αυτές που θα κρίνουν τις επιδόσεις, τα οικονομικά δεδομένα του 1996 και του 1997, το Συμβούλιο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και οικονομικών με ειδική πλειοψηφία, θα αποφασίσει κατά πόσο κάθε κράτος εκπληρεί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος. Κατόπιν θα διαβιβάσει τα πορίσματά του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε το Μάιο του 1998, με ειδική πλειοψηφία, ποια είναι τα κράτη-μέλη που πληρούν τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος. Αυτό γίνεται έστω και αν μόνο μια μειοψηφία των κρατών-μελών πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις.

Τα όργανα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης:

Η σημαντικότερη επιδίωξη της Συνθήκης είναι η ενίσχυση και η σύγκλιση των οικονομιών των κρατών-μελών και η ίδρυση Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, που θα συμπεριλαμβάνει ένα ενιαίο και σταθερό νόμισμα.

Στην πορεία προς την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, μια σειρά από όργανα προσπάθησαν να προετοιμάσουν το έδαφος. Έτσι μετά τη λήξη του πρώτου σταδίου και την έναρξη του δεύτερου την 1^η Ιανουαρίου 1994, η επιτροπή των Διοικητών των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών αντικαταστάθηκε από το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα, το οποίο στη συνέχεια αντικαταστάθηκε με τη σειρά του, στην αρχή του τρίτου σταδίου από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών.

- 1. Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών:** Αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις Κεντρικές Τράπεζες των κρατών-μελών. Πρωταρχικός στόχος του είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και η στήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών της Κοινότητας, προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της κοινότητας. Τα βασικά καθήκοντά του είναι να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας, να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος, να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών-μελών. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών διοικείται από τα όργανα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Έτσι προκύπτει ότι δεν έχει νομική προσωπικότητα, δηλαδή δεν προκύπτει στην ουσία για όργανο που μπορεί να ενεργεί πράξεις, αλλά για συγκεκριμένα καθήκοντα που αναφέρονται είτε στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, είτε στις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, είτε και στα δύο.

2. **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα:** Το Μάιο του 1998, με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το με το ποιες χώρες θα συμμετάσχουν στο ευρώ, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ινστιτούτο θα αντικατασταθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αποτελεί τον πυρήνα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Τα όργανα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο απαρτίζεται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και τους Διοικητές των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών. Η κυριότερη αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι το αποκλειστικό της δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμμάτων μέσα στην Ένωση. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται είναι τα μόνα που αποτελούν το νόμιμο χρήμα στον κοινοτικό χώρο. Εκτός από αυτό, η σταθερότητα των τιμών με τη χάραξη και εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής όπως επίσης και η άσκηση προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων που της αναθέτει το Συμβούλιο, αποτελούν κρίσιμες αρμοδιότητες που βαρύνουν την Τράπεζα και τα όργανά της. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διαθέτει κεφάλαιο που ανέρχεται κατά την ίδρυσή της σε 5 δις ευρώ. Το κεφάλαιο μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει υποχρέωση υποβολής έκθεσης στο Κοινοβούλιο σχετικά με την ακολουθούμενη νομισματική πολιτική. Ο πρόεδρος και τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν να καλούνται για ακρόαση σε Επιτροπή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Με βάση τη ρύθμιση αυτή, είναι προφανές ότι ο δημοκρατικός έλεγχος αυτού του σημαντικού οργάνου που έχει την ευθύνη της οικονομικής και κυρίως νομισματικής πολιτικής είναι επικίνδυνα ισχνός και θα πρέπει σε μια μελλοντική αναθεώρηση των συνθηκών να προβλεφθεί ουσιαστικότερος έλεγχος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας από το εκλεγμένο όργανο των ευρωπαϊκών λαών.

Βασικά χαρακτηριστικά της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης:

Στο νομισματικό τομέα τα βασικά χαρακτηριστικά της είναι το ενιαίο νόμισμα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική για το <<ευρώ>> που καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο.

Στον οικονομικό τομέα βασικά χαρακτηριστικά είναι η σύγκλιση των οικονομικών πολιτικών προς τους στόχους που θα καθορίζονται από κοινού, η τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας (όχι ελλείμματα πάνω του 3% του ΑΕΠ) και των άλλων κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας, ο πολυμερής έλεγχος των οικονομικών εξελίξεων στα κράτη-μέλη, η οποία θα μπορεί να καταλήγει σε κυρώσεις για τις χώρες που η οικονομική τους πολιτική θέτει σε κίνδυνο τη σταθερότητα του ενιαίου νομίσματος.

Στη τελική φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, η νομισματική πολιτική ασκείται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, κεντρικό στοιχείο του οποίου είναι η Κεντρική Τράπεζα. Η ανεξαρτησία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών είναι από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Η ανεξαρτησία του είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη του βασικού στόχου που είναι η σταθερότητα των τιμών. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας διορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μετά από διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τα πλεονεκτήματα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης είναι:

1. Μείωση του κόστους συναλλαγών με τις χώρες της ζώνης του ευρώ.
2. Μείωση του βαθμού αβεβαιότητας των νομισμάτων κάθε χώρας σε σχέση με τη συναλλαγματική ισοτιμία, όπως θα πρέπει να βελτιωθεί η ποιότητα των πληροφοριών με τις οποίες οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις.
3. Μεγαλύτερη διαφάνεια, όταν οι τιμές όλων των αγαθών θα είναι σε ευρώ, που θα προκαλέσει η αύξηση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.
4. Προώθηση της οικονομικής ολοκλήρωσης, θα έχει ως αποτέλεσμα σε ορισμένα κράτη η οικονομία να γίνει πιο αποτελεσματική.

5. Μεγαλύτερη σταθερότητα των τιμών.
6. Το ενιαίο νόμισμα θα είναι το διεθνές αποθεματικό νόμισμα.
7. Εάν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διατηρεί τον πληθωρισμό υπό έλεγχο, αυτό θα συμβάλλει σε μεγαλύτερη οικονομική αποτελεσματικότητα.
8. Πλεονεκτήματα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και κοινής ασφάλειας, καθώς και με τη συνεργασία σε τομείς όπως η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις.

Τα μειονεκτήματα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης είναι:

1. Αδυναμία άσκησης της νομισματικής πολιτικής σε εσωτερικό επίπεδο, όπως κάθε κράτος, σε ατομική βάση δεν θα είναι σε θέση να τροποποιήσει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες για την απάντηση στην προσωρινή οικονομική κρίση και δεν τροποποιήσει μονομερώς τα εθνικά επιτόκια.
2. Υποχρέωση να περιορίζουν σημαντικά τη χρήση της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής σε εσωτερικό επίπεδο.
3. Την πιθανότητα ύπαρξης προβλημάτων ανεργίας σε ορισμένες ζώνες που θα είναι δύσκολο να καταπολεμηθεί λόγω της απώλειας της εθνικής κυριαρχίας στη νομισματική πολιτική, που απαιτεί κάποια μορφή μεταφοράς μεταξύ των ζωνών πλουσιότερες και τις πιο μειονεκτικές περιοχές της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε μια προσπάθεια να επιτευχθεί την αίσθηση της σύγκλισης μεταξύ των κρατών-μελών, κυρίως μέσω του Ταμείου Συνοχής.

Το ευρώ:

Το ευρώ είναι το όνομα του ενιαίου νομίσματος που από την 1^η Ιανουαρίου του 2002 κυκλοφορεί στις 12 χώρες, οι οποίες αποτελούν μέρος της ζώνης του ευρώ ή της ευρωζώνης.

Με την εισαγωγή του ευρώ, το σύνολο των οικονομικών παραγόντων των κρατών-μελών, θα βρεθεί αντιμέτωπη με νέες προκλήσεις. Στη περίπτωση της Δημόσιας Διοίκησης, το ρόλο τους σε σχέση με την αλλαγή του νέου νομίσματος είναι απαραίτητη, δεδομένου ότι δεν θα πρέπει μόνο να προσαρμοστούν στο ευρώ, όπως συμβαίνει σε όλους τους τομείς δραστηριότητας, αλλά επίσης πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλία και να γίνει απλή μετάβαση του ευρώ, που προσπαθούν να επιτύχουν με τον πιο ουδέτερο δυνατό τρόπο.

Κάθε μια από τις κυβερνήσεις είναι πραγματοποίηση διαφόρων δραστηριοτήτων επικοινωνίας σε σχέση με την εφαρμογή του ενιαίου νομίσματος και τα αποτελέσματά της, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη προστασία των καταναλωτών, σε μια προσπάθεια να κάνουν ότι είναι δυνατόν για να επιτευχθεί η αντικανονική συμπεριφορά κατά την διάρκεια της περιόδου της αντικατάστασης των εθνικών νομισμάτων από το ευρώ.

Οι Δημόσιες Διοικήσεις των 11 χωρών που την 1^η Ιανουαρίου του 1999 πέρασε στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ετοίμασε ένα σχέδιο για τη μετάβαση στο ευρώ και όλες οι πολιτικές που εφαρμόζονται να γίνει η μετάβαση στο ευρώ ευκολότερο για τις επιχειρήσεις όσο και για τις δικές τους Δημόσιες Διοικήσεις και τους πολίτες.

Βασικά στοιχεία της ζώνης του ευρώ:

Πριν τη δημιουργία της Νομισματικής Ένωσης, οι χώρες που απαρτίζουν τη ζώνη του ευρώ ήταν σχετικά μικρές και ανοικτές οικονομίες. Αντίθετα, η ζώνη του ευρώ αποτελεί μια μεγάλη και πιο αυτάρκη οικονομία και λόγω του μεγέθους της μπορεί να συγκριθεί με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Όσον αφορά το πληθωρισμό, με 316,6 εκατομμύρια κατοίκους το 2005, αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες ανεπτυγμένες οικονομίες παγκοσμίως. Ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ιαπωνία έχουν 296,7 και 127,8 εκατομμύρια αντιστοίχως.

Όσον αφορά το μερίδιο συμμετοχής στο παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), η ζώνη του ευρώ ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία το 2005 με 14,9% μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες με 20,1% ενώ η Ιαπωνία με 6,4%

Η οικονομία της ζώνης του ευρώ είναι πολύ λιγότερο ανοικτή συγκριτικά με τις οικονομίες των μεμονωμένων χωρών που την απαρτίζουν τείνει να περιορίζει την επίδραση που ασκούν στις εγχώριες τιμές οι μεταβολές των εξωτερικών τιμών. Όμως, η οικονομία της είναι πιο ανοικτή από τις αντίστοιχες οικονομίες των Ηνωμένων Πολιτειών ή της Ιαπωνίας. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών της ζώνης του ευρώ ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν σημαντικά υψηλότερες το 2005 (20,3%) έναντι των αντίστοιχων εξαγωγών των Ηνωμένων Πολιτειών (10,2%) και της Ιαπωνίας (14,9%).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ:

Εισαγωγή:

Όπως είδαμε στις προηγούμενες ενότητες, γίνεται αναφορά στο θεωρητικό κομμάτι της Πτυχιακής εργασίας! Αναφερθήκαμε στην Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να θυμηθούμε πότε εισχώρησαν και ποιες χώρες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που το 1993 μετονομάστηκε Ευρωπαϊκή Ένωση. Όπως επίσης και για σημαντικά γεγονότα που συνέβησαν στη πορεία της. Αναφερθήκαμε στους στόχους δημιουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και στους θεσμούς και τα όργανά της. Έγινε μια αναφορά στην Οικονομική Ολοκλήρωση για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε ένα κομμάτι της εργασίας. Επιπλέον αναφερθήκαμε και στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση αλλά και στα Κριτήρια Σύγκλισης της.

Στη πορεία θα ασχοληθούμε με το βασικό κομμάτι, το Τεχνικό, της πτυχιακής εργασίας, για να μπορέσουμε να αξιολογήσουμε την Οικονομική Ολοκλήρωση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το κριτήριο για την αξιολόγηση είναι το εξής, η ανάλυση των Οικονομικών Κύκλων των 15 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωση και του μέσου ευρωπαϊκού όρου, που σημαίνει το βαθμό μεταβολής αυτών (δηλαδή αν μεταβάλλονται από κοινού), το οποίο με τη σειρά του σημαίνει αν υπάρχει ένας κοινός μηχανισμός διάδοσης των Οικονομικών Κύκλων. Για αρχή πρέπει να αναφέρουμε τι είναι Οικονομικός Κύκλος και ποια είναι τα βασικά και στατιστικά χαρακτηριστικά του.

Βασικά χαρακτηριστικά Οικονομικών Κύκλων:

Η μελέτη ενός οικονομικού μεγέθους με τη μέθοδο διαχωρισμού της πορείας του σε φαινόμενα οικονομικής ανάπτυξης και φαινόμενα οικονομικών κύκλων είναι μια πρακτική που χρησιμοποιείται συχνά στην ανάλυση των μακροοικονομικών χρονολογικών σειρών. Υπάρχουν μέθοδοι με τις οποίες μπορεί να γίνει αυτός ο διαχωρισμός. Η επιλογή μιας συγκεκριμένης μεθόδου είναι σημαντική για να είναι έγκυρα τα αποτελέσματά της.

Παίρνουμε τη διάσπαση ενός οικονομικού μεγέθους στη συνιστώσα της οικονομικής ανάπτυξης και στη συνιστώσα των οικονομικών κύκλων. Η συνιστώσα

ανάπτυξης είναι η μακροχρόνια τάση (trend) μιας χρονολογικής σειράς που συνδέεται με διακυμάνσεις μικρής συχνότητας (low frequency variations) και είναι μη στάσιμη. Με τον όρο οικονομικός κύκλος (business cycle) εννοούμε την περισσότερο κυμαινόμενη συνιστώσα που συνδέεται με μεγαλύτερης συχνότητας διακυμάνσεις (high frequency variations) και αποτελεί μια στάσιμη διαδικασία.

Ο διαχωρισμός των παραπάνω όρων υποστηρίζουν ότι η διάκριση αυτή είναι θεωρητικά αδικαιολόγητη αφού δεν υπάρχει κανένας λόγος να αντιμετωπίσουμε την ανάπτυξη και τον οικονομικό κύκλο σαν ξεχωριστά φαινόμενα σύμφωνα με την δυναμική θεωρία ισορροπίας. Από θεωρητικής απόψεως η κριτική αυτή έχει βάση, αλλά εμπειρικά δεν μπορεί να εφαρμοσθεί εφόσον στην στατιστική ανάλυση ενός μεγέθους είναι αναγκαία ως ένα βαθμό η αφαίρεση της τάσης για τη δημιουργία στασιμότητας. Τελικά, παρά τις θεωρητικές συγκρούσεις, αναπτύχθηκαν πολλές προσεγγίσεις στην διάσπαση των χρονολογικών σειρών.

Η παραδοσιακή προσέγγιση στην ανάλυση των οικονομικών κύκλων μιας χρονολογικής σειράς είναι η χρησιμοποίηση των «υποκειμενικών» κριτηρίων που στηρίζονται κυρίως στην έρευνα των Burns και Mitchell (1946). Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή ο προσδιορισμός των οικονομικών κύκλων γίνεται με την χρονολογική καταγραφή των περιόδων άνθησης και ύφεσης που παρατηρούνται στο επίπεδο μιας μεταβλητής. Αυτή η προσέγγιση αν και δεν χρησιμοποιείται πολύ σήμερα, άφησε μια σημαντική κληρονομιά για τον προσδιορισμό της συμπεριφοράς των μακροοικονομικών φαινομένων σύμφωνα με ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά.

Μια εναλλακτική προσέγγιση είναι να προσδιορίσουμε τη συνιστώσα της ανάπτυξης με βάση ένα θεωρητικό υπόδειγμα ανάπτυξης που παίρνουμε. Η πρώτη εφαρμογή είναι απόρροια των περιορισμών που επιβάλλει το νέο υπόδειγμα οικονομικής ανάπτυξης που προβλέπει σταθερό ρυθμό ανάπτυξης λόγω της εξωγενούς τεχνολογικής προόδου εργασίας. Σ' αυτήν την περίπτωση η συνιστώσα της τάσης είναι μια απλή γραμμική τάση και η κυκλική συνιστώσα είναι η απόκλιση της σειράς από τη τάση αυτή. Το κύριο πρόβλημα με τη μέθοδο αυτή είναι ότι αντίκειται στην πραγματικότητα, όπου οι ρυθμοί ανάπτυξης δεν είναι σταθεροί, όπως έχει δείξει η εμπειρία των περισσότερων οικονομιών στην μεταπολεμική περίοδο. Εναλλακτικά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν συναρτήσεις μεγαλύτερης δύναμης όπως πολυωνυμικές συναρτήσεις του χρόνου, αλλά το πρόβλημα εξακολουθεί να παραμένει εφόσον αυτές οι τάσεις γίνονται με τρόπο αιτιοκρατικό (deterministic), πράγμα που

έρχεται σε αντίθεση με τις σύγχρονες αντιλήψεις περί μεταβαλλόμενης τάσης. Έτσι σήμερα με βάση τη θεωρία και τις εμπειρικές μελέτες κυριαρχεί η άποψη ότι η τάση στις μακροοικονομικές χρονολογικές σειρές είναι μια μη στάσιμη διαδικασία. Για το λόγο αυτό στην ανάλυση μας χρησιμοποιούμε ως μέθοδο υπολογισμού της τάσης το φίλτρο των Hodrick και Prescott (1980) που έχει καθιερωθεί στη βιβλιογραφία των οικονομικών κύκλων.

Στατιστικά χαρακτηριστικά Οικονομικών Κύκλων:

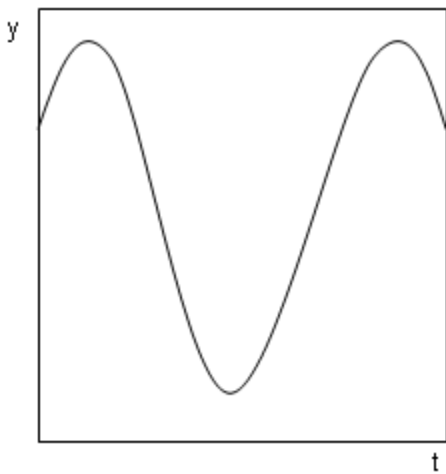
Η ανάλυση που ακολουθεί στηρίζεται στη μεθοδολογία των Kydland και Prescott (1990), η οποία ακολουθεί τον ορισμό των οικονομικών κύκλων του Lucas (1977), δηλαδή είναι οι αποκλίσεις της μεταβλητής από την ομαλοποιημένη τάση της. Οι περίοδοι στις οποίες μια μεταβλητή υστερεί από τη τάση αποκαλούνται οικονομικές υφέσεις, ενώ οι περίοδοι στις οποίες την υπερβαίνει αποκαλούνται οικονομικές ανθήσεις. Μια οικονομική ύφεση με μια γειτονική οικονομική άνθηση συνθέτουν ένα πλήρη Οικονομικό κύκλο. Για τον υπολογισμό της τάσης, η μεθοδολογία αυτή χρησιμοποιεί το φίλτρο των Hodrick και Prescott (1980), το οποίο θα αναλυθεί παρακάτω.

Η μεθοδολογία Kydland και Prescott περιλαμβάνει τρία στάδια: Πρώτον, η συνιστώσα της τάσης υπολογίζεται εφαρμόζοντας το φίλτρο των Hodrick και Prescott (στο εξής HP). Δεύτερον, λαμβάνουμε τις αποκλίσεις της πραγματικής σειράς από την εκτιμημένη τάση της προκειμένου να έχουμε την κυκλική συνιστώσα. Για να λάβουμε τις αποκλίσεις αυτές σε ποσοστιαίες τιμές, συνιστάται ο λογαριθμικός μετασχηματισμός των αρχικών μεταβλητών στο πρώτο στάδιο πριν την εφαρμογή του φίλτρου, εκτός αν οι μεταβλητές εκφράζουν ποσοστά από μόνες τους, οπότε αρκούν οι απλές διαφορές. Τέλος, υπολογίζονται τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία με βάση τα οποία γίνεται η διερεύνηση της συμπεριφοράς των οικονομικών κύκλων:

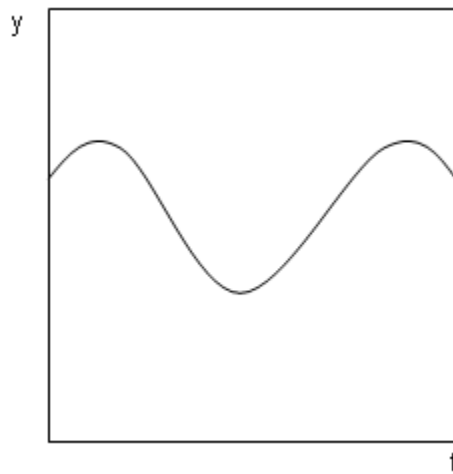
- 1) Το εύρος των διακυμάνσεων του οικονομικού κύκλου (volatility).
- 2) Ο βαθμός συγχρονισμού των οικονομικών κύκλων της μεταβλητής X σε σχέση με αυτούς της μεταβλητής Y (co movements).
- 3) Η κατεύθυνση της προπορείας ή της υστέρησης των οικονομικών κύκλων της μεταβλητής X σε σχέση με αυτούς της μεταβλητής Y (leading or lagging).

Τα διαγράμματα παρακάτω απεικονίζουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά και βοηθούν στην κατανόησή τους.

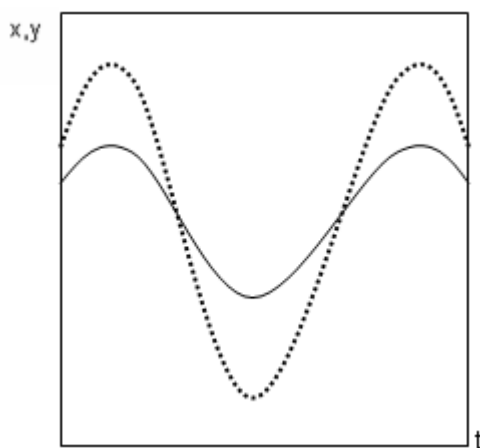
Εύρος Διακυμάνσεων και Βαθμός Συγχρονισμού Οικονομικών Κύκλων

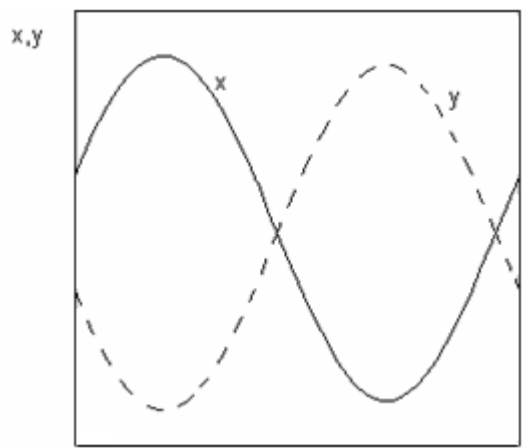
(α): Μεγάλο εύρος διακυμάνσεων

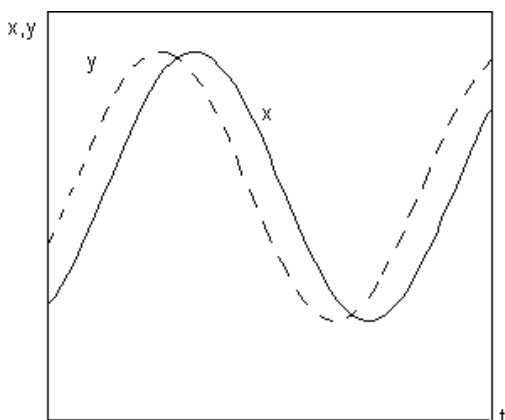
(β): Μικρό εύρος διακυμάνσεων

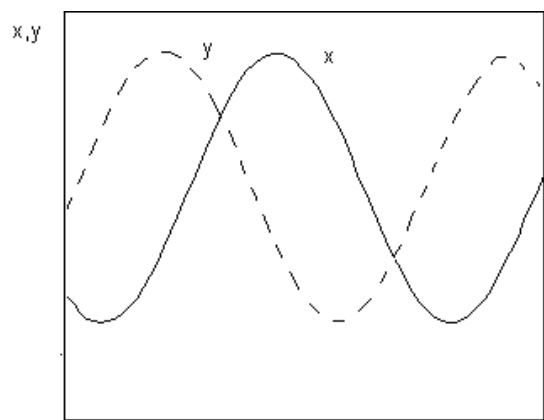
(γ): Προκυκλικοί Συγχρονικοί
Οικονομικοί Κύκλοι των X και Y

(δ): Αντικυκλικοί Συγχρονικοί
Οικονομικοί Κύκλοι των X και Y

(ε): Προκυκλική Υστέρηση της X έναντι της Y ή Προκυκλική Προπορεία της Y έναντι της X

(στ): Αντικυκλική Υστέρηση της X έναντι της Y ή Αντικυκλική Προπορεία της Y έναντι της X

Αναλυτικότερα, για τη μέτρηση του εύρους χρησιμοποιείται η ποσοστιαία τυπική απόκλιση κάθε μεταβλητής. Μια μεγάλη τιμή της τυπικής απόκλισης σημαίνει ότι οι οικονομικοί κύκλοι χαρακτηρίζονται από μεγάλη μεταβλητότητα (volatility ή variability) και θα έχουν μια μορφή όπως το σχήμα (α) σε αντίθεση με το σχήμα (β) που έχει μικρότερο εύρος.

Για τη μέτρηση του βαθμού συγχρονισμού ή μετατόπισης δύο μεταβλητών ως προς τον οικονομικό κύκλο χρησιμοποιούνται οι συντελεστές σταυροειδούς συσχέτισης. Πιο συγκεκριμένα, έστω ότι X και Y συμβολίζουν τις αποκλίσεις των αντίστοιχων μεταβλητών από την τάση τους (οικονομικοί κύκλοι) και $\rho(j)$, $j = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$, συμβολίζει το συντελεστή συσχέτισης μεταξύ της μεταβλητής X τη στιγμή $t+j$, έστω $X(t+j)$ και της μεταβλητής Y της χρονικής στιγμής t , έστω $Y(t)$, οπότε:

$$\rho(j) = \frac{\sum_{t=1}^N [X(t+j) - \bar{X}][Y(t) - \bar{Y}]}{[\sum_{t=1}^N (X(t+j) - \bar{X})^2]^{1/2} \cdot [\sum_{t=1}^n (Y(t) - \bar{Y})^2]^{1/2}}$$

Στην περίπτωση (2) εξετάζουμε τη συσχέτιση μεταξύ $X(t)$ και $Y(t)$, δηλαδή τις τιμές του $\rho(0)$. Λέμε ότι η μεταβλητή X είναι προκυκλική (procyclical), ασυσχέτιστη (uncorrelated) ή αντικυκλική (countercyclical) ως προς τη μεταβλητή Y , αν το $\rho(0)$ είναι θετικό και στατιστικά σημαντικό, κοντά στο μηδέν, ή αρνητικό και στατιστικά σημαντικό, αντίστοιχα. Τιμές των συντελεστών συσχέτισης ρ μικρότερες του 0,33 εκλαμβάνονται ως μη στατιστικά σημαντικές. Η τιμή αυτή αντιστοιχεί στην κριτική τιμή απόρριψης της Αρχικής Υπόθεσης (Null Hypothesis) ότι $\rho=0$ σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05 και για μέγεθος δείγματος 36 παρατηρήσεων(1957-92).

Στην περίπτωση (3) εξετάζουμε τη συσχέτιση μεταξύ των υστερήσεων $X(t-j)$ ή των προηγήσεων $X(t+j)$ της X και της $Y(t)$. Έτσι, αν το $\rho(j)$ έχει τη μεγαλύτερη (απόλυτη) τιμή του για τιμές του j αρνητικές, μηδέν, ή θετικές τότε λέμε ότι η μεταβλητή X προπορεύεται του κύκλου (leading), είναι συγχρονική με το κύκλο (lagging) σε σχέση με τη μεταβλητή Y .

Για παράδειγμα, αν $\rho(0) > 0,33$, τότε η μεταβλητή X είναι, σε στατιστικά σημαντικό βαθμό, προκυκλική ως προς την Y . Αυτό σημαίνει ότι οι κύκλοι της μεταβλητής X κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση και συμπορεύονται με τους κύκλους της Y . Δηλαδή, όταν η X έχει άνοδο (ύφεση), αντίστοιχα θα έχει και η Y . Επιπλέον αν το $\rho(0)$ είναι συγχρόνως και το κατ' απόλυτη τιμή μέγιστο των $\rho(j)$, τότε η μεταβλητή X είναι συγχρονική της Y . Όταν δηλαδή οι κύκλοι της X φθάνουν στο ανώτατο (κατώτατο) σημείο, και οι κύκλοι της Y θα είναι στο ανώτατο (κατώτατο) σημείο τους, όπως στα Διαγράμματα (γ) και (δ). Αλλιώς, αν για παράδειγμα το $\rho(-2)$ είναι το μέγιστο κατ' απόλυτη τιμή, τότε η μεταβλητή X είναι προκυκλική της Y , αλλά προπορεύεται του κύκλου της τελευταίας. Οι κύκλοι δηλαδή της Y φθάνουν στο ανώτατο σημείο μετά από δύο περιόδους από το ανώτατο σημείο των κύκλων της X . Αντίστοιχα για $\rho(0)$ θετικό και έστω $\rho(2)$ το μέγιστο κατ' απόλυτη τιμή, τότε η X είναι προκυκλική της Y , αλλά υστερεί κατά δύο περιόδους όπως στο Διάγραμμα (ε). Τέλος για $\rho(0)$ αρνητικό και

έστω $\rho(2)$ το μέγιστο κατ' απόλυτη τιμή, τότε έχουμε την περίπτωση της αντικυκλικής υστέρησης της X έναντι της Y όπως στο Διάγραμμα (στ).

Για την ανάλυση των οικονομικών κύκλων είναι προτιμότερο να χρησιμοποιούνται στοιχεία μεγαλύτερης συχνότητας, όπως τριμηνιαία ή και μηνιαία στοιχεία. Για την καλύτερη παρουσίαση των στατιστικών στοιχείων που αφορούν στη κυκλική συμπεριφορά των βασικών μεγεθών της οικονομίας γίνεται ταξινόμηση των στοιχείων αυτών στις εξής πέντε κατηγορίες: (α) τις εισροές των παραγωγικών συντελεστών, (β) τις συνιστώσες δαπάνης, (γ) τις συνιστώσες εισοδήματος, (δ) τις συνιστώσες προϊόντος, και (ε) τις νομισματικές μεταβλητές και τιμές.

Το Φίλτρο των Hodrick-Prescott:

Η μεθοδολογία αυτή αναπτύχθηκε από τους Hodrick και Prescott (1980) για το σχεδιασμό του φίλτρου που παράγει την ομαλοποιημένη τάση μιας οικονομικής μεταβλητής. Πιο συγκεκριμένα η μέθοδος αυτή στηρίζεται στα εξής κριτήρια (Kydland και Prescott, 1990):

- 1) Η συνιστώσα της τάση θα πρέπει να είναι η γραμμή που ένας μελετητής των οικονομικών κύκλων μπορεί να σύρει κατά μήκος του χρονοδιαγράμματος της σειράς αυτής.
- 2) Η τάση μιας χρονολογικής σειράς θα πρέπει να είναι ένας γραμμικός μετασχηματισμός της ίδιας της σειράς και ο μετασχηματισμός αυτός θα πρέπει να είναι ο ίδιος για όλες τις σειρές.
- 3) Μια επέκταση της περιόδου του δείγματος δεν θα πρέπει να αλλάζει σημαντικά την τιμή των αποκλίσεων της τάσης από τη σειρά σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, εκτός πιθανόν κοντά στο τέλος του δείγματος, και
- 4) Το σχήμα θα πρέπει να είναι καλά καθορισμένο, να μην επιδέχεται θεμελιώδη κριτική και να μπορεί εύκολα να αναπαραχθεί.

Το φίλτρο των Hodrick-Prescott μπορεί να διατυπωθεί ως ακολούθως. Έστω η χρονολογική σειρά X_t , για $t=1, \dots, T$, όπου το T δηλώνει το πλήθος των διαθέσιμων παρατηρήσεων της σειράς. Εδώ χρησιμοποιούμε τη μεταβλητή σε λογαριθμικές τιμές, εκτός αν εκφράζεται σε ποσοστιαίες μονάδες, επειδή συνήθως είναι πιο ενδιαφέρον να εξετάζει κανείς τις ποσοστιαίες αποκλίσεις των διαφόρων μεγεθών πράγμα που

διασφαλίζει τη συγκρισιμότητα. Έστω επίσης, ότι τ_t , $t=1, \dots, T$, συμβολίζει τη συνιστώσα της ομαλοποιημένης τάσης της σειράς X_t . Ισχύει και εδώ η υπόθεση ότι η συνιστώσα της τάσης είναι στοχαστική και δεν συσχετίζεται με την κυκλική συνιστώσα.

Τότε σύμφωνα με το φίλτρο Hodrick-Prescott, η συνιστώσα αυτή προκύπτει από την ελαχιστοποίηση του αθροίσματος των τετραγώνων των διαφορών της τάσης, τ , από τις τιμές της σειράς, X , υπό τον περιορισμό ότι το άθροισμα των τετραγώνων των δεύτερων διαφορών της τάσης να μην υπερβαίνει ένα κατάλληλο όριο Λ .

Το πρόβλημα αυτό λοιπόν διατυπώνεται ως:

$$\min_{\{\tau_t\}_{t=1}^T} \sum_{t=1}^T (X_t - \tau_t)^2 \quad (\text{A.1})$$

υπό το περιορισμό ότι

$$\sum_{t=2}^{T-1} [(\tau_{t+1} - \tau_t) - (\tau_t - \tau_{t-1})]^2 \geq \Lambda, \Lambda \in \mathbb{R}_+ \quad (\text{A.2})$$

Όσο πιο μικρή είναι η τιμή του Λ , τόσο πιο ομαλή θα είναι η τάση που προκύπτει από τη λύση του παραπάνω προβλήματος. Πρέπει να σημειωθεί ότι όταν το Λ γίνεται μηδέν, η υπολογιζόμενη τάση με βάση την (A.1) συγκλίνει με την εκτίμηση της γραμμικής τάσης των ελάχιστων τετραγώνων. Το παραπάνω πρόβλημα της ελαχιστοποίησης της (A.1) υπό τον περιορισμό της (A.2) είναι ισοδύναμο προς το ακόλουθο πρόβλημα ελαχιστοποίησης:

$$\min_{\{\tau_t\}_{t=1}^T} \sum_{t=1}^T (X_t - \tau_t)^2 + \lambda \sum_{t=2}^{T-1} [(\tau_{t+1} - \tau_t) - (\tau_t - \tau_{t-1})]^2, \lambda \in \mathbb{R}_+ \quad (\text{A.3})$$

για μια κατάλληλη τιμή του πολλαπλασιαστή του Lagrange λ . Όσο μεγαλύτερο είναι το λ , τόσο πιο ομαλή θα είναι η τάση και καθώς το λ τείνει στο άπειρο, τότε η ομαλοποιημένη τάση συγκλίνει προς την εκτίμηση των ελάχιστων τετραγώνων της τάσης.

Οι αναγκαίες συνθήκες για την ελαχιστοποίηση του προβλήματος (A.3) προσδιορίζουν ένα σύστημα εξισώσεων από το οποίο υπολογίζεται η τάση ως ένας γραμμικός μετασχηματισμός της X :

$$\tau = AX \quad (\text{A.4})$$

όπου A είναι ένας πίνακας τάξεως $T \times T$, του οποίου τα στοιχεία προσδιορίζονται από τις συνθήκες πρώτης τάξεως του προηγούμενου προβλήματος και επομένως είναι συναρτήσεις του λ . Έχει βρεθεί ότι για τριμηνιαία στοιχεία η τιμή του λ που παράγει την πιο κατάλληλη ομαλοποίηση είναι η τιμή 1600, ενώ για ετήσια στοιχεία η τιμή 100. Τις τιμές αυτές χρησιμοποιήσαμε και εμείς στη μελέτη αυτή.

Μετά τον υπολογισμό της συνιστώσας της τάσης της X , η συνιστώσα του οικονομικού κύκλου, έστω κ_t , για $t=1, \dots, T$, προκύπτει από τις αποκλίσεις

$$\kappa_t = X_t - \tau_t, \quad t = 1, \dots, T \quad (\text{A.5})$$

Έχει δειχθεί ότι η διαδικασία κατασκευής της ομαλής τάσης μέσω του φίλτρου Hodrick Prescott είναι αντίστοιχη με τη διαδικασία υπολογισμού της τάσης από τη λύση μιας εξίσωσης διαφορών τετάρτης τάξης (Prescott, 1990).

Διαδικασία δημιουργίας Οικονομικών Κύκλων στα 15 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Οι χώρες με τις οποίες θα ασχοληθούμε είναι το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Δανία, η Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Αυστρία, η Φιλανδία και η Σουηδία. Ο λόγος είναι ότι βρέθηκαν στοιχεία γι' αυτές τις 15 χώρες από το περιοδικό European Economy και για το γεγονός ότι είναι τα παλαιότερα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μεταβλητές για τη σύγκριση των χωρών αυτών είναι οι παρακάτω. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σε τιμές '95, οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σε τιμές '95, όροι εμπορίου (αποτελούνται από τις τιμές των εξαγόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών προς τις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών), η παραγωγικότητα (αποτελείται από το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές '95 ανά απασχολούμενο άτομο), ο πληθωρισμός (είναι ο αποπληθωρισμός των τιμών του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς του '95), το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς του '95 (μετράει την αξία όλων των αγαθών και υπηρεσιών σε σταθερές τιμές μιας συγκεκριμένης περιόδου, που παράγονται από τους κατοίκους της κάθε χώρας σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο), η Απασχόληση (πρόσωπα, όλες οι εγχώριες βιομηχανίες), η κατανάλωση (είναι η ιδιωτική δαπάνη για ιδιωτική κατανάλωση σε τιμές '95), οι επενδύσεις (είναι οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε τιμές

'95 της συνολικής οικονομίας) και οι κρατικές δαπάνες (οι δαπάνες για τελική κατανάλωση του δημοσίου σε τιμές του '95).

Αρχικά πήραμε τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές (ρυθμός μεταβολής) των 10 μεταβλητών για τα 15 κράτη-μέλη της ευρωπαϊκής Ένωσης και τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο των 15, για τα έτη 1961 έως 2002. Για να λάβουμε τις αποκλίσεις σε ποσοστιαίες τιμές συνιστάται να μετατρέψουμε σε λογάριθμους τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβλητές για να εφαρμόσουμε το φίλτρο Hodrick-Prescott. Στη συνέχεια τρέξαμε τις λογαριθμικές τιμές στο πρόγραμμα Eviews, με αυτό το τρόπο υπολογίσαμε τη τάση. Εφαρμόζοντας το φίλτρο Hodrick-Prescott στο πρόγραμμα Eviews λαμβάνουμε τις αποκλίσεις των πραγματικών τιμών από τη τάση, τους κύκλους της κάθε μεταβλητής για κάθε χώρα. Επίσης και τα γραφήματα της κάθε μεταβλητής της κάθε χώρας, όπου φαίνονται οι αποκλίσεις της κάθε μεταβλητής της κάθε χώρας από την ομαλοποιημένη τάση της. Μεταφέροντας τις τιμές των κύκλων στο Excel και μετατρέποντας αυτές επί τοις 100, δημιουργήσαμε τα γραφήματα ώστε να δούμε τη κυκλική συμπεριφορά της κάθε χώρας με τις 10 μεταβλητές και τη κάθε μεταβλητή με τις 15 χώρες και τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο των 15. Τέλος, υπολογίζοντας με τις συναρτήσεις (fx) το συντελεστή συσχέτισης =CORREL(x(t),y(t)) και τη τυπική απόκλιση =STDEV(x(t)), έχουμε τις συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές για κάθε χώρα, τις συσχετίσεις μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 και τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο των 15 για κάθε μεταβλητή (κυκλικές διακυμάνσεις των μεταβλητών) και, επίσης, έχουμε το εύρος διακύμανσης των κύκλων.

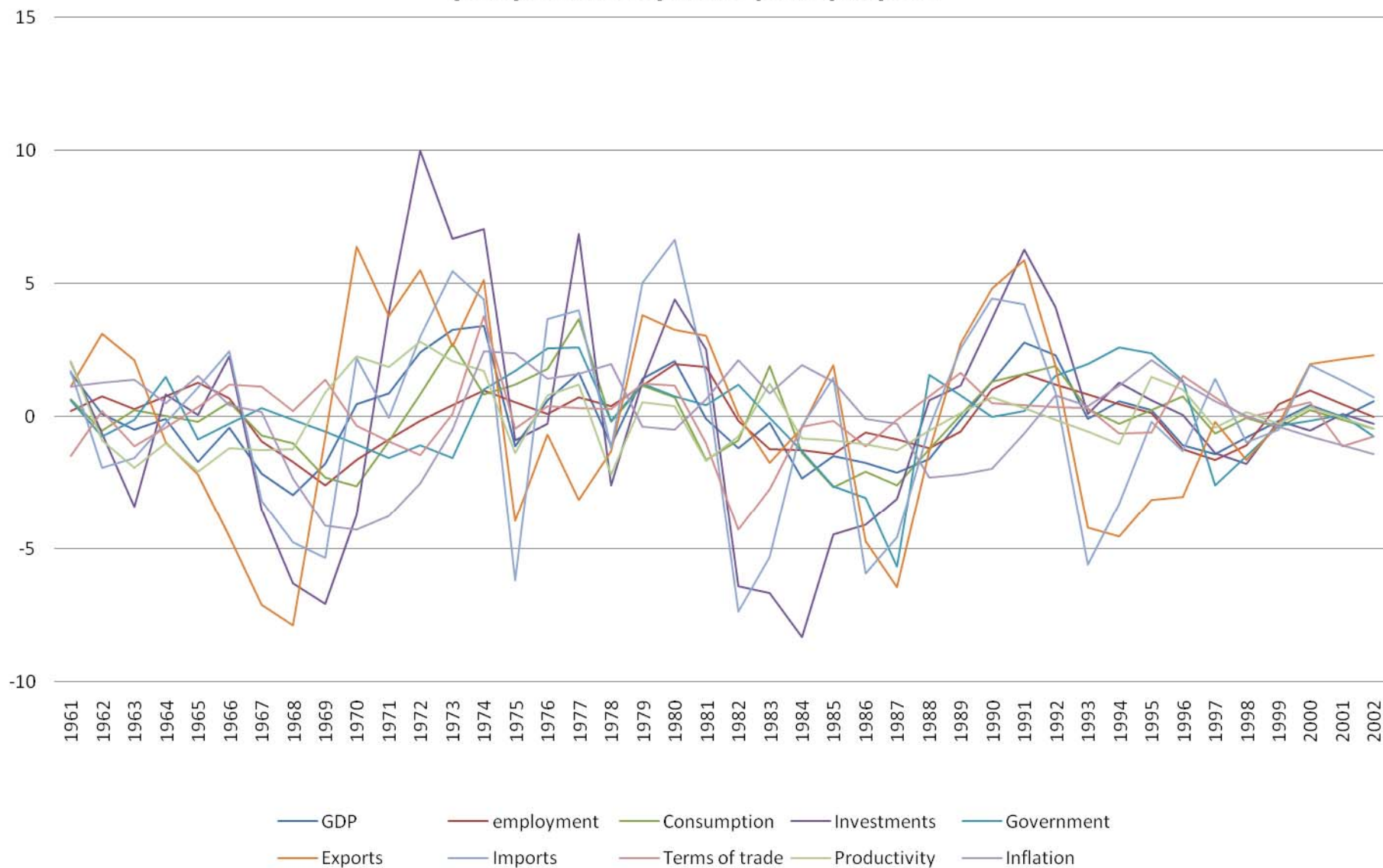
Γραφήματα:

Στα γραφήματα που ακολουθούν 1 έως 16 παρατηρούμε τις κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών της κάθε χώρας και του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15. Σε αυτά τα γραφήματα απεικονίζεται η κυκλική συμπεριφορά των 10 μεταβλητών για κάθε χώρα. Στον άξονα x είναι τα έτη από το 1961 έως το 2002 και στον άξονα y είναι οι ποσοστιαίες αποκλίσεις από τη τάση της κάθε χώρας.

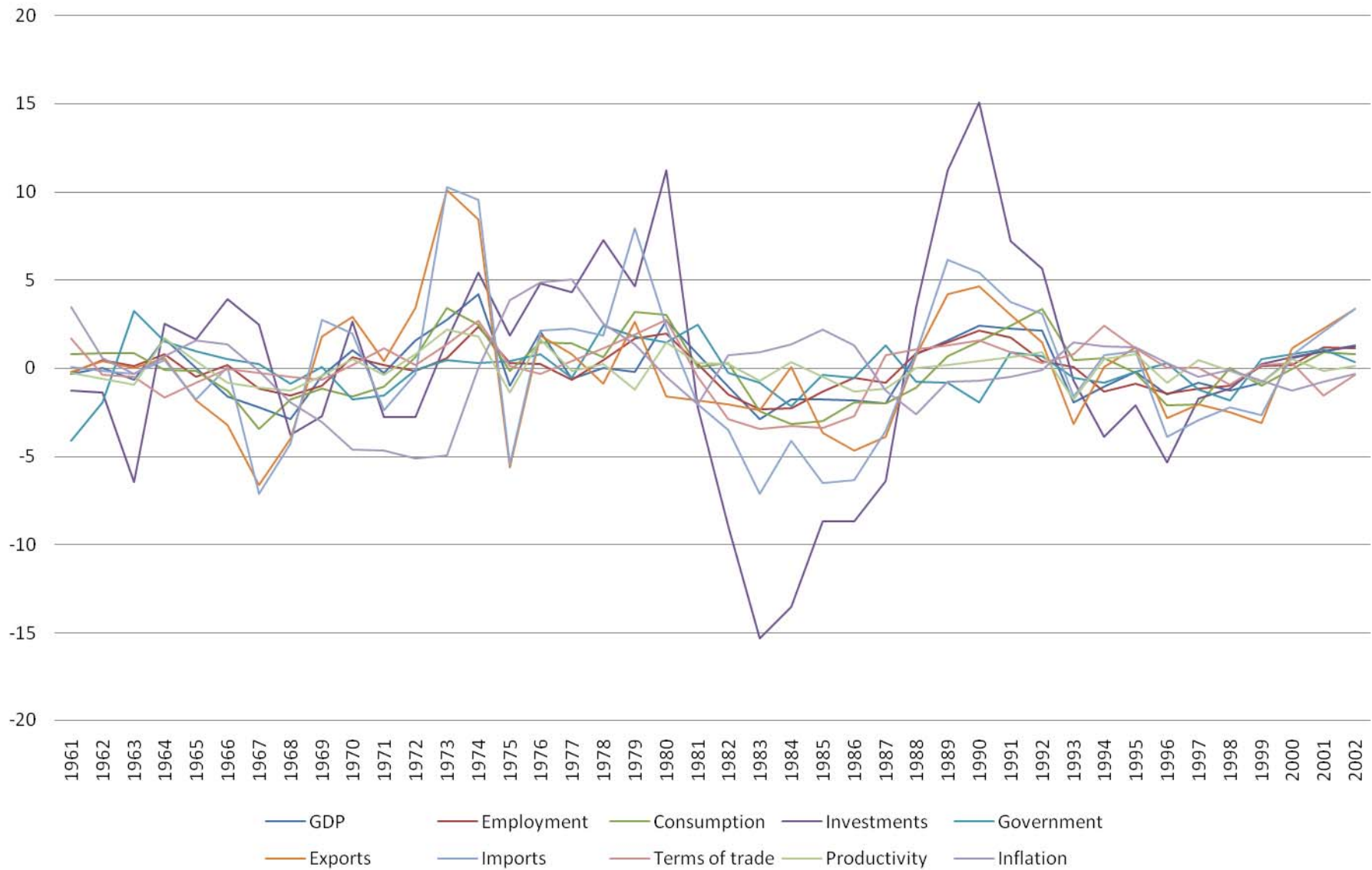
Στα γραφήματα 17 έως 26 παρατηρούμε τις κυκλικές διακυμάνσεις των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο των 15 για κάθε

μεταβλητή. Σε αυτά τα γραφήματα απεικονίζεται η κυκλική συμπεριφορά των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο μέσος Ευρωπαϊκός όρος των 15 για κάθε μεταβλητή. Στον άξονα x είναι τα έτη από το 1961 έως το 2002 και στον άξονα y είναι οι ποσοστιαίες αποκλίσεις από τη τάση της κάθε μεταβλητής.

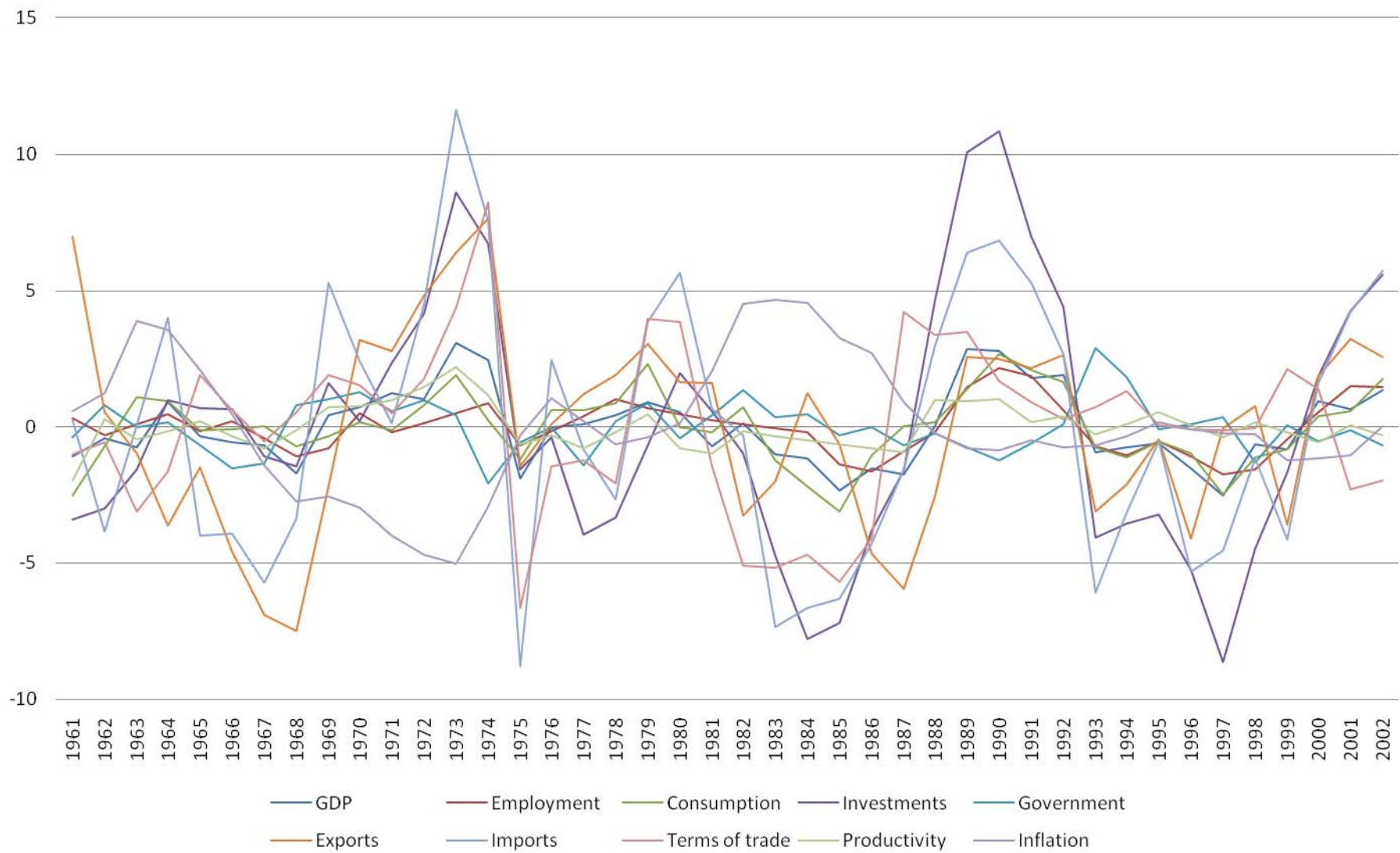
**Διάγραμμα 1. Αυστρία-Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών**

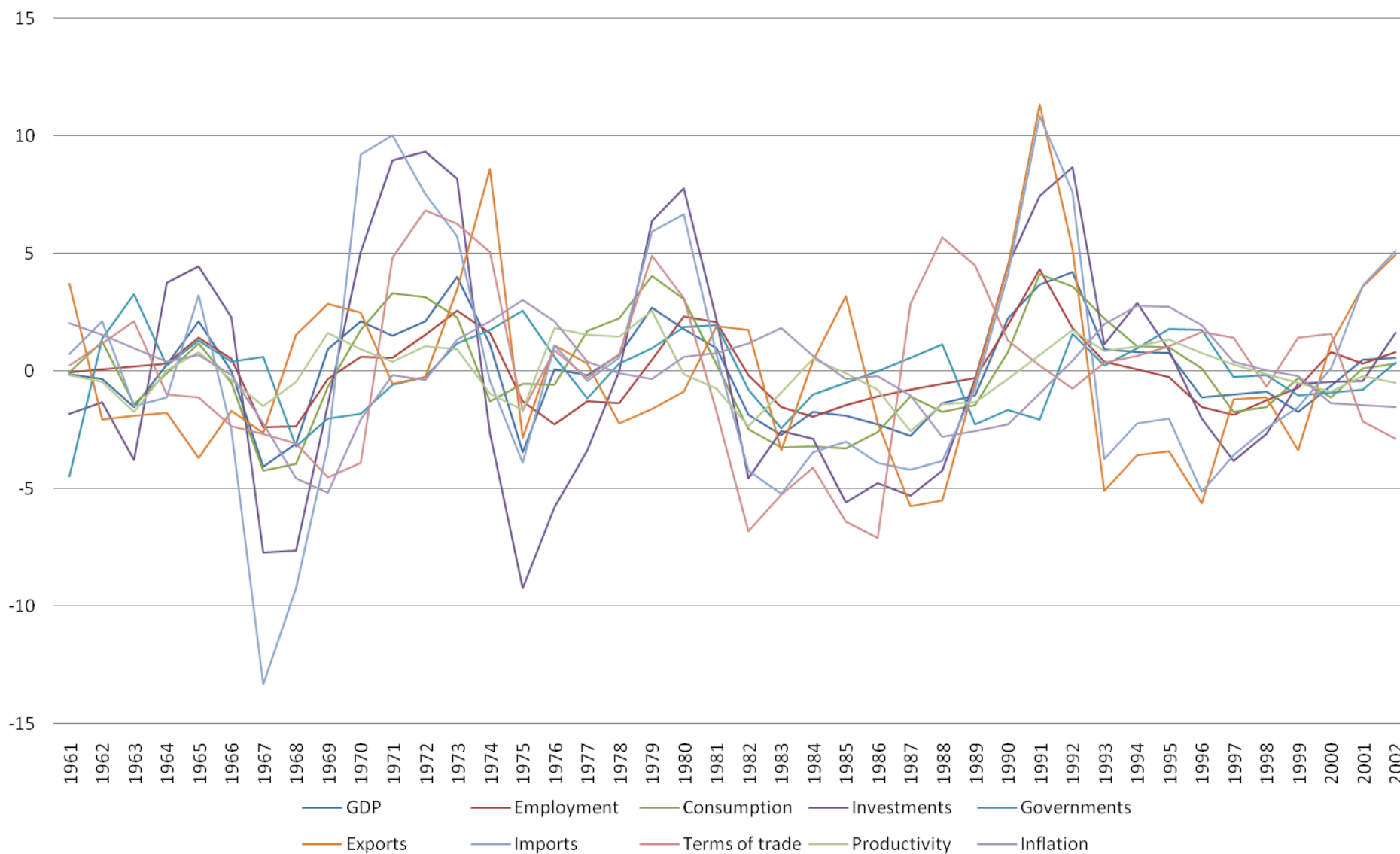
Διάγραμμα 2. Βέλγιο - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών.

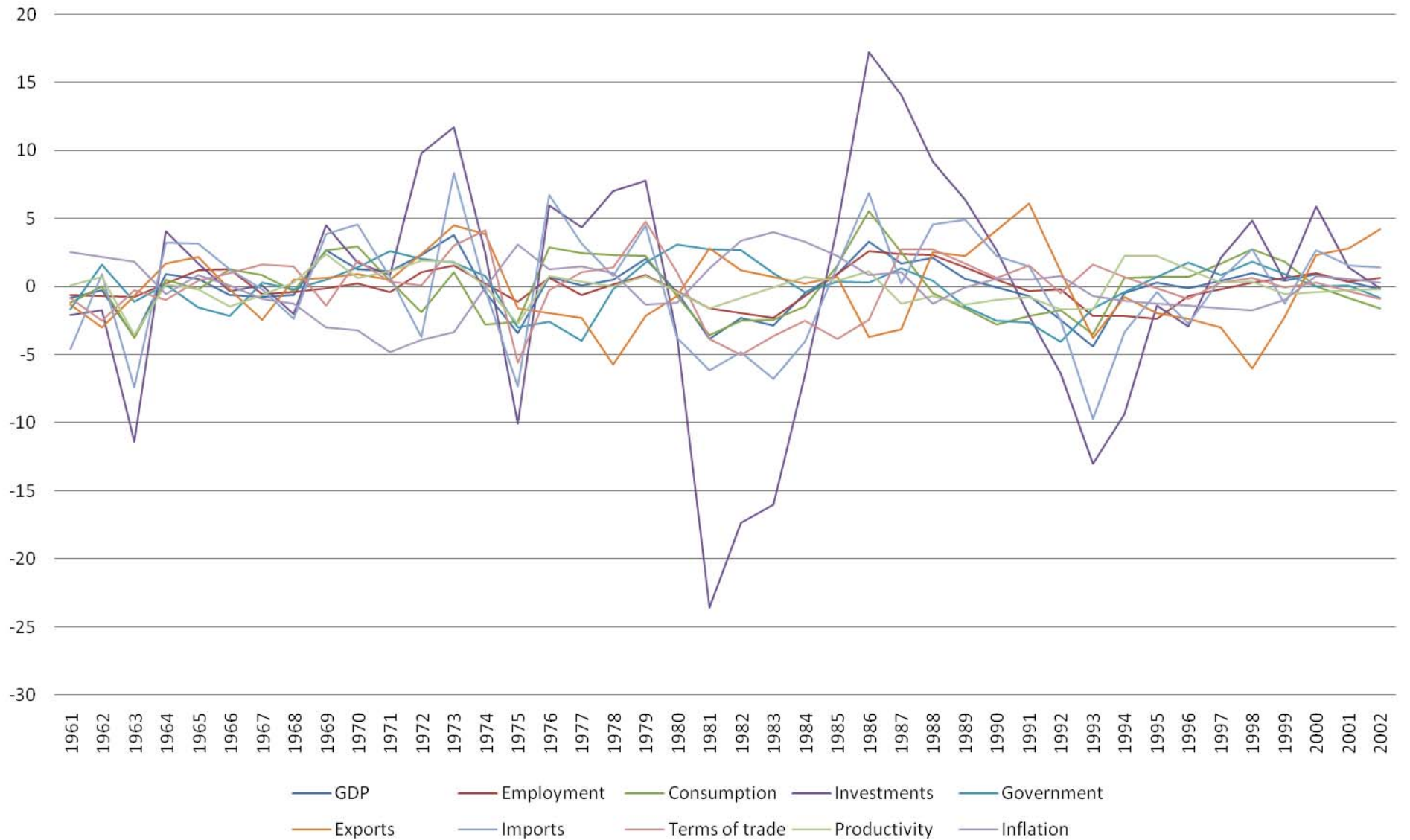
Διάγραμμα 3. Γαλλία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών.

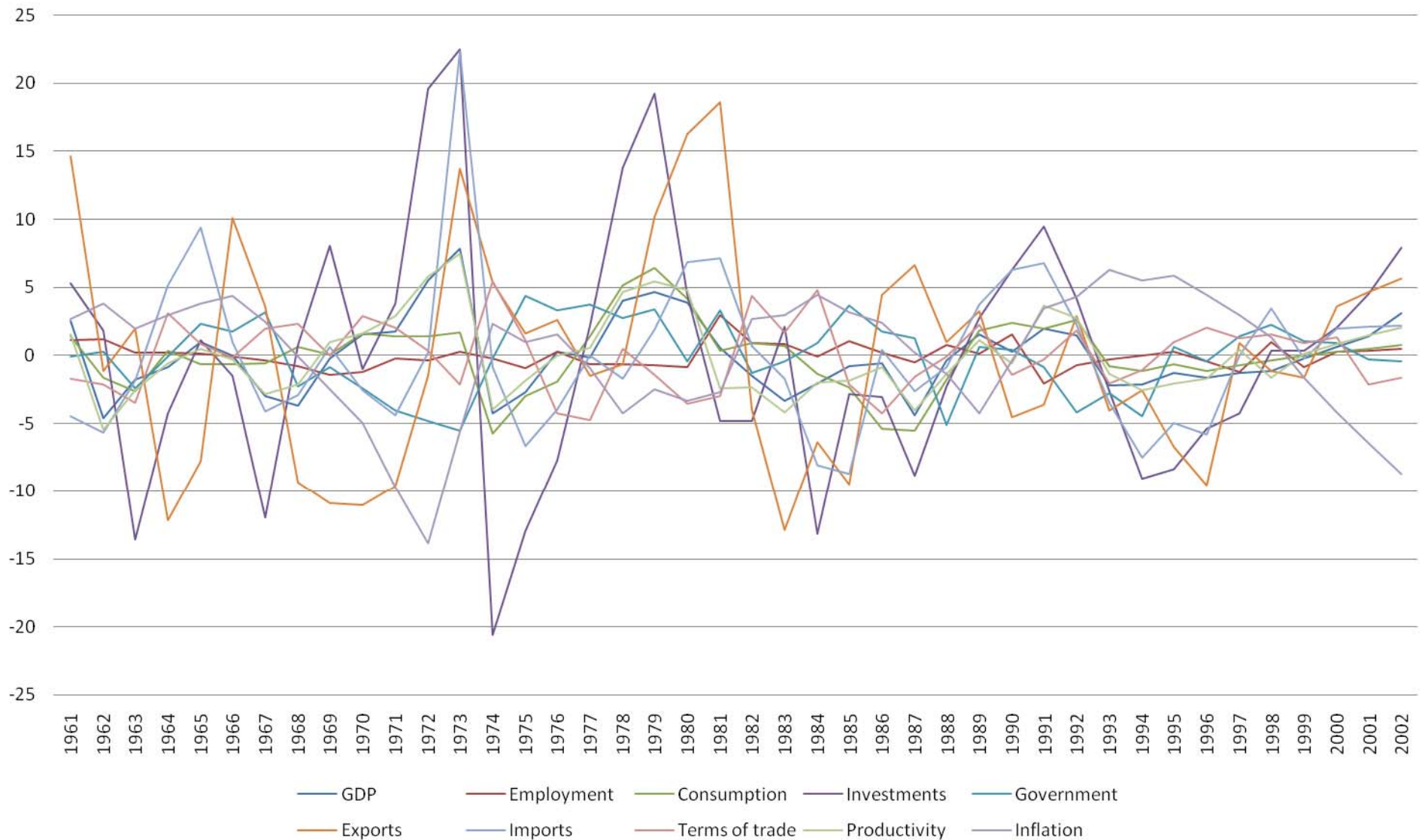
**Διάγραμμα 4. Γερμανία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

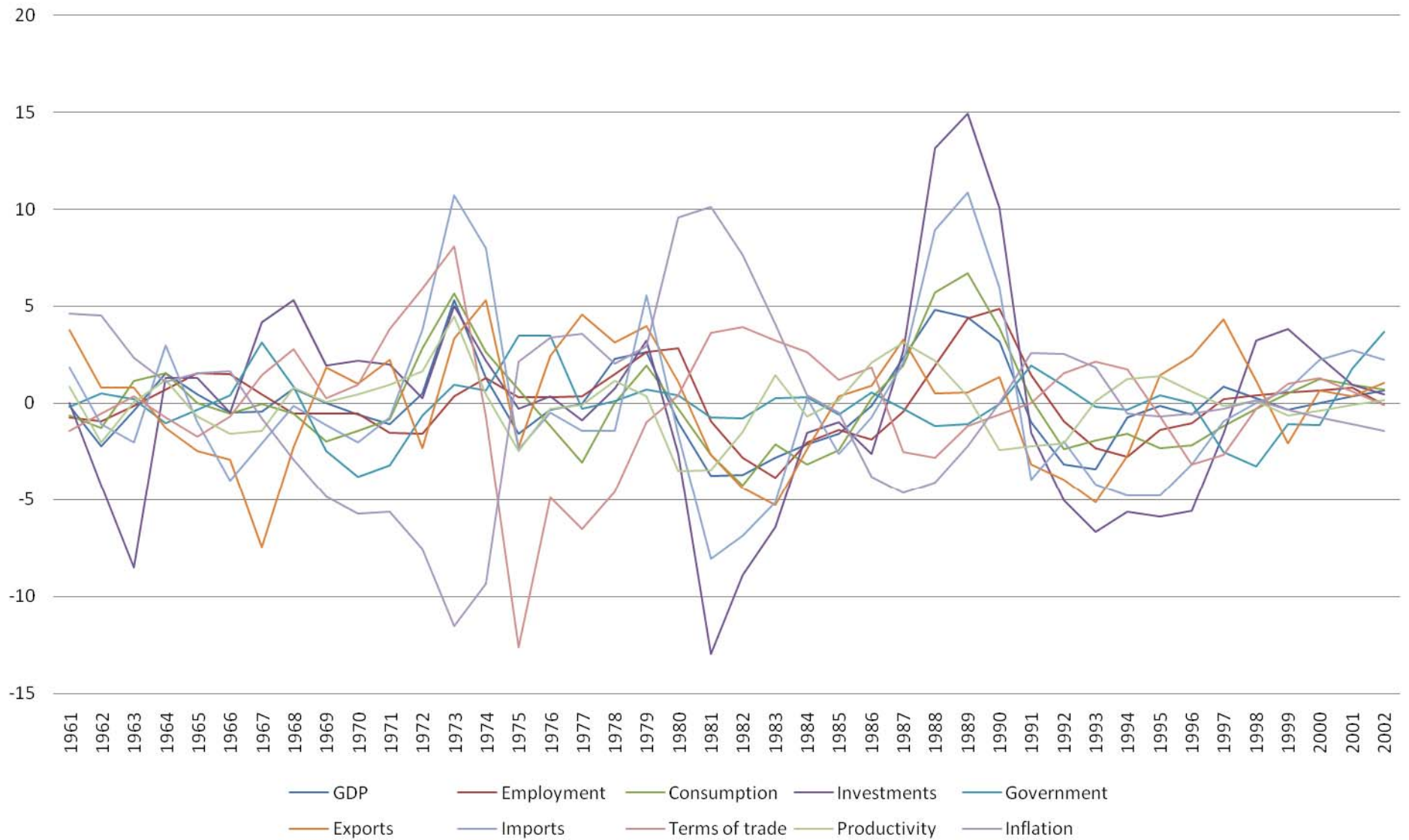
**Διάγραμμα 5. Δανία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

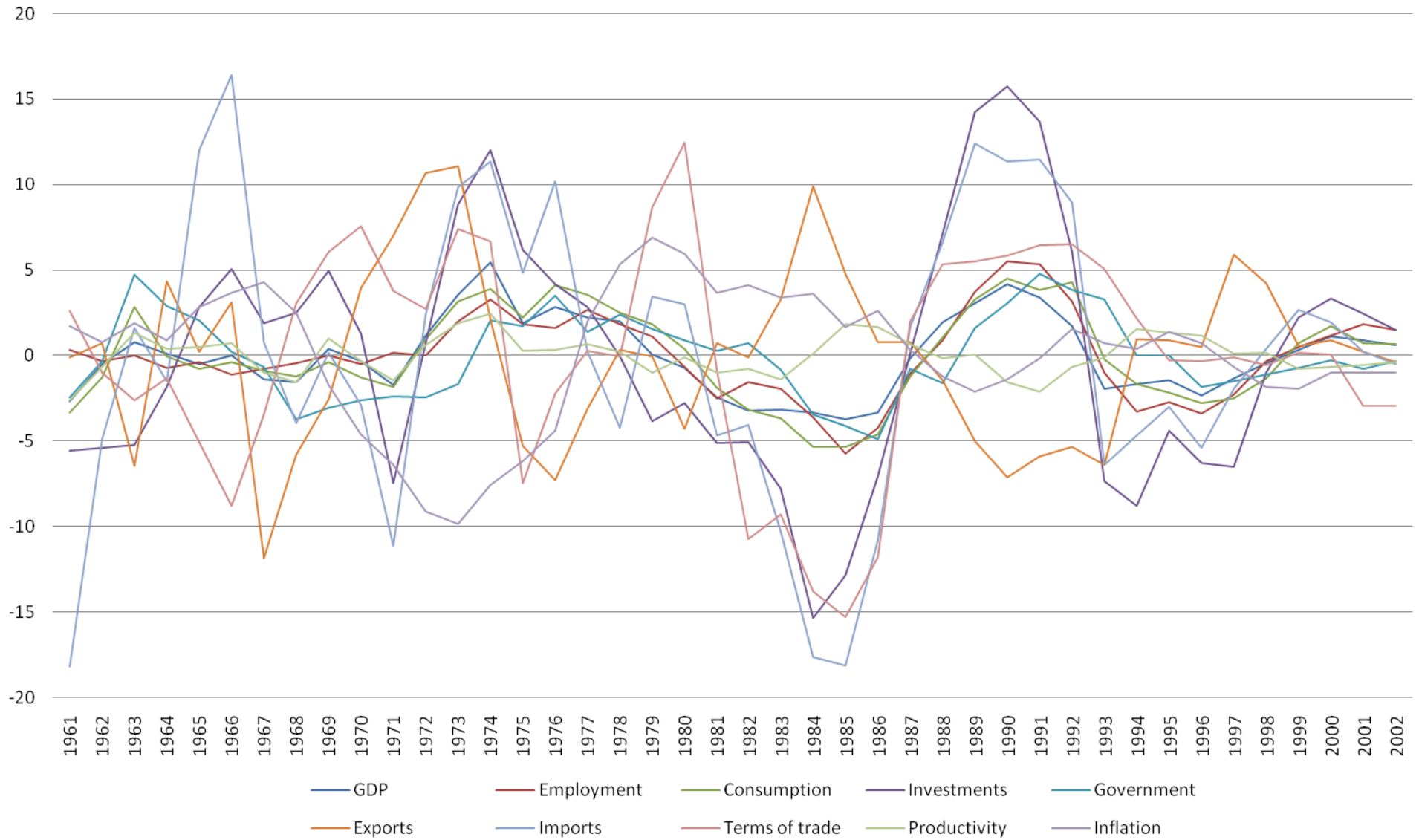
**Διάγραμμα 6. Ελλάδα - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

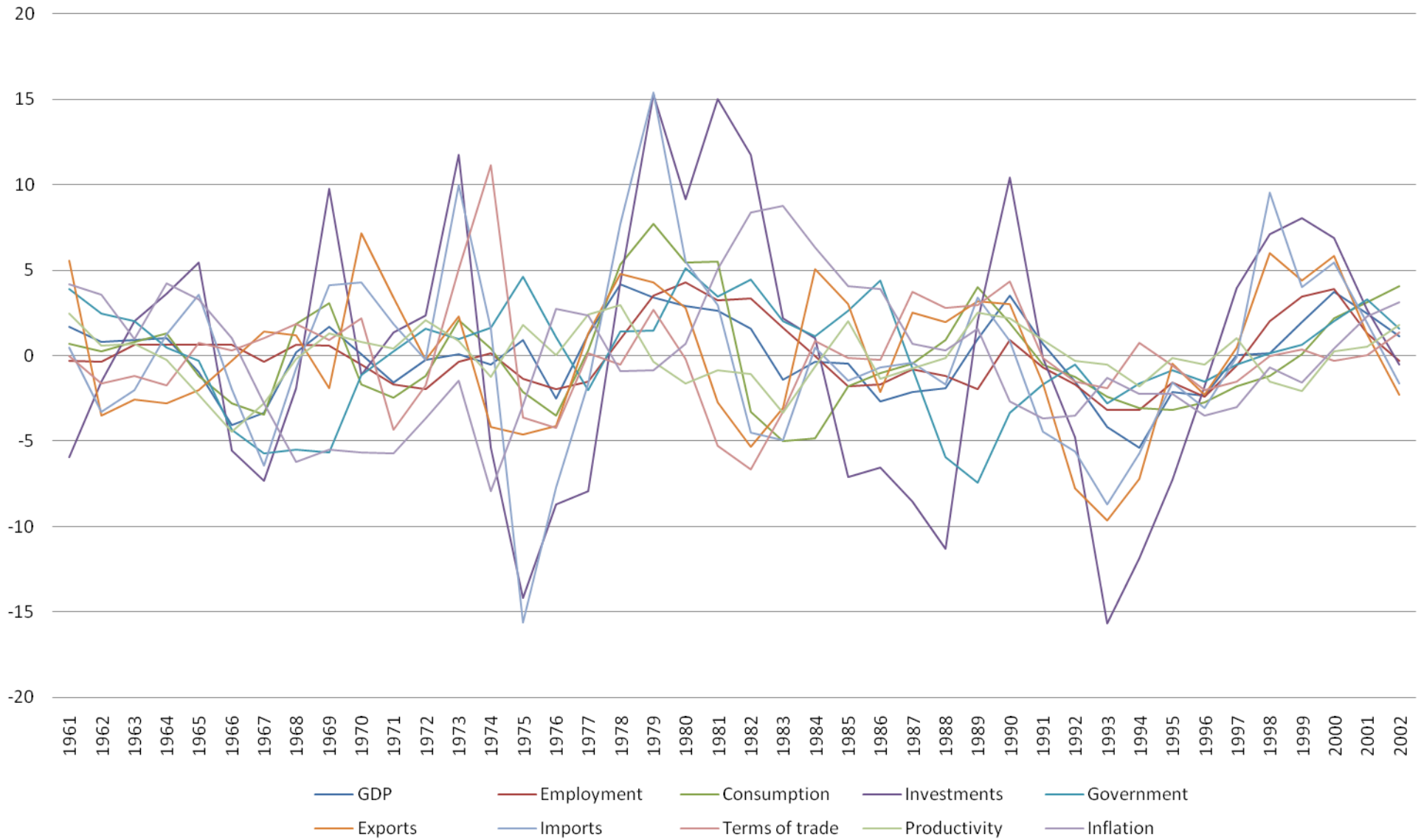
Διάγραμμα 7. Ηνωμένο Βασίλειο - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών.

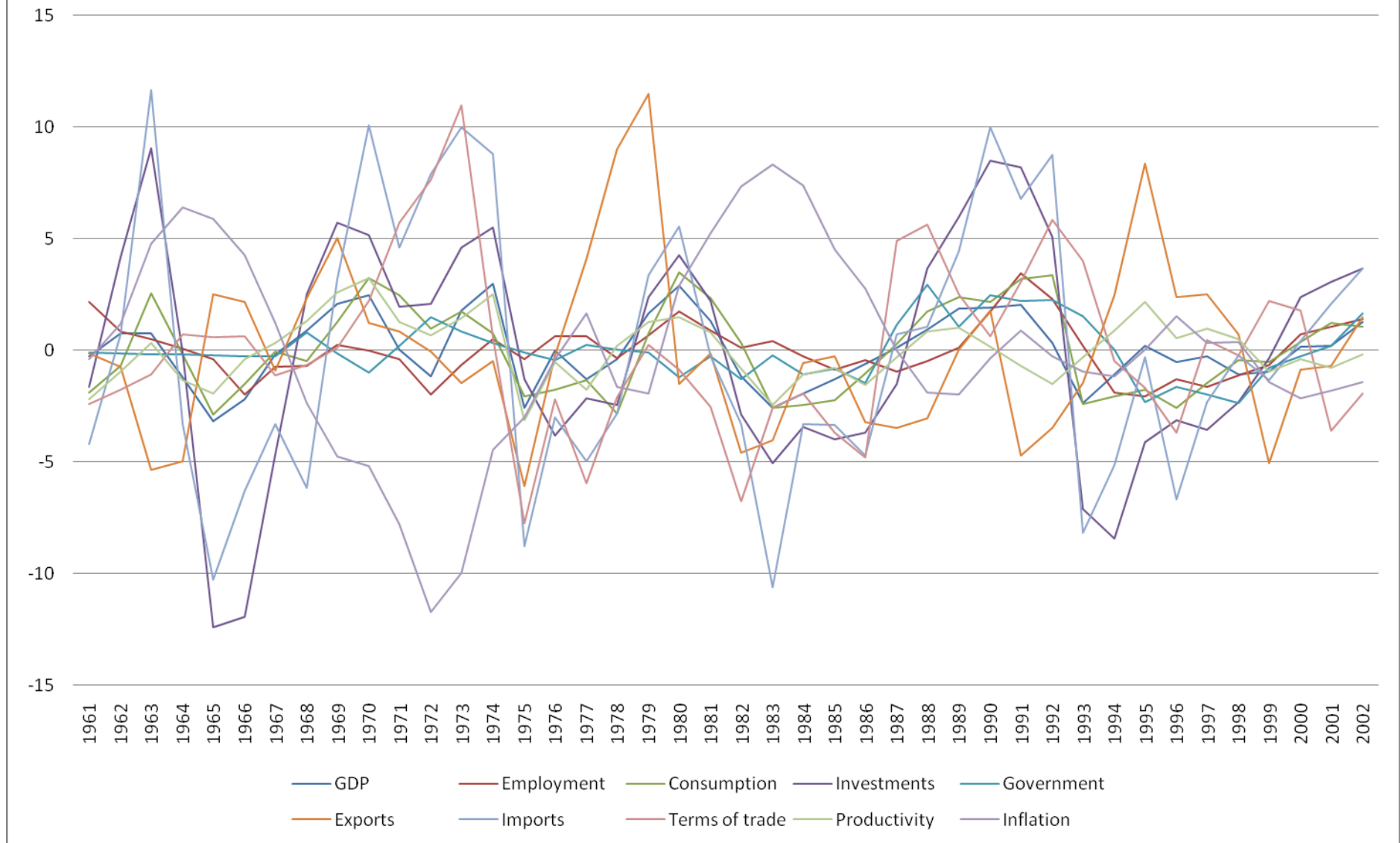
**Διάγραμμα 8. Ισπανία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

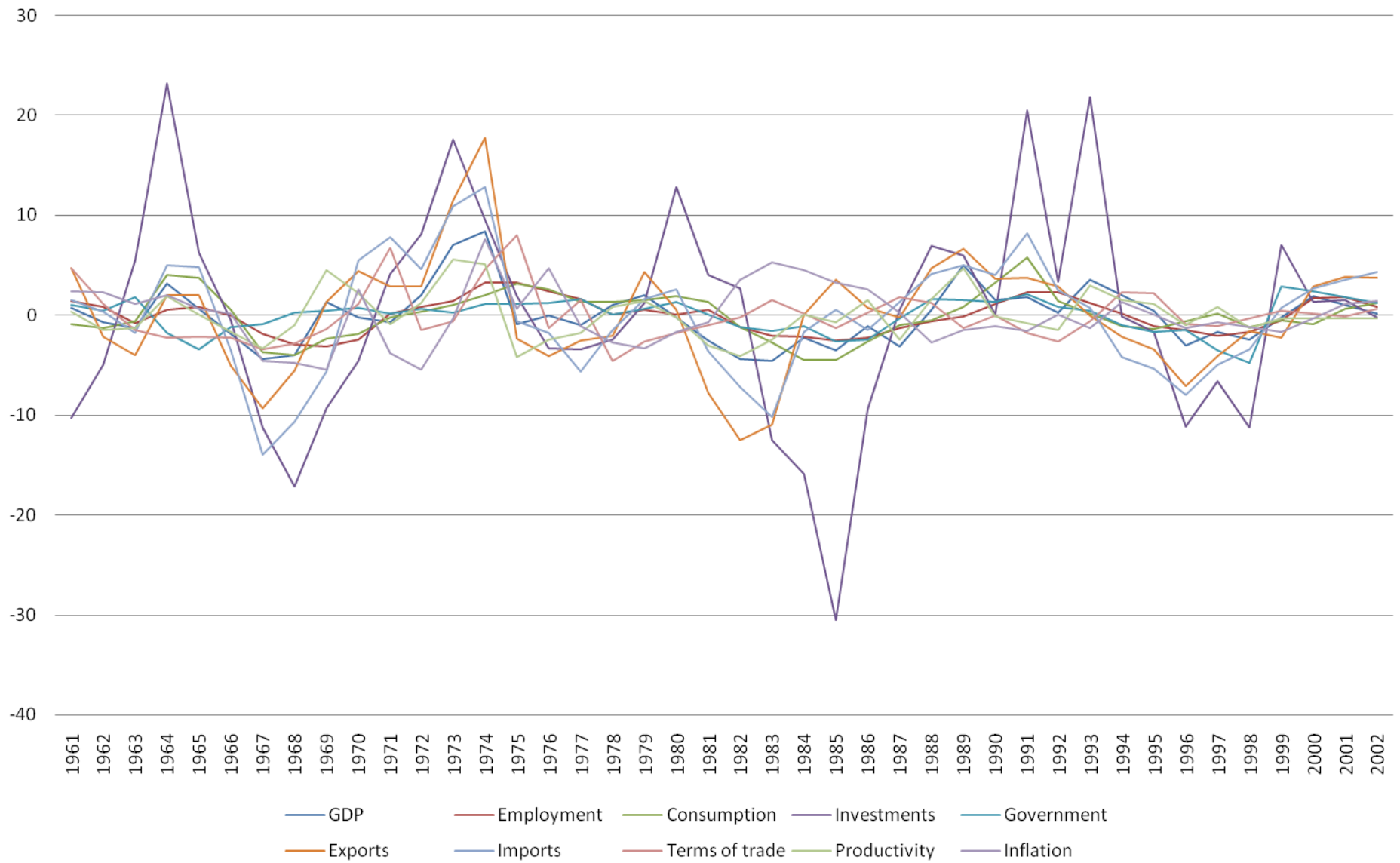
**Διάγραμμα 9. Ιρλανδία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

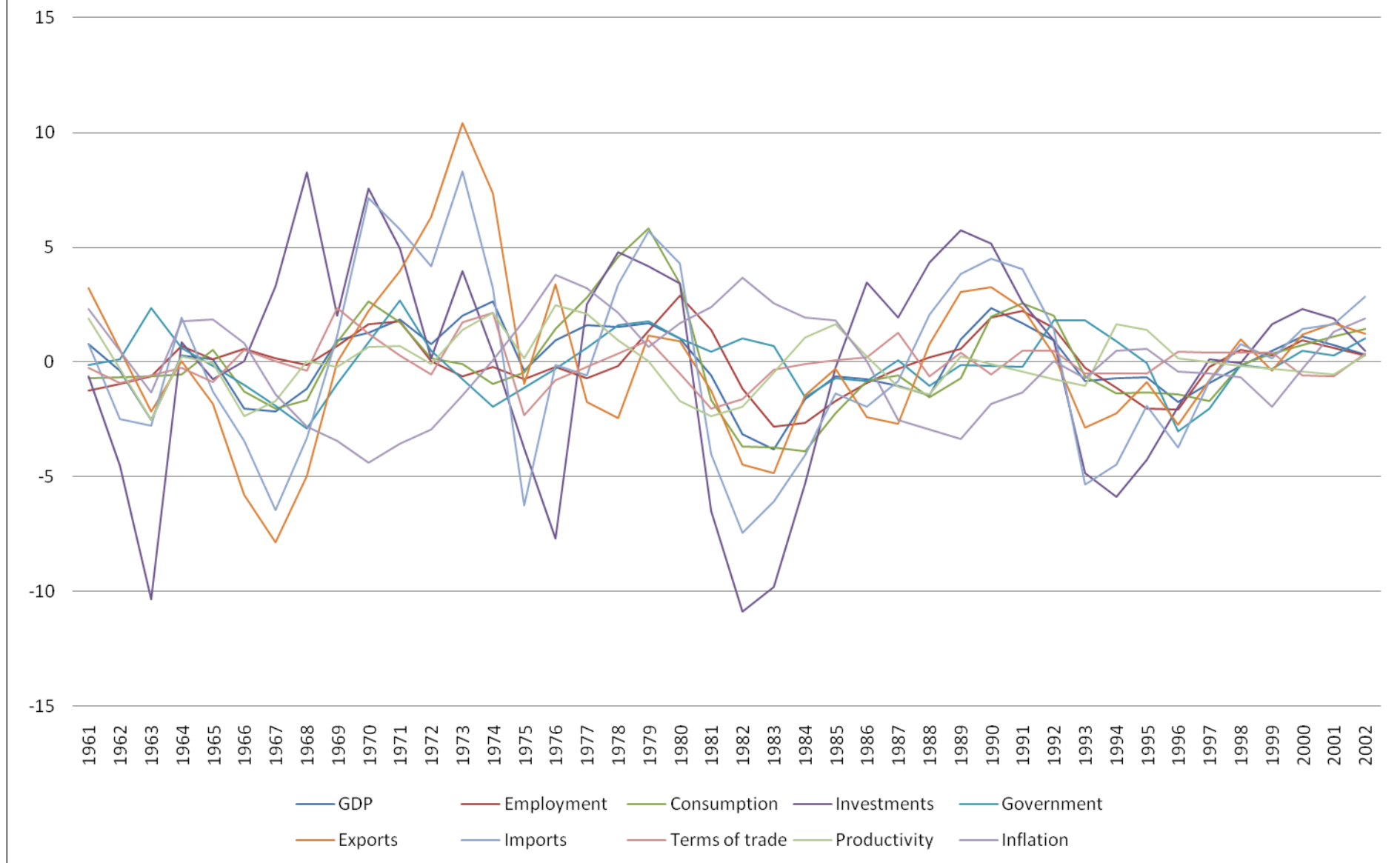
**Διάγραμμα 10. Ιταλία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

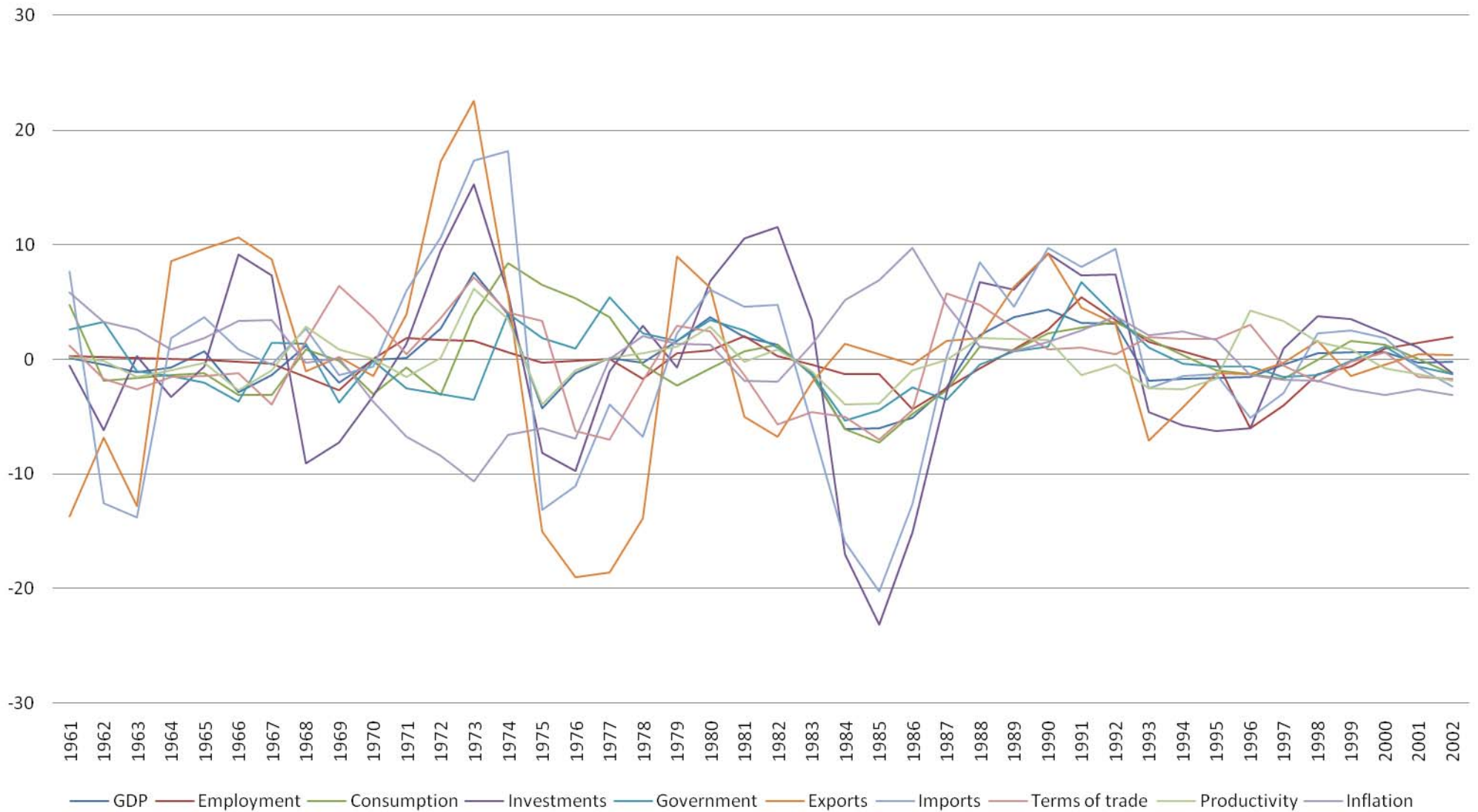
Διάγραμμα 11. Λουξεμβούργο - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών.

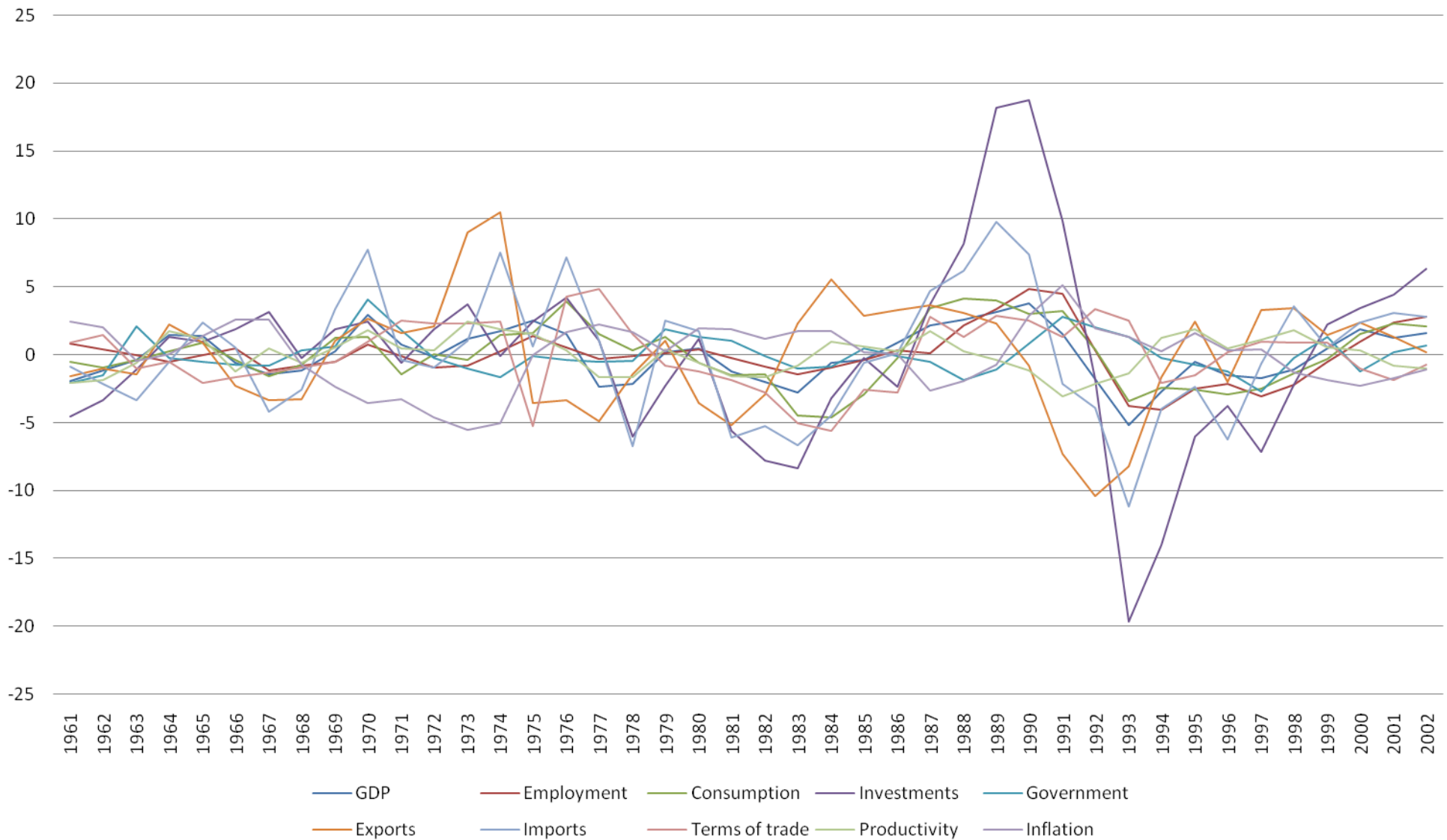
**Διάγραμμα 12. Ολλανδία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

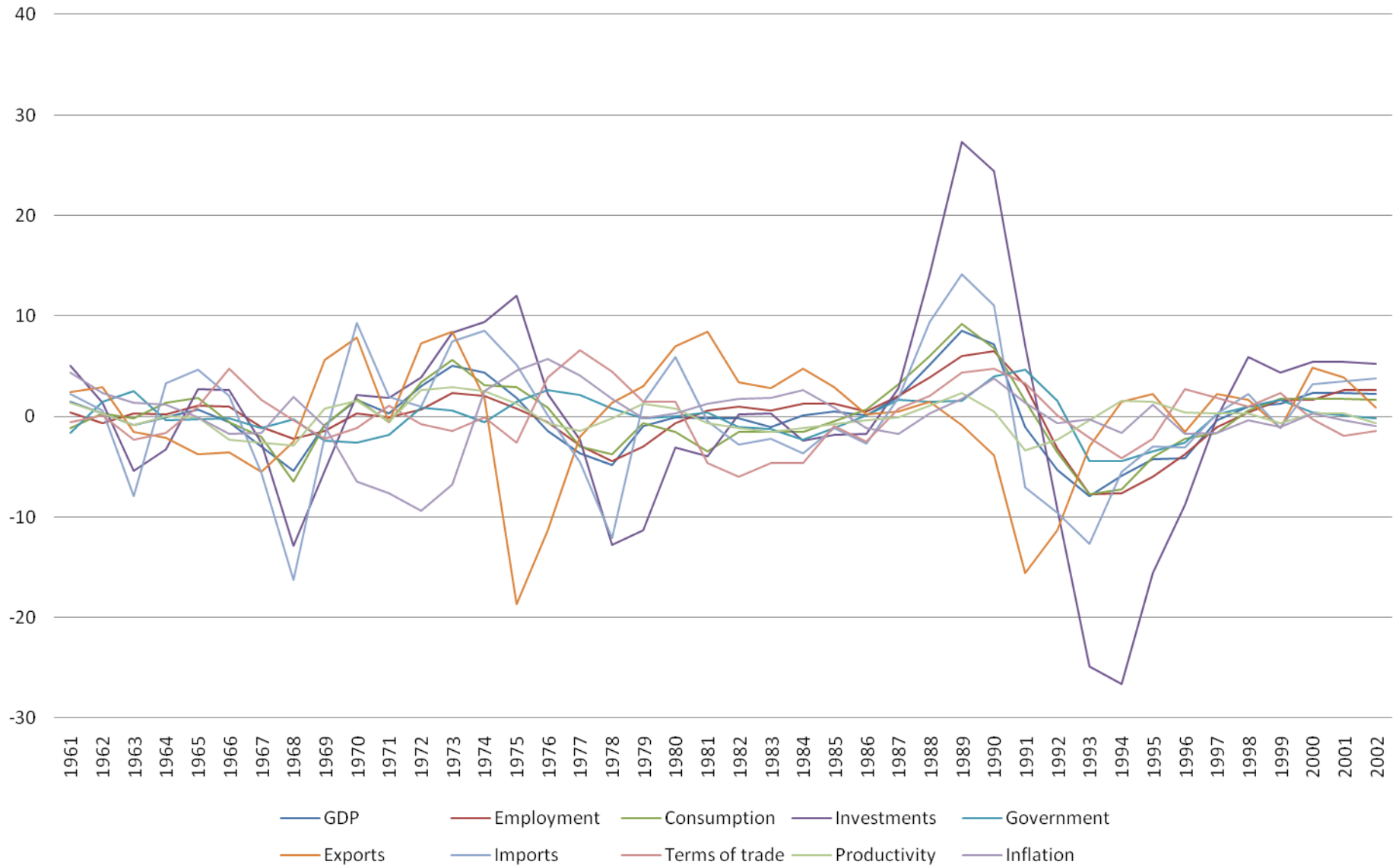
**Διάγραμμα 13. Πορτογαλία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

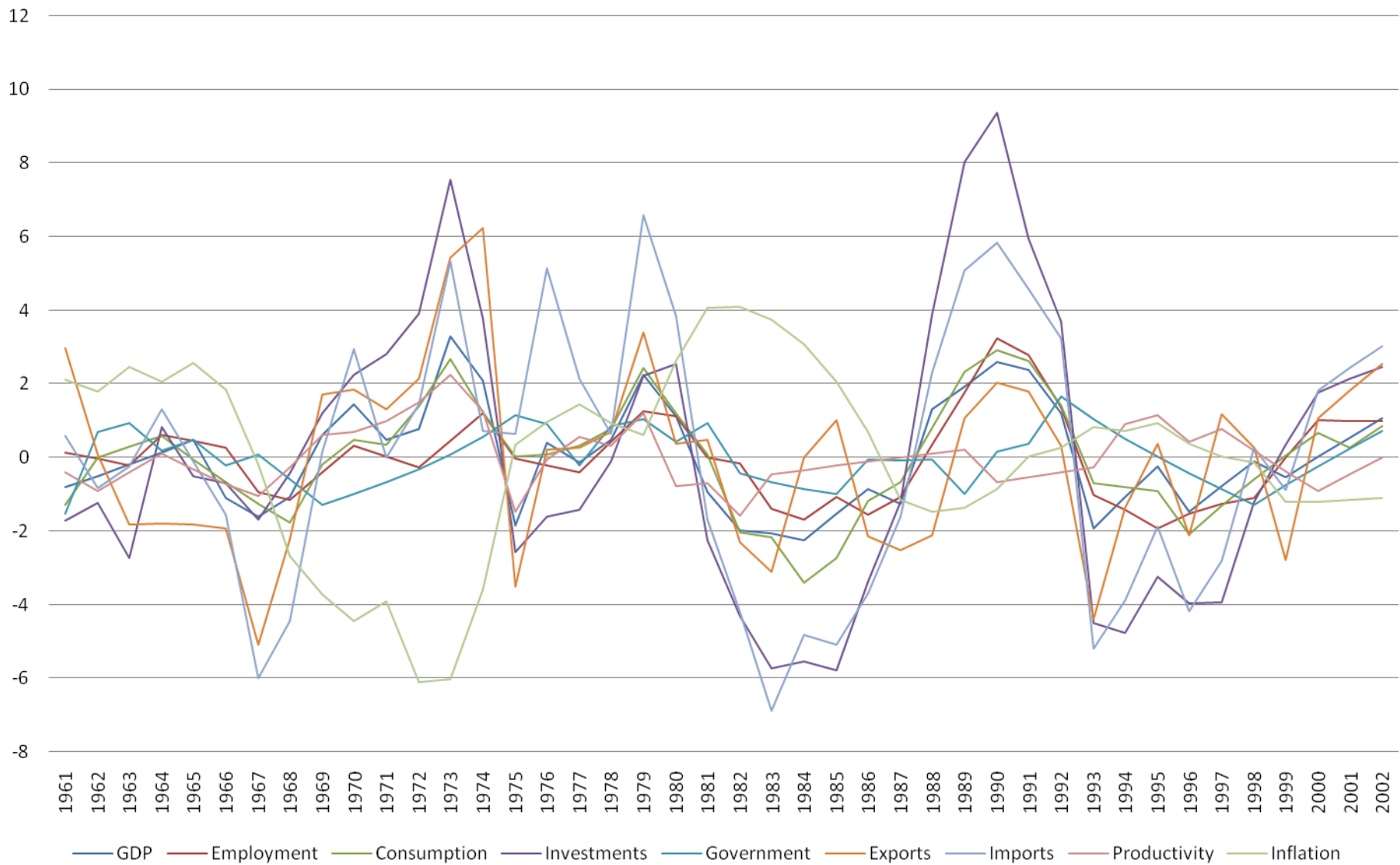
**Διάγραμμα 14. Σουηδία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

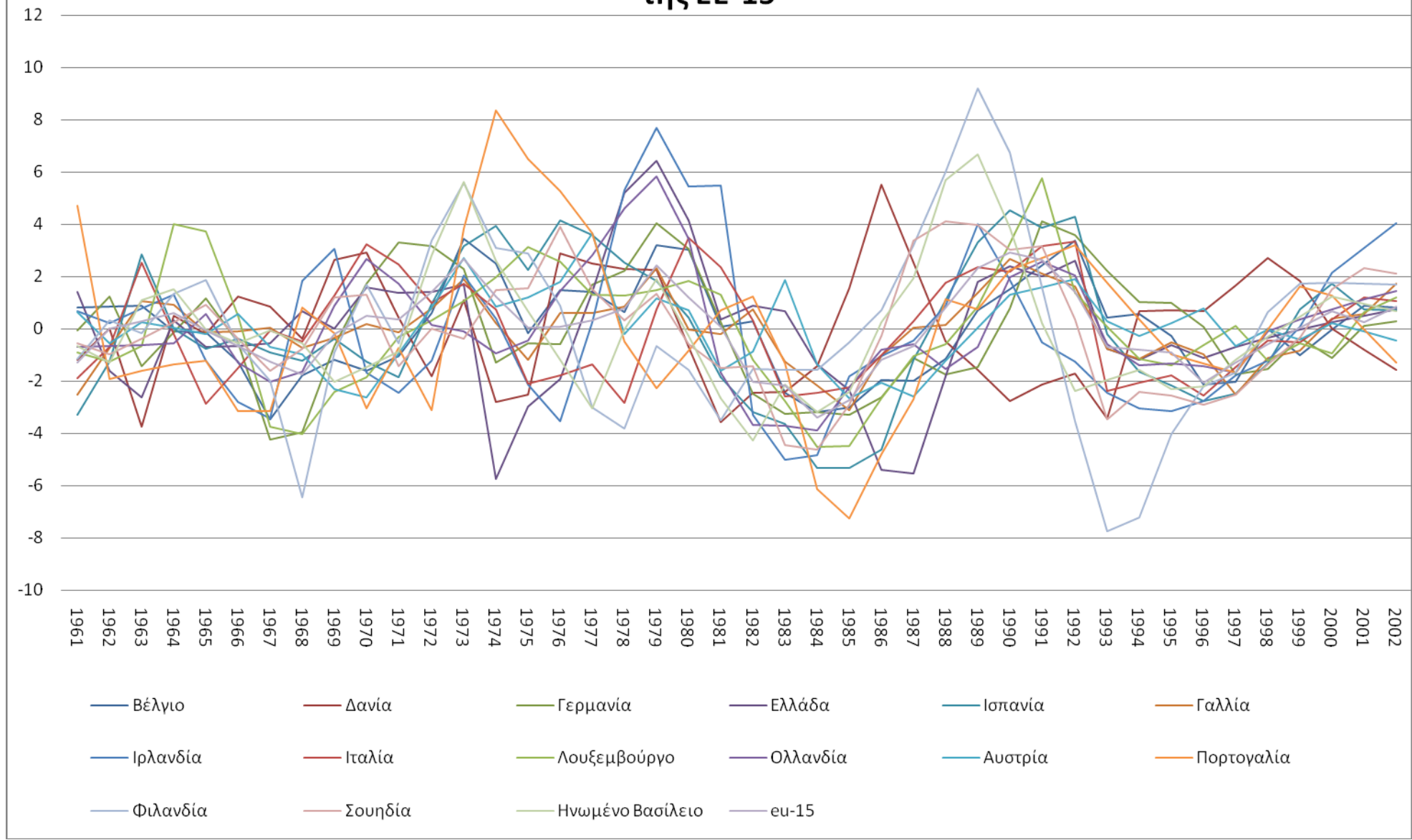
Διάγραμμα 15. Φιλανδία - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών.

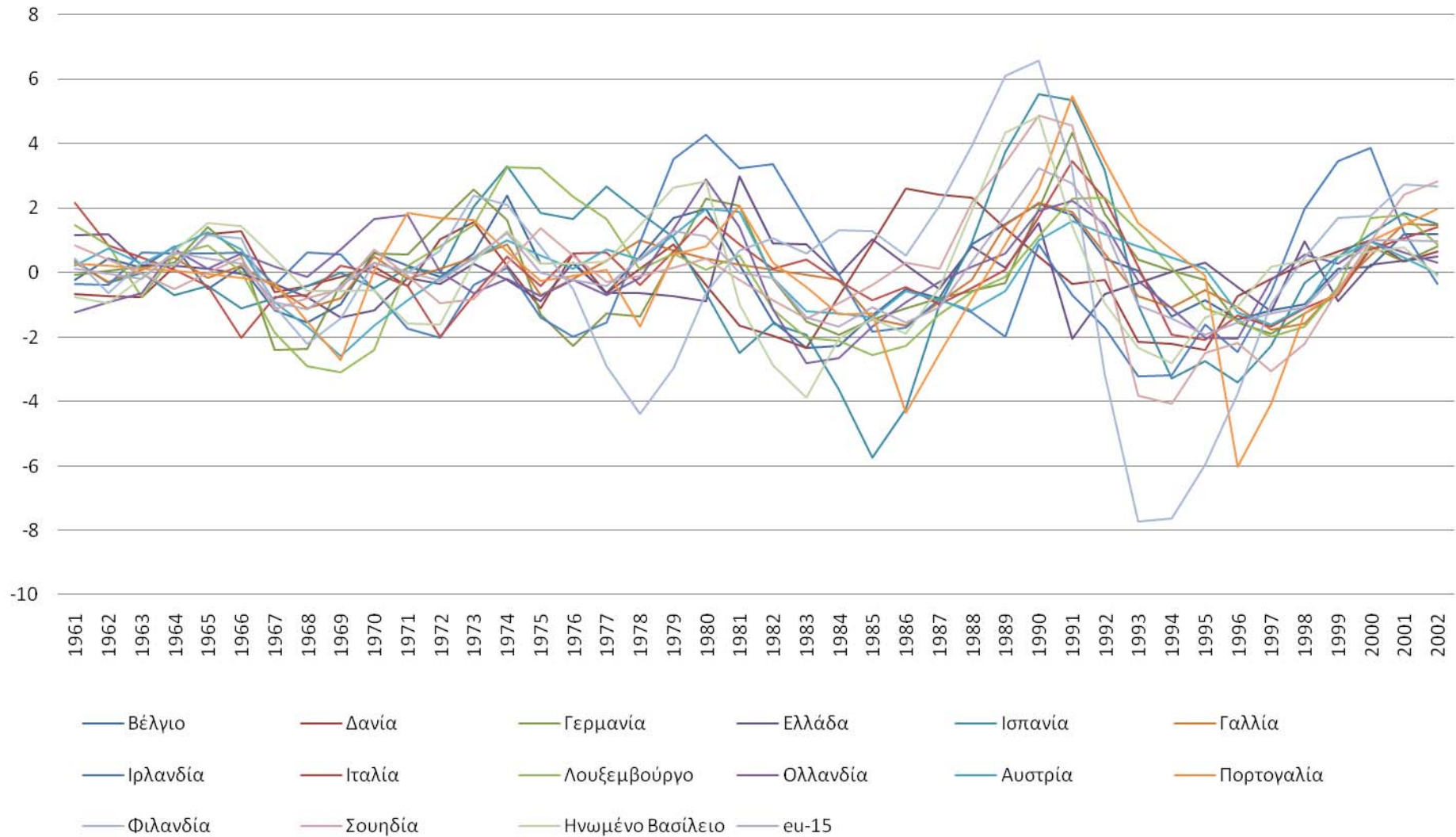
**Διάγραμμα 16. ΕΕ-15 - Κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών
μακροοικονομικών μεταβλητών.**

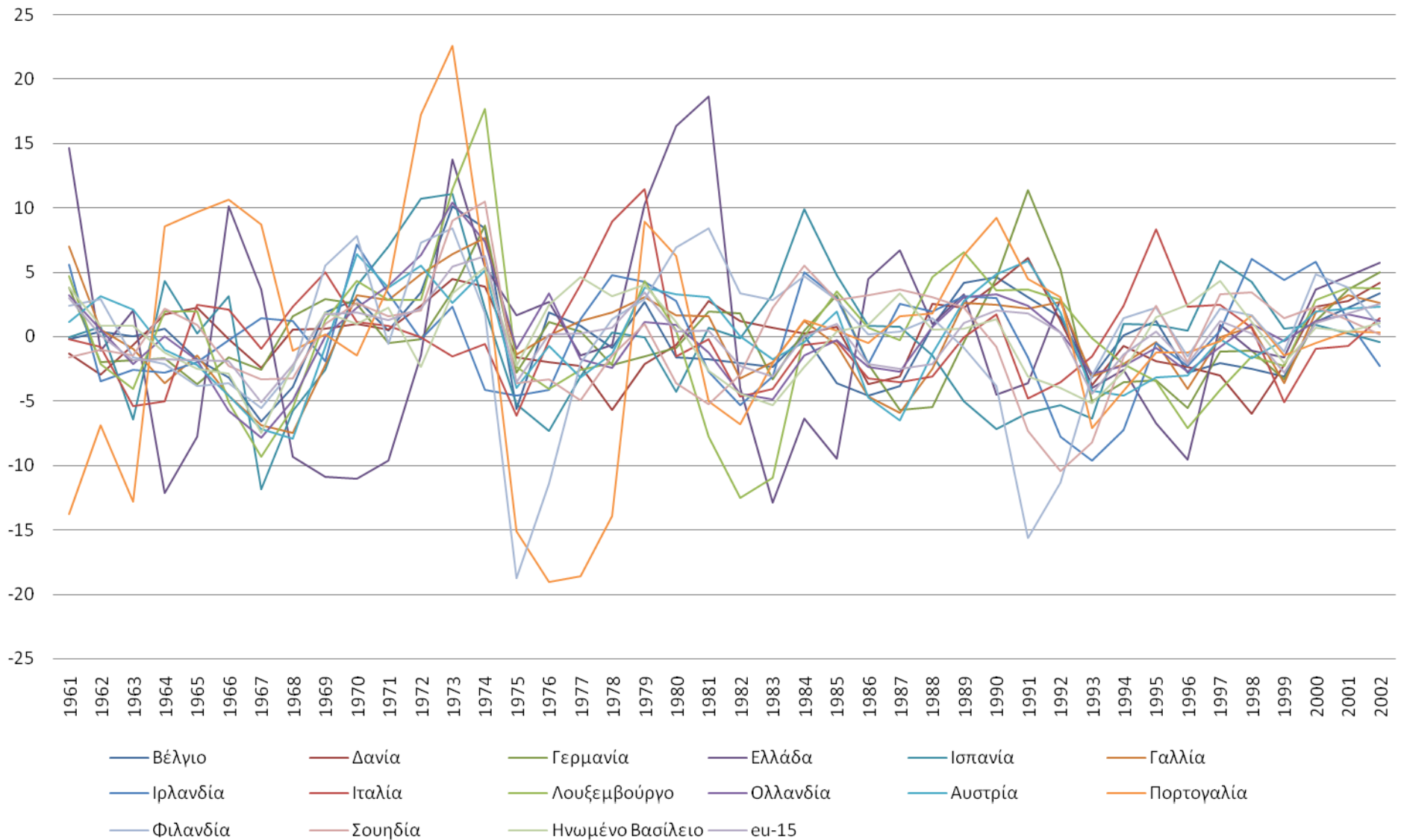
Διάγραμμα 17. Κυκλικές Διακυμάνσεις της κατανάλωσης των χωρών μελών της ΕΕ-15

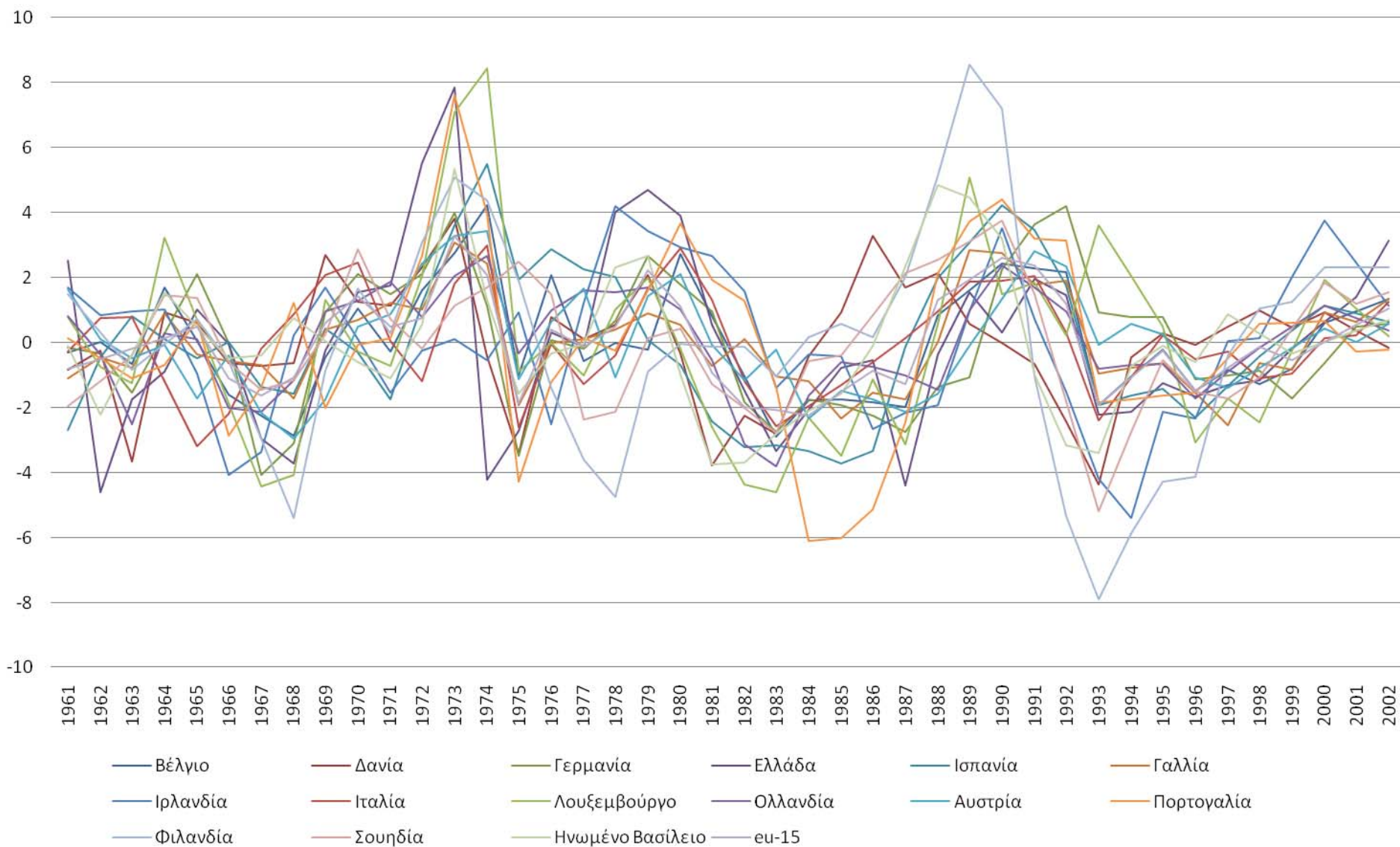
Διάγραμμα 18. Κυκλικές διακυμάνσεις της απασχόλησης των χωρών μελών της ΕΕ-15.

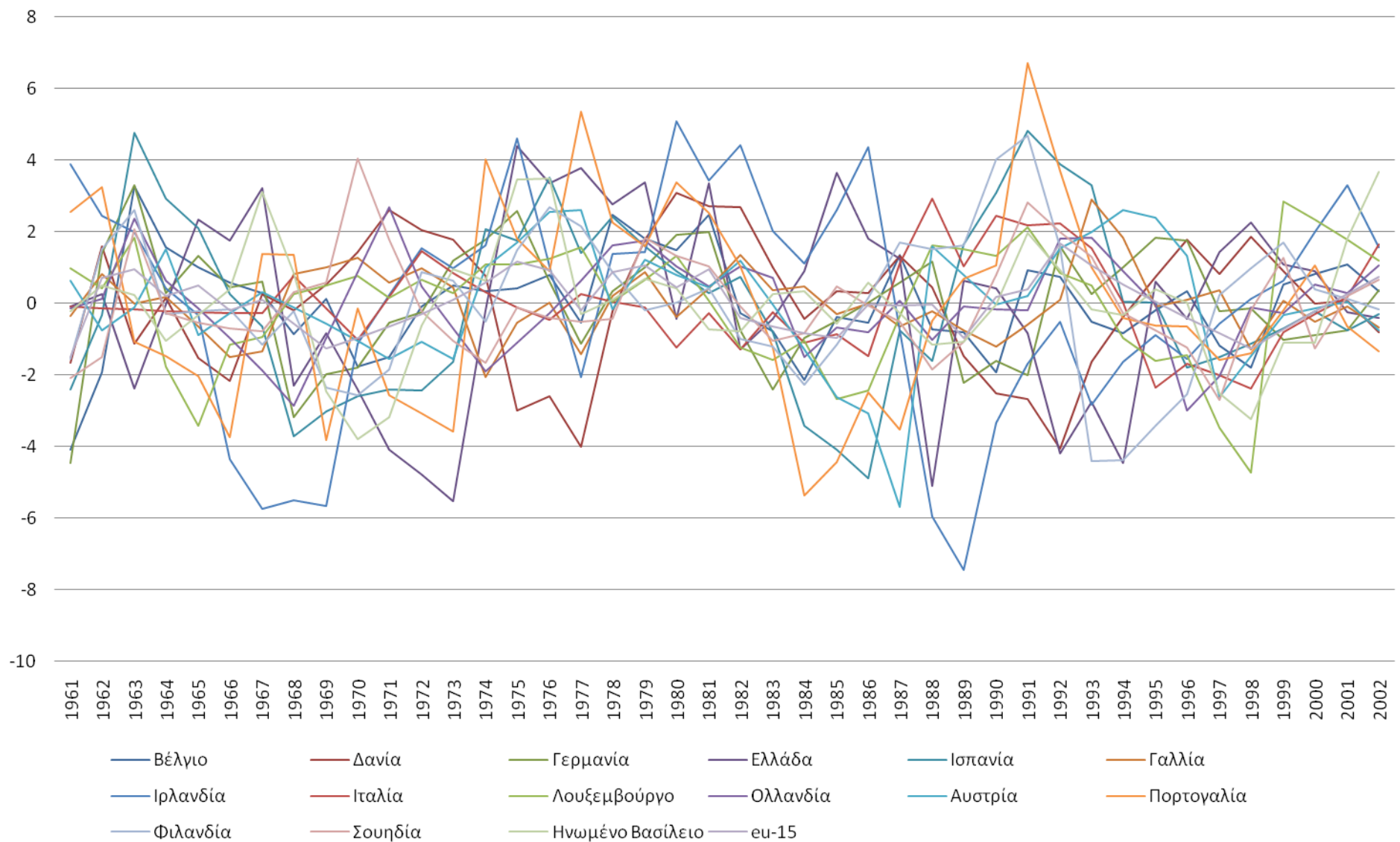
Διάγραμμα 19. Κυκλικές διακυμάνσεις των εξαγωγών των χωρών μελών της ΕΕ-15.

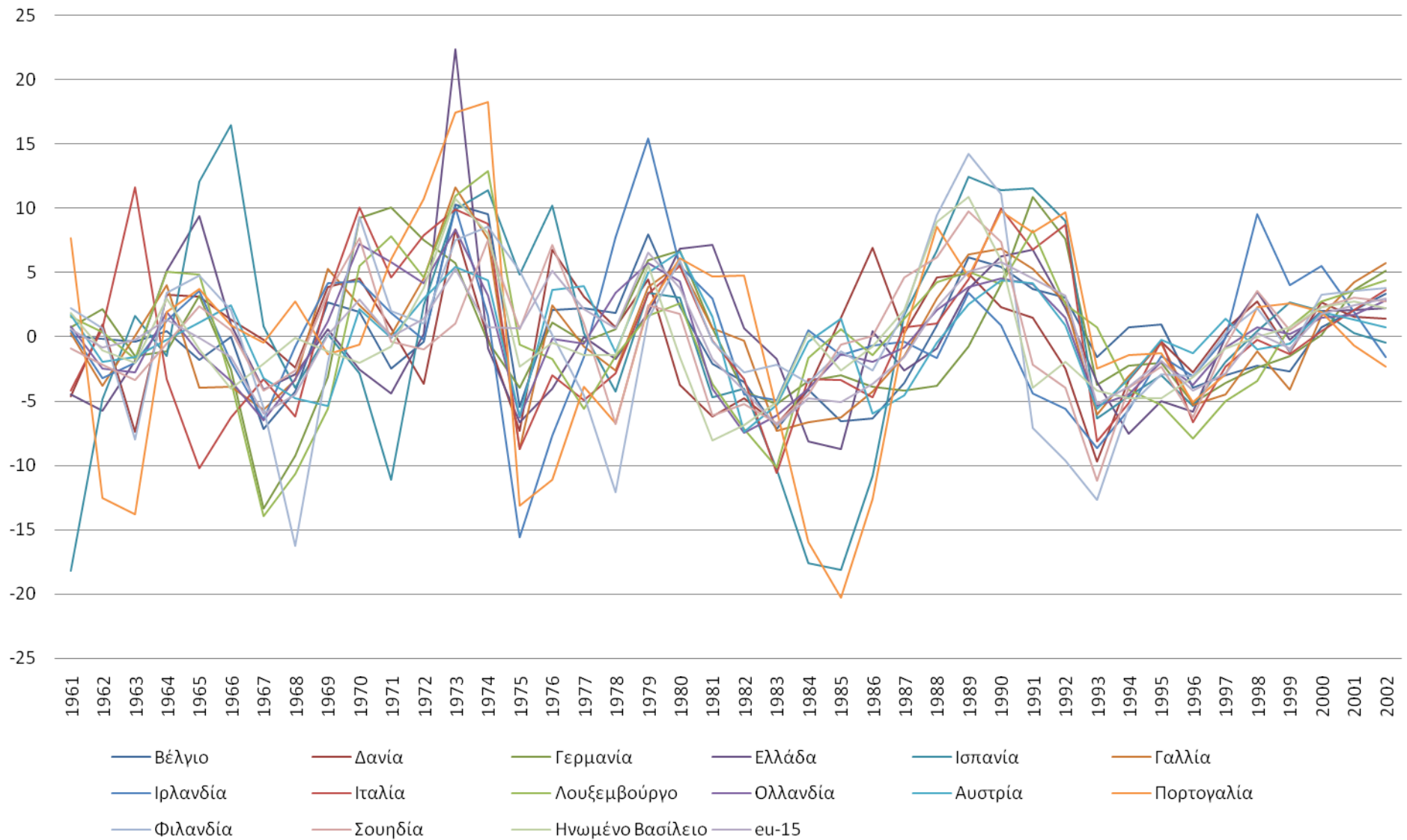
Διάγραμμα 20. Κυκλικές διακυμάνσεις του ΑΕΠ των χωρών μελών της ΕΕ-15.

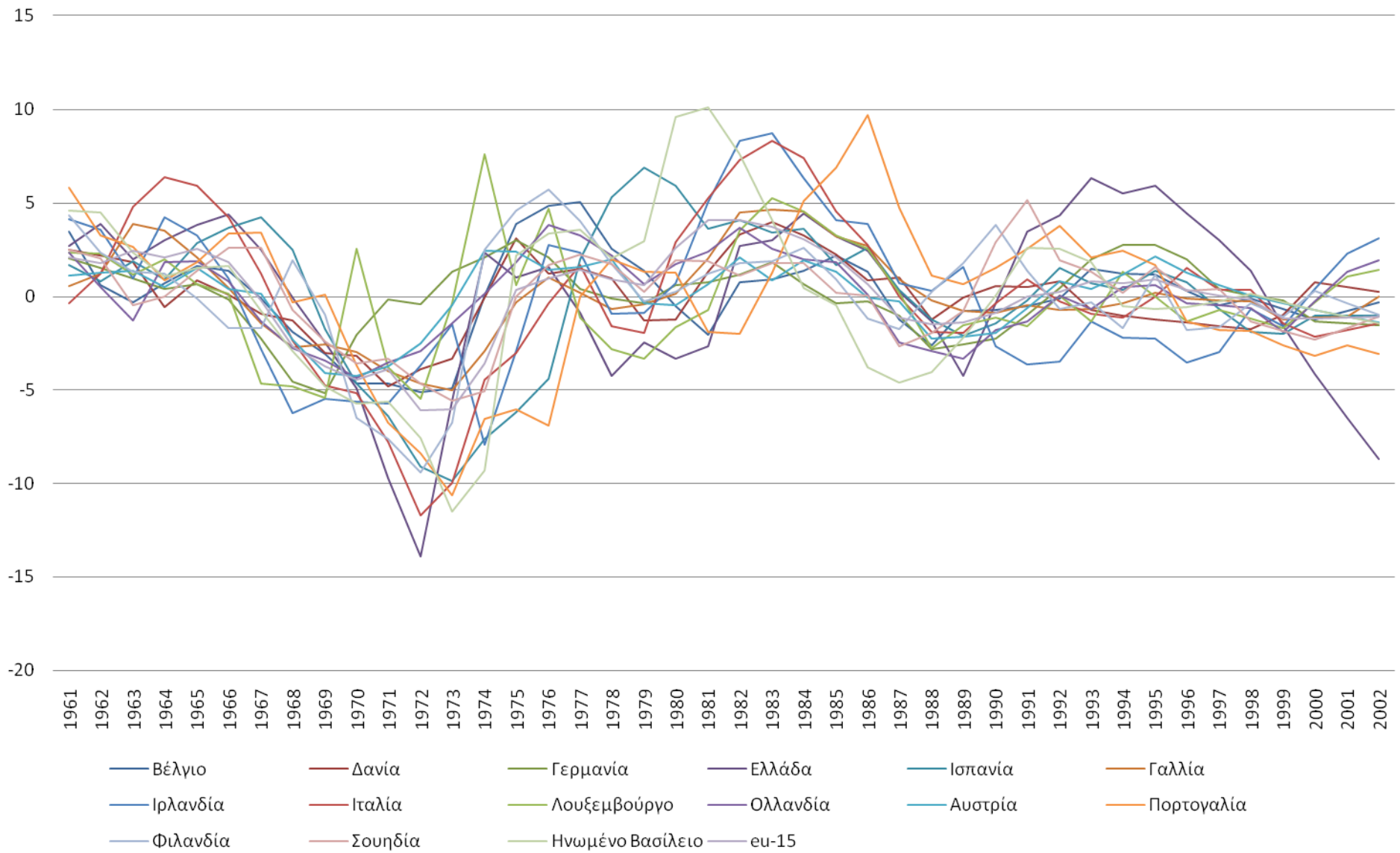
Διάγραμμα 21. Κυκλικές διακυμάνσεις των κρατικών δαπανών των χωρών μελών της ΕΕ-15.

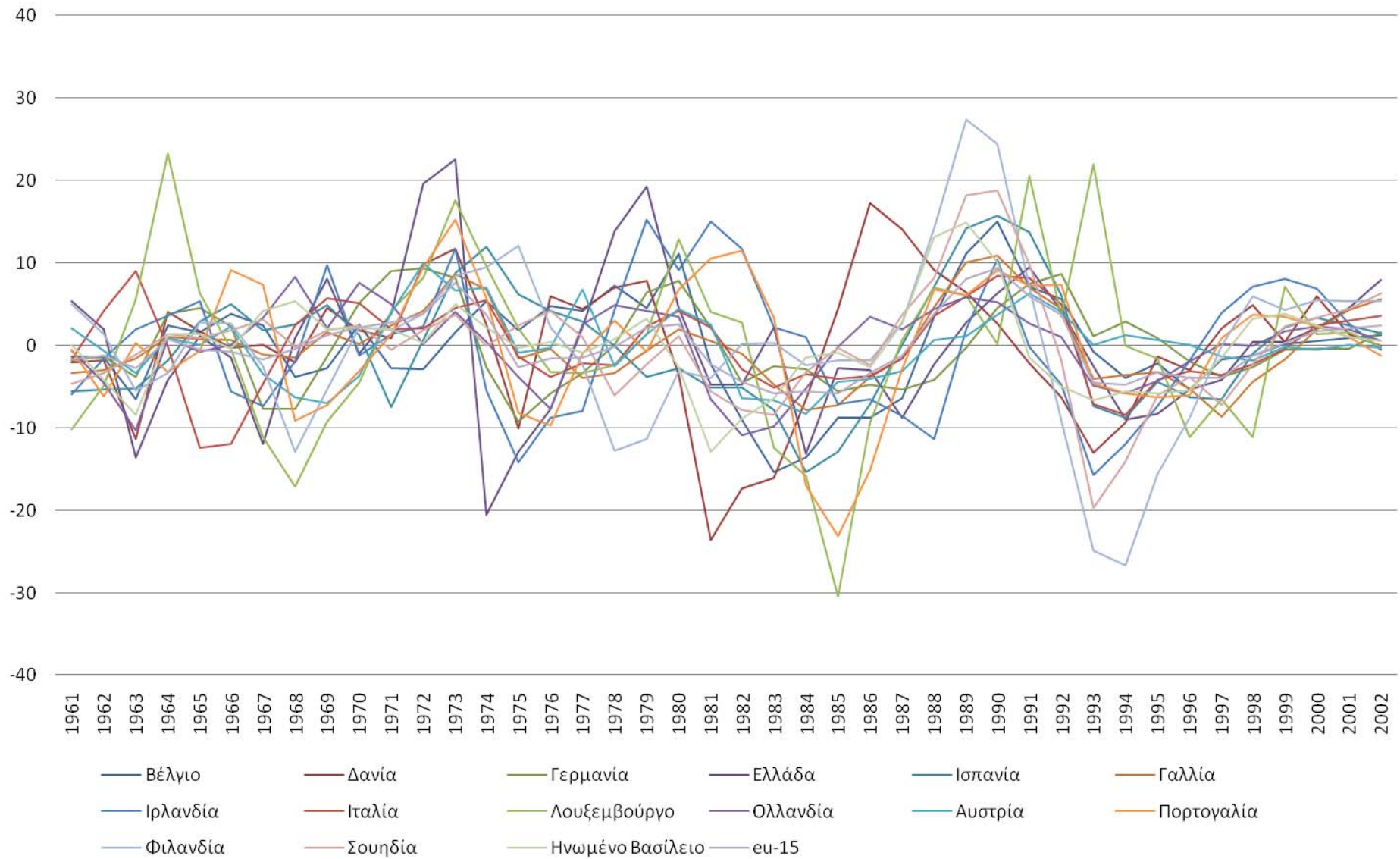
Διάγραμμα 22. Κυκλικές διακυμάνσεις των εισαγωγών των χωρών μελών της ΕΕ-15.

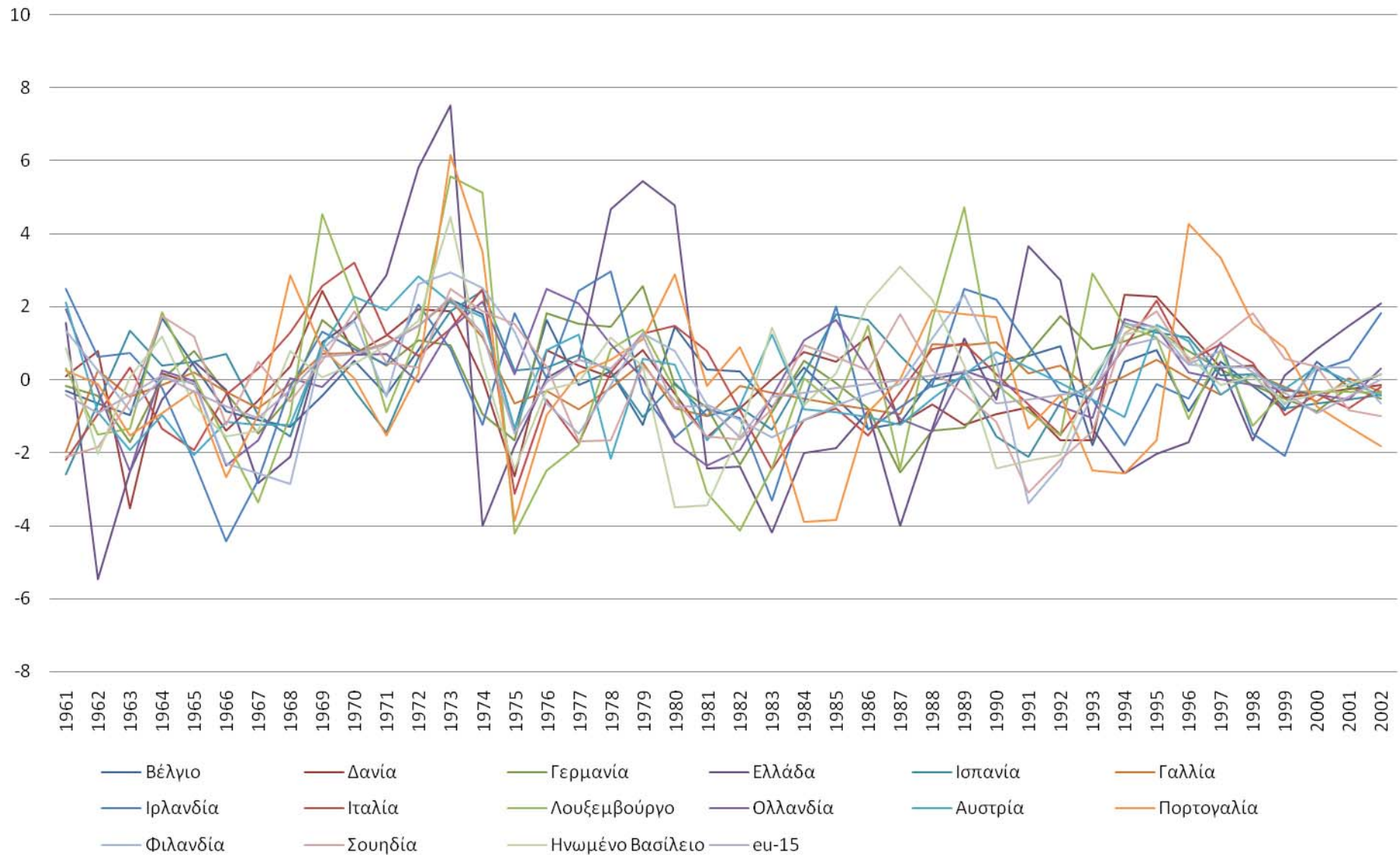
Διάγραμμα 23. Κυκλικές διακυμάνσεις του πληθωρισμού των χωρών μελών της ΕΕ-15.

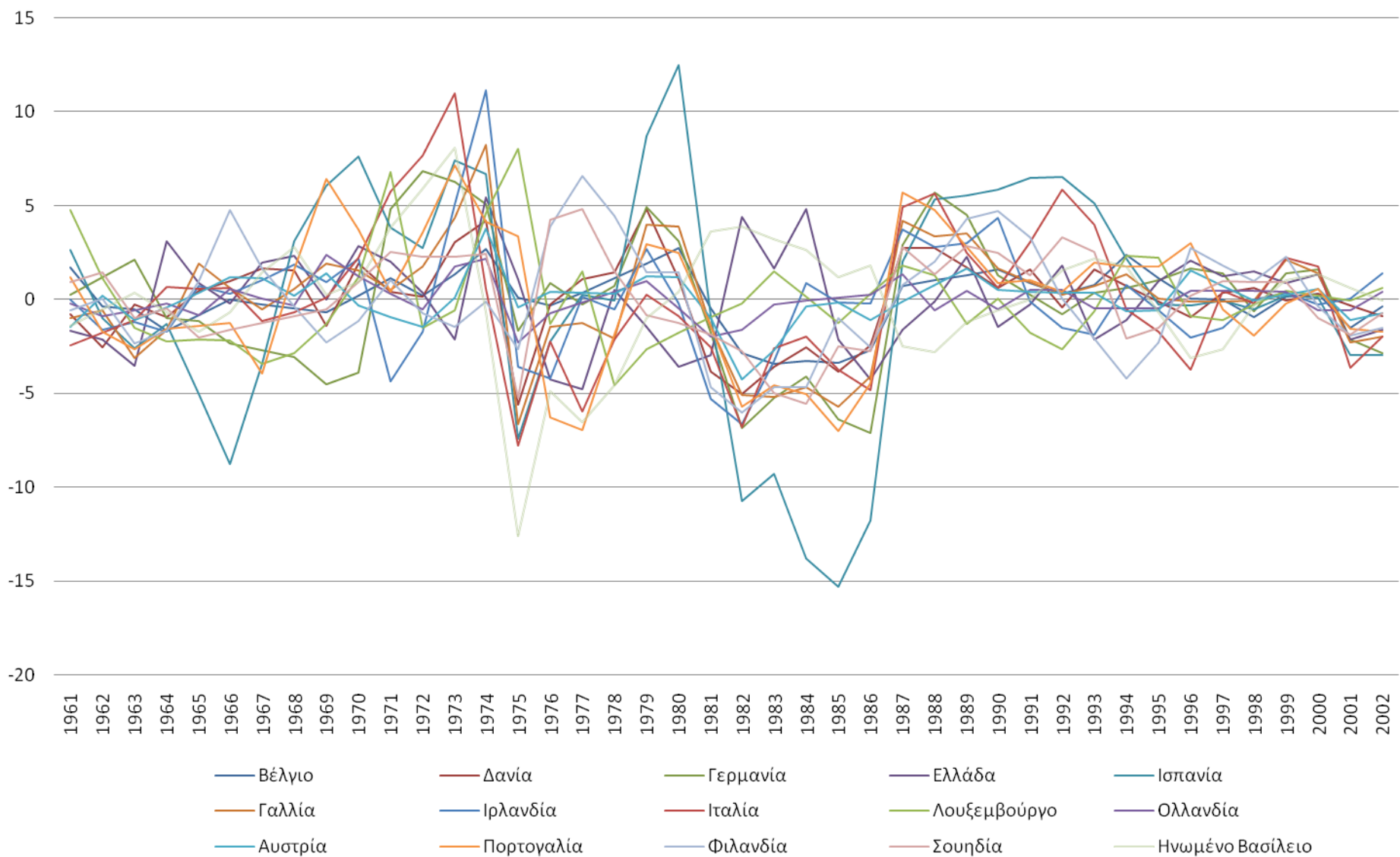
Διάγραμμα 24. Κυκλικές επενδύσεις των επενδύσεων των χωρών μελών της ΕΕ-15.

Διάγραμμα 25. Κυκλικές διακυμάνσεις της παραγωγικότητας των χωρών μελών της ΕΕ-15.

Διάγραμμα 26. Κυκλικές διακυμάνσεις των όρων εμπορίας των χωρών μελών της ΕΕ-15.

Δείκτες Οικονομικής Ολοκλήρωσης:

Υπάρχουν πολλά κριτήρια για την αξιολόγηση και την ανάλυση της εμβάθυνσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης. Ανάμεσα σε αυτά τα κριτήρια είναι η ανάλυση των οικονομικών κύκλων των 15 χωρών που προαναφέραμε της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το μέσο Ευρωπαϊκό όρο, για να βρούμε κατά πόσο συγκλίνουν οι οικονομίες των 15 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15, δηλαδή θα απαντήσουμε στο ερώτημα αν υπάρχει ένας κοινός μηχανισμός διάδοσης των οικονομικών κύκλων στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Στους πίνακες 1 έως 16 δίνονται οι συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές για κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15. Επίσης δίνεται και το εύρος διακύμανσης των κύκλων της κάθε μεταβλητής για τη κάθε χώρα (το οποίο υπολογίζεται με τη τυπική απόκλιση).

Πίνακας 1. ΕΕ-15. Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπό μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ τ
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.23026	0.005388	0.407102	0.764844	0.728674	0.411893	-0.00085	
Κατανάλωση	-0.13497	0.159001	0.600199	0.896698	0.706924	0.387653	0.093841	
Επενδύσεις	0.020005	0.290019	0.643088	0.901242	0.638221	0.210655	-0.10021	3
Κρατικές δαπάνες	-0.35464	-0.25213	-0.11513	0.184099	0.410904	0.675987	0.456002	
Εξαγωγές	-0.08533	-0.00479	0.336931	0.717145	0.381074	0.017761	-0.01342	
Εισαγωγές	-0.00334	0.154618	0.584641	0.874922	0.563201	0.243471	0.059222	
Παραγωγικότητα	0.114228	0.200737	0.368994	0.471034	0.0271	-0.2236	-0.00615	
Πληθωρισμός	-0.3949	-0.52928	-0.62366	-0.53921	-0.24536	0.003934	0.166373	

Πίνακας 2. Αυστρία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπερ-μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευδ
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.38954	-0.07905	0.252422	0.594178	0.665139	0.429436	0.237335	
Κατανάλωση	-0.06345	0.059539	0.326214	0.651673	0.502847	0.416728	0.495721	
Επενδύσεις	0.123151	0.35856	0.494901	0.829049	0.548411	0.188516	0.020801	
Κρατικές δαπάνες	-0.06461	0.030993	0.088697	0.311204	0.344031	0.483632	0.586857	
Εξαγωγές	0.142043	0.380372	0.618854	0.666253	0.263464	-0.01708	-0.31541	
Εισαγωγές	0.148233	0.168112	0.419159	0.687208	0.174538	-0.05586	-0.09247	
Όροι εμπορίου	0.343349	0.17046	0.007008	0.150244	0.061002	-0.09284	-0.09081	
Παραγωγικότητα	0.441496	0.411597	0.451205	0.641171	0.067912	-0.13768	0.003211	
Πληθωρισμός	-0.59656	-0.5689	-0.4012	-0.03756	0.434855	0.614451	0.648159	

Πίνακας 3. Βέλγιο - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπερ-μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευδ
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.02081	0.35458	0.562635	0.806657	0.518893	0.17533	-0.19686	
Κατανάλωση	-0.20115	0.102114	0.485603	0.738669	0.59222	0.433751	0.29231	
Επενδύσεις	0.033631	0.267284	0.399503	0.684204	0.437626	0.214059	-0.03154	
Κρατικές δαπάνες	-0.32695	-0.20961	0.159628	0.201757	0.218546	0.221141	0.105524	
Εξαγωγές	0.062131	0.295407	0.553762	0.79706	0.27087	0.041531	-0.00057	
Εισαγωγές	0.032536	0.249082	0.559782	0.79864	0.349056	0.118033	0.058232	
Όροι εμπορίου	0.152275	0.384306	0.49683	0.490728	0.323797	0.168477	0.041919	
Παραγωγικότητα	-0.18322	-0.05168	0.148627	0.795773	0.155165	0.204749	0.072959	
Πληθωρισμός	-0.25012	-0.37246	-0.42271	-0.25444	0.107798	0.378641	0.535355	

**Πίνακας 4. Γαλλία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπ
μακροοικονομικές μεταβλητές.**

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ το
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.18499	0.109589	0.504458	0.801218	0.646508	0.205776	-0.11604	0
Κατανάλωση	-0.07157	0.236153	0.581104	0.809721	0.467331	0.207218	-0.01697	
Επενδύσεις	0.068982	0.349871	0.649304	0.87694	0.553424	0.217536	-0.1567	4
Κρατικές δαπάνες	-0.24748	-0.14193	0.067939	-0.17729	-0.09392	0.19324	0.196484	
Εξαγωγές	-0.09745	0.05253	0.372776	0.617829	0.507938	0.254876	0.063568	3
Εισαγωγές	0.07194	0.254927	0.589597	0.856821	0.3142	0.103689	-0.07623	4
Όροι εμπορίου	0.208297	0.356795	0.338597	0.509202	0.250852	-0.07865	-0.11221	3
Παραγωγικότητα	-0.00831	0.207775	0.527321	0.663828	0.324853	0.099631	-0.07122	0
Πληθωρισμός	-0.31709	-0.44755	-0.49773	-0.45884	-0.33679	-0.12644	0.043412	2

**Πίνακας 5. Γερμανία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπ
μακροοικονομικές μεταβλητές.**

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ το
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.17934	-0.02889	0.42627	0.800908	0.637176	0.12161	-0.19742	
Κατανάλωση	-0.08194	0.188459	0.656584	0.848485	0.63128	0.16643	-0.13421	2
Επενδύσεις	-0.25726	0.047708	0.579969	0.884351	0.566254	0.10113	-0.24304	4
Κρατικές δαπάνες	-0.21873	-0.3237	-0.27445	0.098978	0.432594	0.501244	0.259689	
Εξαγωγές	0.105326	0.131597	0.244256	0.469065	0.22331	-0.11968	-0.13703	3
Εισαγωγές	-0.02968	0.183616	0.622093	0.84209	0.463422	-0.07316	-0.35118	3
Όροι εμπορίου	0.122919	0.317297	0.39614	0.388921	0.286913	0.180028	0.015689	3
Παραγωγικότητα	-0.1326	0.06468	0.451258	0.651033	0.17732	-0.01889	0.146285	
Πληθωρισμός	-0.46171	-0.46782	-0.28113	0.059089	0.471548	0.63576	0.553375	

Πίνακας 6. Δανία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευρωπαϊκό Δείκτη
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.21234	-0.10064	0.281328	0.712807	0.596955	0.361905	0.067262	
Κατανάλωση	0.237907	0.295126	0.430045	0.715477	0.160453	-0.21106	-0.38811	
Επενδύσεις	-0.21252	0.052879	0.435906	0.894037	0.522806	0.157107	-0.02254	
Κρατικές δαπάνες	-0.00274	0.035939	0.125225	0.288868	0.185042	0.109095	-0.13898	
Εξαγωγές	-0.08289	-0.41979	-0.31525	0.037748	0.149678	0.219202	0.40509	
Εισαγωγές	-0.00572	-0.07414	0.157062	0.828368	0.353482	0.065583	0.064916	
Όροι εμπορίου	-0.31223	-0.22964	-0.05768	0.398057	0.523383	0.185622	0.121069	
Παραγωγικότητα	0.169482	0.197921	0.335068	0.663725	-0.06942	-0.36351	-0.28336	
Πληθωρισμός	0.146978	0.007971	-0.23346	-0.53118	-0.37775	-0.24648	-0.02972	

Πίνακας 7. Ελλάδα - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευρωπαϊκό Δείκτη
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.25256	-0.24574	-0.22735	-0.08317	0.109959	0.059807	0.200111	
Κατανάλωση	-0.18494	0.120692	0.475908	0.684281	0.282742	-0.04774	-0.10446	
Επενδύσεις	-0.1048	-0.02358	0.499408	0.805112	0.330928	-0.13428	-0.25424	
Κρατικές δαπάνες	0.177665	0.055761	-0.04916	-0.21208	-0.09253	-0.12388	-0.01595	
Εξαγωγές	-0.08455	-0.22412	-0.19025	0.371125	0.535751	0.434828	0.143158	
Εισαγωγές	-0.1736	-0.20903	-0.06677	0.593764	0.481977	0.091094	-0.07573	
Όροι εμπορίου	-0.09877	0.057099	-0.07712	-0.25952	-0.05146	0.020678	0.088312	
Παραγωγικότητα	-0.11848	0.073966	0.500993	0.948121	0.339061	-0.05242	-0.20944	
Πληθωρισμός	-0.0863	-0.36272	-0.6939	-0.63737	-0.26648	-0.03085	0.192783	

Πίνακας 8. Ηνωμένο Βασίλειο - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ τα
Προϊόν								2
Απασχόληση	-0.48035	-0.31761	0.101813	0.653188	0.867637	0.60437	0.130738	
Κατανάλωση	-0.3008	-0.01768	0.526871	0.848112	0.651346	0.284115	-0.06538	
Επενδύσεις	-0.12387	0.106162	0.472165	0.803552	0.656103	0.22358	-0.09629	3
Κρατικές δαπάνες	-0.08	-0.15527	-0.10153	-0.05045	0.026121	0.243871	0.245865	
Εξαγωγές	0.035817	0.225834	0.316379	0.528938	0.402002	-0.05733	-0.29524	3
Εισαγωγές	-0.21014	0.043607	0.486345	0.846945	0.624642	0.102457	-0.14552	4
Όροι εμπορίου	-0.05799	-0.13107	-0.15509	-0.12052	-0.30799	-0.31798	0.015342	3
Παραγωγικότητα	0.229416	0.455498	0.673684	0.541436	-0.16566	-0.65321	-0.4841	
Πληθωρισμός	-0.28063	-0.40338	-0.54493	-0.55985	-0.22523	0.207679	0.348925	4

Πίνακας 9. Ισπανία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ τα
Προϊόν								2
Απασχόληση	-0.02984	0.315369	0.682511	0.876598	0.824473	0.559879	0.243901	
Κατανάλωση	-0.05703	0.306957	0.671417	0.93268	0.849141	0.628509	0.397689	1
Επενδύσεις	0.125083	0.413834	0.717833	0.873315	0.693472	0.364799	0.038557	7
Κρατικές δαπάνες	-0.46589	-0.17282	0.154415	0.54713	0.704299	0.672481	0.550274	1
Εξαγωγές	0.35402	0.122868	-0.04441	-0.23102	-0.44892	-0.48129	-0.39061	3
Εισαγωγές	0.001651	0.264946	0.595198	0.795303	0.628125	0.422982	0.18339	8
Όροι εμπορίου	0.02741	0.207176	0.406384	0.517808	0.467623	0.351895	0.251207	6
Παραγωγικότητα	0.354005	0.194356	0.076261	0.110428	-0.17021	-0.26864	-0.12719	
Πληθωρισμός	-0.66836	-0.73476	-0.68223	-0.51135	-0.25741	-0.02844	0.19944	3

**Πίνακας 10. Ιρλανδία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπ
μακροοικονομικές μεταβλητές.**

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ το
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.07682	0.200055	0.47031	0.673801	0.624659	0.38733	0.104552	
Κατανάλωση	-0.06226	0.183748	0.578966	0.720821	0.431352	0.046452	-0.11611	
Επενδύσεις	-0.23703	0.042357	0.455383	0.693226	0.608113	0.208665	-0.07603	
Κρατικές δαπάνες	0.102723	-0.04076	-0.00754	0.33902	0.52009	0.532843	0.361026	
Εξαγωγές	0.13929	0.470138	0.556746	0.449096	0.061571	-0.19148	-0.33775	
Εισαγωγές	0.003956	0.223613	0.510086	0.524404	0.344054	-0.05348	-0.27276	
Όροι εμπορίου	-0.03891	-0.02901	0.155996	0.022644	-0.18805	-0.32196	-0.38145	
Παραγωγικότητα	-0.01697	0.093074	0.270492	0.498232	0.022988	-0.27376	-0.23341	
Πληθωρισμός	-0.10989	-0.0002	-0.01636	0.105676	0.259135	0.440075	0.586787	

**Πίνακας 11. Ιταλία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπ
μακροοικονομικές μεταβλητές.**

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ το
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.31549	-0.33603	-0.05092	0.431413	0.520632	0.298957	0.103839	
Κατανάλωση	-0.19267	-0.15865	0.258707	0.759371	0.645957	0.21938	-0.02273	
Επενδύσεις	-0.40042	-0.15721	0.352952	0.810693	0.646393	0.122854	-0.17522	
Κρατικές δαπάνες	-0.01944	0.226697	0.315078	0.245523	0.27849	0.276187	0.152782	
Εξαγωγές	0.031658	0.410999	0.361725	0.150754	-0.24133	-0.32839	-0.13174	
Εισαγωγές	-0.28933	-0.13228	0.290329	0.77976	0.457393	0.132429	0.054136	
Όροι εμπορίου	0.074562	0.156016	0.276397	0.282345	0.064259	0.217605	0.231577	
Παραγωγικότητα	-0.11061	0.11961	0.385994	0.683256	0.170796	-0.15736	-0.22377	
Πληθωρισμός	-0.04293	-0.38265	-0.55383	-0.39549	-0.20932	-0.11574	0.027551	

Πίνακας 12. Λουξεμβούργο - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ τα
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.09688	0.13071	0.330371	0.586065	0.723282	0.622814	0.35084	
Κατανάλωση	-0.13388	0.004681	0.212458	0.51204	0.620407	0.58095	0.27625	
Επενδύσεις	-0.23944	0.143665	0.405698	0.641176	0.417174	0.36687	0.080262	
Κρατικές δαπάνες	0.114554	0.3179	0.447144	0.380552	0.252069	0.224631	0.011054	
Εξαγωγές	0.201902	0.258089	0.508554	0.809699	0.421961	-0.14965	-0.37458	
Εισαγωγές	0.190063	0.309959	0.509145	0.747091	0.476424	0.029669	-0.38064	
Όροι εμπορίου	0.420642	0.214786	0.021855	0.092363	0.409194	0.180229	-0.15248	
Παραγωγικότητα	0.012954	0.041876	0.407871	0.796645	0.10123	-0.31157	-0.33104	
Πληθωρισμός	-0.04991	-0.30693	-0.35739	0.036021	0.159007	0.061778	-0.02884	

Πίνακας 13. Ολλανδία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ τα
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.10498	-0.00472	0.28798	0.57473	0.529426	0.300997	-0.08202	
Κατανάλωση	-0.16757	0.149746	0.533522	0.75039	0.664666	0.33939	0.041632	
Επενδύσεις	0.310608	0.353188	0.556116	0.583289	0.193034	-0.2194	-0.42801	
Κρατικές δαπάνες	-0.43021	-0.16473	0.026067	0.192224	0.37273	0.437131	0.26581	
Εξαγωγές	0.100782	0.265651	0.604867	0.757686	0.448573	0.237751	0.110047	
Εισαγωγές	0.044839	0.263764	0.683482	0.821605	0.426175	0.108776	-0.13592	
Όροι εμπορίου	0.283843	0.265104	0.320768	0.368354	-0.03003	-0.19243	-0.33521	
Παραγωγικότητα	0.257933	0.271297	0.43035	0.48801	-0.00282	-0.15163	0.118887	
Πληθωρισμός	-0.41614	-0.52901	-0.46297	-0.18176	-0.03721	0.191456	0.438979	

Πίνακας 14. Πορτογαλία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ τα
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.35007	-0.08924	0.285971	0.540201	0.588065	0.529072	0.329528	
Κατανάλωση	-0.11384	-0.05571	0.114025	0.512729	0.647892	0.463034	0.293496	
Επενδύσεις	-0.40004	0.066359	0.552018	0.793644	0.592297	0.155986	-0.2553	
Κρατικές δαπάνες	-0.09218	-0.00639	0.138332	0.434194	0.489039	0.363905	0.259871	
Εξαγωγές	-0.10356	0.010759	0.351037	0.42437	0.152653	-0.15743	-0.40032	
Εισαγωγές	-0.16271	0.12608	0.51144	0.85096	0.560049	0.040473	-0.2609	
Όροι εμπορίου	0.204603	0.340156	0.473341	0.440244	0.343986	-0.04406	-0.45141	
Παραγωγικότητα	0.06856	0.130871	0.40282	0.701507	0.224617	-0.28161	-0.42419	
Πληθωρισμός	0.076039	-0.09322	-0.37015	-0.47357	-0.39738	-0.31335	-0.11931	

Πίνακας 15. Σουηδία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις υπόλοιπες μακροοικονομικές μεταβλητές.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευ δ τα
Προϊόν								
Απασχόληση	-0.34238	-0.14565	0.332588	0.725098	0.763932	0.46563	0.157735	
Κατανάλωση	-0.27835	-0.00506	0.405315	0.736282	0.692175	0.476637	0.245386	
Επενδύσεις	-0.16566	0.070364	0.486944	0.837802	0.732979	0.362321	0.050105	
Κρατικές δαπάνες	-0.26465	-0.37708	-0.184	0.124981	0.158313	0.056532	0.192064	
Εξαγωγές	0.312588	0.623417	0.694418	0.414954	-0.13573	-0.4142	-0.32182	
Εισαγωγές	-0.09783	0.227677	0.584766	0.825472	0.524434	0.090334	-0.06992	
Όροι εμπορίου	-0.0338	0.11485	-0.02706	0.097322	0.438048	0.501189	0.390994	
Παραγωγικότητα	0.2441	0.370428	0.470117	0.340724	-0.2043	-0.53518	-0.37942	
Πληθωρισμός	-0.32226	-0.65522	-0.63048	-0.36882	-0.01429	0.150684	0.140778	

Πίνακας 16. Φιλανδία - Συσχετίσεις ανάμεσα στις τιμές των κύκλων του ΑΕΠ και στις μεταβολές των μακροοικονομικών μεταβλητών.

	ΧΤ-3	ΧΤ-2	ΧΤ-1	ΧΤ	ΧΤ+1	ΧΤ+2	ΧΤ+3	Ευρεθείσες
Προϊόν								3
Απασχόληση	-0.15197	0.169325	0.589206	0.89849	0.858775	0.48935	0.010649	3
Κατανάλωση	-0.18763	0.221394	0.67109	0.934687	0.76997	0.389047	0.025289	
Επενδύσεις	-0.24762	0.10244	0.548416	0.91115	0.869772	0.483229	0.02452	
Κρατικές δαπάνες	-0.32051	-0.11617	0.136779	0.427045	0.709351	0.706633	0.349031	
Εξαγωγές	0.479249	0.571168	0.505412	0.212967	-0.32474	-0.62346	-0.53693	
Εισαγωγές	-0.14561	0.183106	0.601059	0.874629	0.536042	0.019936	-0.23395	4
Όροι εμπορίου	-0.23687	-0.1533	-0.02973	0.1162	0.282996	0.210887	0.113738	2
Παραγωγικότητα	-0.01628	0.291095	0.554286	0.492836	-0.00191	-0.33077	-0.28474	
Πληθωρισμός	-0.41028	-0.45357	-0.32114	-0.07325	0.177972	0.317628	0.356547	3

Στους πίνακες 1 έως 16 παρατηρούμε ότι οι κύκλοι των μεταβλητών που χρησιμοποιήσαμε συσχετίζονται με τρόπο θετικό με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν εκτός του Πληθωρισμού, αυτό το παρατηρούμε από τη στήλη $X(t)$ του κάθε πίνακα. Στη στήλη αυτή παρατηρούμε το βαθμό συγχρονισμού των οικονομικών κύκλων του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε σχέση με τη κάθε μεταβλητή, όπου στον ίδιο χρόνο βρίσκονται στη μέγιστη τιμή τους. Εξαιρέση υπάρχει στη Γερμανία, στην Ιρλανδία και στο Λουξεμβούργο, στις οποίες ο συντελεστής συσχέτισης είναι κοντά στο μηδέν, αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει συσχέτιση.

Πρέπει να αναφερθεί ότι όταν το πρόσημο είναι αρνητικό υπάρχει αντικυκλικότητα, υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και κάθε μεταβλητής, αλλά είναι αρνητική, δηλαδή όταν ο κύκλος του ΑΕΠ ανέρχεται, ο κύκλος της εξεταζόμενης μεταβλητής κατέρχεται. Αντίστοιχα, όταν το πρόσημο είναι θετικό υπάρχει προκυκλικότητα, υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ τους τη χρονική στιγμή t , δηλαδή όταν ο κύκλος του ΑΕΠ ανέρχεται ο κύκλος της εξεταζόμενης μεταβλητής ανέρχεται. Στη συσχέτιση των κύκλων μεταξύ τους συνήθως υπάρχει προκυκλικότητα (δηλαδή θετικό πρόσημο), αυτό σημαίνει ότι

συμπίπτουν οι κύκλοι. Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι εάν οι τιμές των συντελεστών συσχέτισης είναι μικρές, τότε είναι μη στατιστικά σημαντικές, ενώ όσο πιο μεγάλες είναι οι τιμές των συντελεστών συσχέτισης, τότε είναι στατιστικά σημαντικές. Στους πίνακες 1 - 16 εξετάζουμε και τις συσχετίσεις προπορείας $X(t-1)$, $X(t-2)$, $X(t-3)$ και υστέρησης $X(t+1)$, $X(t+2)$, $X(t+3)$. Αν το $X(t)$ είναι μεγαλύτερο του $X(t+1)$, $X(t+2)$, $X(t+3)$ υπάρχει προκυκλική ή αντικυκλική συγχρονικότητα. Την αντικυκλικότητα ή την προκυκλικότητα την ορίζει η συσχέτιση X_t και Y_t , από εκεί και πέρα, λόγω διαφοράς φάσεων των κύκλων οι υστερήσεις ή οι προπορείες της X έναντι της Y μπορεί να έχουν και πρόσημο αρνητικό ή θετικό, αλλά η σχέση μεταξύ των κύκλων δεν αλλάζουν, γι' αυτό και συνήθως για να αποφανθούμε αν υπάρχει συγχρονικότητα ή υστέρηση ή προπορεία της X έναντι της Y συγκρίνουμε τις απόλυτες τιμές.

Συγκρίνοντας τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο των 15, σε μεγάλο βαθμό οι χώρες αναπαράγουν το πρότυπο των συσχετίσεων των κυκλικών συμπεριφορών του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15. Η Σουηδία, το Βέλγιο, η Αυστρία, η Δανία, η Ιταλία, η Φιλανδία, η Ολλανδία και η Πορτογαλία έχουν προκυκλικότητα σε όλες τις μεταβλητές και είναι στατιστικά σημαντικές (εκτός τις κρατικές δαπάνες) πλην του πληθωρισμού όπου υπάρχει αντικυκλικότητα (αρνητική συσχέτιση), δηλαδή όταν ο κύκλος του ΑΕΠ ανέρχεται ο κύκλος του πληθωρισμού κατέρχεται. Το ίδιο συμβαίνει και στις υπόλοιπες χώρες με κάποιες εξαιρέσεις. Εξαιρέσεις αποτελούν η Ισπανία (πίνακας 9), όπου υπάρχει αντικυκλική υστέρηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος έναντι των εξαγωγών, δηλαδή όταν οι εξαγωγές είναι στην ελάχιστη τιμή τους το ΑΕΠ μετά από ένα χρόνο θα είναι στην μέγιστη τιμή του $X(t+1)$. Στη Γαλλία (πίνακας 4) υπάρχει αντικυκλική προπορεία του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος έναντι των Κρατικών Δαπανών, δηλαδή όταν το ΑΕΠ βρίσκεται στη μέγιστη τιμή το $X(t-3)$ οι κρατικές δαπάνες μετά από τρία χρόνια θα βρίσκονται στην ελάχιστη τιμή τους. Στην Ελλάδα (πίνακας 7) όσον αφορά την απασχόληση η εικόνα είναι ασαφής (δεν υπάρχει συσχέτιση), επιπλέον στις Κρατικές δαπάνες και στους Όρους εμπορίου υπάρχει αντικυκλικότητα, δηλαδή όταν ο κύκλος του ΑΕΠ ανέρχεται οι κρατικές δαπάνες και οι όροι εμπορίου κατέρχονται την ίδια στιγμή. Επίσης και στο Ηνωμένο Βασίλειο (πίνακας 8) υπάρχει αντικυκλική υστέρηση όσον αφορά τις Κρατικές δαπάνες (ασαφής) και τους Όρους εμπορίου, δηλαδή όταν οι όροι εμπορίου είναι στην ελάχιστη τιμή τους το ΑΕΠ μετά από δύο χρόνια βρίσκεται στη μέγιστη τιμή του $X(t+2)$.

Οι Όροι εμπορίου ορίζονται ως ο λόγος των τιμών των εξαγόμενων προϊόντων προς τις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων της χώρας και επηρεάζονται από τις τιμές παραγωγής και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Στην Ελλάδα και στο Ηνωμένο Βασίλειο οι όροι εμπορίου υστερούν και είναι αρνητικά συσχετιζόμενοι με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν. Πιθανή εξήγηση είναι η υποτίμηση της δραχμής και της λίρας αντίστοιχα. Οι υπόλοιπες χώρες εμφανίζουν μεγάλη και θετική συσχέτιση με το προϊόν , και οι κύκλοι τους είναι είτε ταυτόχρονοι είτε προηγούνται του κύκλου του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Για μια περαιτέρω έρευνα της ομοιότητας των οικονομικών κύκλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπολογίσαμε τις συσχετίσεις μεταξύ των 15 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15, με την οποία θα συγκρίνουμε τις χώρες εκτός τους όρους εμπορίου, για τις μεταβλητές που εξετάζουμε. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στους πίνακες 17 έως 26.

Πίνακας 17. Κυκλικές διακυμάνσεις του Προϊόντος. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.751	0.697	0.74616	0.037	0.5345	0.09872 1	0.5386 2	0.18923	0.419 5	0.639396971	0.65357 8	0.6535551	0.11550 2	0.193183 3	0.653 2	1.58
Βέλγιο		1	0.811	0.70528	0.197	0.5152	0.34321 1	0.7313 3	0.35263	0.623 1	0.717516978	0.72382 6	0.7087938	0.52661 8	0.472693	0.828 6	1.68
Γαλλία			1	0.6863	0.243	0.555	0.42017 7	0.7125	0.32443	0.569 5	0.705570413	0.67952 8	0.7577109	0.45155 9	0.452747 4	0.853 3	1408
Γερμανία				1	0.186	0.6687	0.13155 6	0.4247 6	0.17582	0.403 5	0.609635709	0.68118 1	0.5951494	0.12489 5	0.042752 9	0.737 2	2.00527 2
Δανία					1	0.4046	0.66096 2	0.1889 4	0.05349	0.259 7	0.27185009	0.41850 5	0.121567	0.45536	0.381259 4	0.458 4	1.83
Ελλάδα						1	0.36270 7	0.2876	0.39206	0.287 6	0.414129474	0.56611 3	0.5086079	0.20706 4	0.252955 9	0.638 9	2.73094 8
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.5633	0.1768	0.380 6	0.496520429	0.40224 5	0.4257211	0.55536 6	0.547242 6	0.626 6	2.11291 5
Ισπανία								1	0.27224	0.457 1	0.6653749	0.65043	0.6015468	0.54437 5	0.428835 2	0.756 9	2.25735 7
Ιρλανδία									1	0.383 8	0.130228643	0.43490 6	0.36577	0.27717 1	0.362072 2	0.366 1	2.27526 9
Ιταλία										1	0.389411243	0.51819 9	0.5831526	0.44385 8	0.341717	0.708 8	1.57296 9
Λουξεμβούργο											1	0.69384 4	0.5315986	0.32468 4	0.341943 8	0.699 5	2.86153 5
Ολλανδία												1	0.5199316	0.43707 7	0.309394 8	0.777 4	1.51970 6
Πορτογαλία													1	0.24352	0.369410 7	0.760 8	2.78361 4
Σουηδία									90					1	0.773104 9	0.579 1	1.90121 7
Φιλανδία															1	0.485	3.41501

																5	4
ΕΕ-15			Πίνακας 18. Κυκλικές διακομάνσεις της απασχόλησης. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15													1	1,41

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.603	0.533	0.65696	-0.09	0.1503	0.33960 4	0.4086 3	0.28288	0.467 2	0.779528082	0.38353 4	0.631074	0.26352	0.0147667	0.562 5	1.0870 4
Βέλγιο		1	0.727	0.65965	0.338	-0.056	0.72396 4	0.7157 4	0.16919	0.530 4	0.641915951	0.70127 2	0.5621808	0.66893	0.3760575	0.860 3	1.1713 5
Γαλλία			1	0.61859	0.095	0.051	0.54806 1	0.7541 1	0.2438	0.650 4	0.568627448	0.4751	0.7089411	0.73471 9	0.441857	0.863 4	0.9356 8
Γερμανία				1	0.074	0.0171	0.28931 4	0.4572 4	0.18607	0.495 4	0.533567107	0.59241 9	0.7389503	0.40839 2	0.2520161	0.700 9	1.4987 2
Δανία					1	-0.079	0.49395 2	0.2104	0.00943	- 0.069 8	0.005488324	0.28505 7	-0.1516795	0.44804	0.5561606	0.294	1.2447 5
Ελλάδα						1	- 0.11054	- 0.2071	0.16472	0.044	0.03961359	-0.21184	0.1093412	0.05597	0.2550477	-0.04	0.9093 5
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.6516 3	0.26732	0.275 5	0.318166624	0.60179 7	0.2095927	0.63574 6	0.4778555	0.732 2	1.7991 5
Ισπανία								1	0.0824	0.579 2	0.662562423	0.53880 8	0.5982529	0.68224 7	0.3951087	0.825 7	2.4230 7
Ιρλανδία									1	0.263 8	-0.050691582	0.33602 9	0.0971853	0.14949 6	0.2643539	0.287 8	1.9214 0
Ιταλία										1	0.473663532	0.43779 9	0.5793421	0.63367 1	0.2894877	0.681 1	1.2240 4
Λουξεμβούργο											1	0.29052 2	0.6420188	0.38049 2	0.1056335	0.603 9	1.6997 8
Ολλανδία												1	0.5065794	0.48615 9	0.2587101	0.717 3	1.2763 0
Πορτογαλία													1	0.45019 1	0.2153913	0.676 9	2.0356 4
Σουηδία														1	0.7542605	0.807 8	1.8727 7
Φιλανδία															1	0.535	3.0169

																		6	3
EE-15																		1	1.1687 9

Πίνακας 19. Κυκλικές διακυμάνσεις της κατανάλωσης. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.64	0.413	0.41261	-0.25	0.3487	0.150349	0.61151	0.01638	-0.0186	0.547872792	0.294982	0.5844768	0.123451	0.0498466	0.4329	1.419258
Βέλγιο		1	0.653	0.69239	-0.27	0.4379	0.299092	0.72705	0.50132	0.4374	0.687972163	0.600944	0.5959129	0.415614	0.1526281	0.7673	1.799164
Γαλλία			1	0.49624	-0.18	0.4504	0.48611	0.77055	0.47312	0.6176	0.596425522	0.57809	0.2782587	0.628506	0.387926	0.8245	1.312690
Γερμανία				1	-0.05	0.5586	0.075453	0.4569	0.32045	0.3471	0.615658045	0.743141	0.2203761	0.215791	0.0280029	0.6558	2.205319
Δανία					1	-0.066	-0.079	0.2049	-0.0236	-0.2377	-0.255806082	0.256817	-0.3233994	0.076636	0.0312618	-0.14	2.162319
Ελλάδα						1	0.029912	0.27748	0.48848	0.2979	0.270752189	0.601073	0.0244238	0.052004	0.0980677	0.4428	2.482117
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.52564	0.43256	0.3877	0.330755524	0.192231	0.2028797	0.608125	0.7844946	0.6695	2.434030
Ισπανία								1	0.4076	0.446	0.694718142	0.597718	0.6372193	0.704038	0.3836184	0.8376	2.702085
Ιρλανδία									1	0.4539	0.327805731	0.587662	0.1232451	0.455681	0.2133463	0.6011	3.001043
Ιταλία										1	0.261884237	0.372483	0.1302042	0.46491	0.3978308	0.6586	1.961393
Λουξεμβούργο											1	0.531879	0.5346131	0.546173	0.3233787	0.7171	2.307689
Ολλανδία												1	0.1869566	0.520309	0.0982063	0.6987	2.106123
Πορτογαλία													1	0.401233	0.1296968	0.4209	3.159801
Σουηδία														1	0.6515127	0.6881	2.238918

Πίνακας 20. Κυκλικές διακυμάνσεις των επενδύσεων. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.588	0.547	0.62121	0.18	0.3499	0.116085	0.44826	0.01474	0.2503	0.598606977	0.238104	0.5292692	0.242713	0.2180937	0.5834	4.158021
Βέλγιο		1	0.649	0.38168	0.272	0.2917	0.501097	0.74655	0.10446	0.3673	0.474762323	0.531631	0.4584337	0.559247	0.364184	0.7418	6.231435
Γαλλία			1	0.49083	0.22	0.3689	0.503316	0.81511	0.2586	0.6195	0.565769194	0.409312	0.6050703	0.714979	0.5843281	0.9201	4.642023
Γερμανία				1	0.051	0.6132	-0.01275	0.16326	0.40062	0.2603	0.554024287	0.260121	0.449395	0.093452	-0.0307372	0.5595	4.955671
Δανία					1	0.3445	0.673514	0.31959	-0.0328	0.1084	-0.035755166	0.669303	-0.1034102	0.472576	0.3154778	0.4266	8.393700
Ελλάδα						1	0.257566	0.22409	0.49312	0.2783	0.189891231	0.443278	0.3512677	0.211711	0.1056371	0.5334	9.053725
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.60965	0.03198	0.2789	0.036346195	0.729921	0.1435489	0.73104	0.6209486	0.6551	5.420723
Ισπανία								1	0.07174	0.4596	0.415546579	0.469352	0.5240859	0.745046	0.6123845	0.8061	7.105773
Ιρλανδία									1	0.3513	0.131765687	0.107563	0.4338641	0.183087	0.1971623	0.3342	7.876058
Ιταλία										1	0.267959107	0.334829	0.2894305	0.533279	0.4039284	0.6841	5.146188
Λουξεμβούργο											1	0.041581	0.5559662	0.116668	0.0983749	0.5012	10.74474
Ολλανδία												1	0.1264045	0.530706	0.2832191	0.6432	4.744044
Πορτογαλία													1	0.251992	0.3502862	0.5707	8.072583
Σουηδία														1	0.8180388	0.7539	6.889841
Φιλανδία															1	0.5942	10.38630

Πίνακας 21. Κυκλικές διακυμάνσεις των κρατικών δαπανών. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.085	0.094	0.15569	-0.34	-0.057	0.277534	0.50844	-0.1243	0.1036	0.325510246	0.126314	0.5559839	0.015747	-	0.379	1.68326
Βέλγιο		1	-0.082	0.58542	0.037	0.1688	0.306544	0.49286	0.16014	0.0623	0.188999674	0.24979	0.0963564	0.273296	0.2717505	0.6102	1.41327
Γαλλία			1	-0.0617	0.287	-0.463	-0.2437	-0.156	0.06683	0.0241	-0.012956438	0.317647	-0.1633532	0.274689	0.5039179	0.0551	0.95308
Γερμανία				1	0.125	0.0429	0.272706	0.35184	0.24065	0.1054	-0.091639735	0.121529	0.0036579	0.007593	0.0330085	0.6947	1.62296
Δανία					1	-0.172	-0.41411	-0.491	0.27627	0.4162	-0.258405389	0.003332	-0.2993146	-0.03346	0.3361963	-0.283	1.83239
Ελλάδα						1	0.231092	0.09393	0.18642	0.4345	-0.233241298	-0.21165	0.128068	-0.16619	0.1999457	0.0251	2.63624
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.32584	0.16933	0.2578	0.273179215	-0.15116	0.2784495	-0.07478	0.2504657	0.5936	1.67149
Ισπανία								1	-0.021	0.3339	0.323615312	0.41706	0.5604247	0.243026	0.4305114	0.6844	2.43426
Ιρλανδία									1	0.3609	-0.040252797	0.304105	0.0591684	0.04723	0.0313371	0.2183	3.13972
Ιταλία										1	0.566996505	0.18795	0.2401943	0.169269	0.3980699	0.3506	1.24114
Λουξεμβούργο											1	0.250058	0.4725867	0.311894	0.3719628	0.2808	1.71239
Ολλανδία												1	0.1446255	0.524541	0.0203631	0.3576	1.29493
Πορτογαλία													1	0.161199	0.3486151	0.424	2.70466
Σουηδία														1	0.0763031	-0.075	1.37584
Φιλανδία															1	0.2424	1.99465
ΕΕ-15																1	0.76960

Πίνακας 22. Κυκλικές διακυμάνσεις των εξαγωγών. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.692	0.807	0.60909	0.547	0.1469	0.27799	0.24576	0.21229	-0.0238	0.539528666	0.731585	0.2445319	0.170198	0.2655224	0.7382	3.669483
Βέλγιο		1	0.767	0.5753	0.605	0.1377	0.440366	0.24215	0.08265	0.1716	0.721892137	0.831903	0.346593	0.376155	0.2430995	0.8318	3.444806
Γαλλία			1	0.59714	0.388	0.3375	0.462101	0.3156	0.24461	0.1727	0.664910392	0.8238	0.1245971	0.245652	0.2601216	0.8771	3.586528
Γερμανία				1	0.637	0.1404	0.129104	-0.0294	0.03752	-0.0683	0.474371092	0.507205	0.1327239	-0.02104	-0.0671949	0.6887	3.744659
Δανία					1	0.0258	-0.12973	0.08719	-0.0658	-0.2461	0.452291079	0.461362	0.4713299	0.136989	0.0449633	0.4356	2.791952
Ελλάδα						1	0.218383	0.0914	0.09556	-0.0319	0.195559352	0.229009	0.0662935	0.05331	0.1308558	0.2852	7.932836
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.23521	0.40173	0.4223	0.478400968	0.520696	-0.118683	0.456787	0.2806143	0.6371	3.028131
Ισπανία								1	0.29067	0.0929	0.233186968	0.355304	0.3709055	0.658722	0.5925973	0.3753	5.035322
Ιρλανδία									1	0.2772	0.22463561	0.212813	0.189439	0.431433	0.3863637	0.313	4.026038
Ιταλία										1	0.045270178	-0.00327	0.0242773	0.077403	0.286431	0.3549	3.818499
Λουξεμβούργο											1	0.801099	0.4094427	0.473337	0.1268537	0.7208	5.647452
Ολλανδία												1	0.3242795	0.427425	0.1965973	0.8236	3.496423
Πορτογαλία													1	0.409022	0.2543498	0.2755	8.804055
Σουηδία														1	0.534204	0.4132	4.134467

Πίνακας 23. Κυκλικές διακυμάνσεις των εισαγωγών. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.674	0.617	0.64288	0.399	0.4612	0.436415	0.41492	0.4714	0.5238	0.561676688	0.701674	0.4181173	0.458369	0.4590053	0.7053	3.560446
Βέλγιο		1	0.853	0.58813	0.432	0.5327	0.59785	0.57396	0.45713	0.6555	0.634050897	0.730394	0.5708783	0.488521	0.3959987	0.8092	4.208466
Γαλλία			1	0.60616	0.456	0.6464	0.612085	0.50006	0.46328	0.7822	0.636654849	0.785445	0.671345	0.554625	0.4815767	0.798	4.810624
Γερμανία				1	0.24	0.4221	0.19732	0.2554	0.34127	0.6282	0.730883297	0.758985	0.3808628	0.276507	0.313357	0.7205	5.150484
Δανία					1	0.3873	0.531188	0.35204	0.47585	0.2498	0.335066991	0.590087	0.1429496	0.671768	0.4378083	0.5163	4.234785
Ελλάδα						1	0.379159	0.54652	0.50178	0.3826	0.432040963	0.500795	0.6126683	0.242119	0.3468646	0.541	5.628784
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.37978	0.44105	0.4562	0.60181822	0.646689	0.4457651	0.661284	0.603489	0.584	4.345598
Ισπανία								1	0.06694	0.3582	0.345471799	0.325031	0.4958815	0.506956	0.3598975	0.6119	8.382579
Ιρλανδία									1	0.3747	0.312377174	0.647604	0.3502448	0.326377	0.297764	0.4028	5.484593
Ιταλία										1	0.591452643	0.722986	0.4540879	0.429387	0.3400557	0.6393	5.981983
Λουξεμβούργο											1	0.752066	0.46216	0.492554	0.5581044	0.6576	5.739429
Ολλανδία												1	0.5166445	0.586101	0.4852698	0.8045	3.944155
Πορτογαλία													1	0.271126	0.3354825	0.4398	8.464476
Σουηδία														1	0.7778594	0.6519	4.591614

Φιλανδία															1	0.5224	6.448824
ΕΕ-15																1	3.526669

Πίνακας 24. Κυκλικές διακυμάνσεις των όρων εμπορίου. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.53	0.658	0.42226	0.613	0.0706	-0.30143	0.46602	0.63755	0.2492	-0.165645187	0.513529	0.3922589	0.383571	0.5924989		1.277277
Βέλγιο		1	0.751	0.76069	0.689	-0.124	0.18128	0.8243	0.44139	0.4152	0.176007304	0.235009	0.652835	0.547014	0.4468619		1.542017
Γαλλία			1	0.70766	0.832	0.0753	0.144782	0.79848	0.68326	0.6674	-0.061582185	0.551293	0.7051689	0.570393	0.3957023		3.069096
Γερμανία				1	0.643	-0.067	-0.02644	0.67476	0.3468	0.6274	0.115279968	0.178997	0.5789929	0.592686	0.4143138		3.529769
Δανία					1	-0.007	0.048773	0.69905	0.69257	0.6022	-0.208888141	0.577771	0.4910107	0.581786	0.5375353		2.271398
Ελλάδα						1	0.110339	-0.0654	0.12089	0.0984	0.092819843	0.172829	0.1431426	0.19608	0.1790854		2.515235
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.05985	0.02016	0.4666	-0.247906606	0.18126	0.0392377	0.06624	0.436494		3.414532
Ισπανία								1	0.40078	0.5859	-0.034114333	0.377824	0.7232286	0.634855	0.3428186		6.333969
Ιρλανδία									1	0.3527	0.021287216	0.648195	0.4672446	0.261542	0.2715201		3.031537
Ιταλία										1	-0.127272236	0.446447	0.5964223	0.520922	0.173068		3.822099
Λουξεμβούργο											1	-0.12697	0.1897397	-0.06526	0.2388849		2.550563
Ολλανδία												1	0.4071808	0.363956	0.2514405		0.955698
Πορτογαλία													1	0.259346	0.0317003		3.602396

Σουηδία															1	0.640022		2.459512
Φιλανδία																	1	2.926020
ΕΕ-15																		

Πίνακας 25. Κυκλικές διακυμάνσεις της παραγωγικότητας. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.368	0.451	0.37091	0.498	0.3954	0.279106	-0.0551	0.24339	0.3421	0.370831156	0.448624	0.3465297	0.147844	0.4507016	0.5559	1.28753
Βέλγιο		1	0.409	0.28447	0.283	0.3695	0.030051	0.20471	0.14073	0.2713	0.352631012	0.35032	0.3186163	0.202265	0.344995	0.3626	0.95791
Γαλλία			1	0.29042	0.355	0.3464	0.309759	0.23232	0.13539	0.5403	0.58170409	0.156574	0.4201756	0.311092	0.4707493	0.6165	0.78143
Γερμανία				1	0.565	0.5415	0.083483	0.08869	0.19416	0.2139	0.334413513	0.487599	0.0388823	0.006287	0.1034247	0.5461	1.18332
Δανία					1	0.2163	0.465708	0.25902	0.05793	0.3715	0.413133088	0.600247	0.2078881	0.38303	0.3504228	0.6508	1.28460
Ελλάδα						1	0.119724	-0.1169	0.37114	0.1942	0.35788201	0.144131	0.2722337	-0.08496	0.2346479	0.4199	2.93073
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.39098	0.10535	0.1957	0.494013843	0.39549	0.2335796	0.483711	0.3900896	0.6797	1.64105
Ισπανία								1	-0.0633	0.2369	0.394050818	0.260786	0.0517281	0.568904	0.3959632	0.4527	1.13007
Ιρλανδία									1	0.0517	0.22911125	0.407605	0.0690352	-0.17255	0.3230556	0.2126	1.68432
Ιταλία										1	0.534965788	0.027324	0.4621787	0.348527	0.4072333	0.5866	1.41676
Λουξεμβούργο											1	0.365902	0.3851496	0.338358	0.6282322	0.6905	2.32462
Ολλανδία												1	0.0328237	0.311164	0.3539214	0.5285	1.24745
Πορτογαλία													1	0.145788	0.3625182	0.4065	2.19143
Σουηδία														1	0.5293628	0.4961	1.37511

Πίνακας 26. Κυκλικές διακυμάνσεις του πληθωρισμού. Συσχετίσεις μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ-15

	Αυστρία	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ισπανία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Σουηδία	Φιλανδία	ΕΕ-15	Εύρος διακύμανσης των κύκλων
Αυστρία	1	0.758	0.573	0.77364	0.663	0.6486	0.46352 2	0.3429 6	0.40576	0.553	0.542164155	0.76346 6	0.2334981	0.44811	0.553047 4	0.678 6	1.76016
Βέλγιο		1	0.566	0.4938	0.689	0.5936	0.56181 5	0.4529 3	0.42687	0.540	0.41751551	0.76440 5	0.4046739	0.63691	0.764397 4	0.696 3	2.35945
Γαλλία			1	0.31959	0.776	0.5608	0.62975 4	0.6313 9	0.81845	0.929	0.549269922	0.62821 6	0.5817219	0.55004 6	0.548593 6	0.888 2	2.34567
Γερμανία				1	0.337	0.4249	0.32188 8	- 0.0193	0.25916	0.234	0.539259058	0.58681 5	-0.0818326	0.20800 9	0.193183	0.439	1.86094
Δανία					1	0.4735	0.59118 1	0.4510 4	0.70067	0.702 8	0.608423829	0.68849 4	0.4415263	0.55237 3	0.759165 9	0.746 9	2.01163
Ελλάδα						1	0.36356 9	0.4453 5	0.19313	0.642 9	0.414224505	0.34128 2	0.5743388	0.58283 5	0.518434 7	0.617 8	4.56183
Ηνωμένο Βασίλειο							1	0.6972 4	0.55355	0.694 7	0.132436725	0.66124 8	0.3601008	0.79076 7	0.580611 9	0.868 3	4.47353
Ισπανία								1	0.47188	0.748 9	-0.015158769	0.43955	0.7487101	0.70243 3	0.400212 1	0.773 9	3.88160
Ιρλανδία									1	0.712 4	0.484429905	0.67283 7	0.3600319	0.38236 4	0.388308 9	0.722 8	3.93017
Ιταλία										1	0.443975567	0.60035 1	0.6140555	0.67109 5	0.547535 1	0.915 2	4.35356
Λουξεμβούργο											1	0.54125 6	0.0947163	0.07044	0.391811 8	0.391 8	2.92183
Ολλανδία												1	0.1495345	0.52055	0.584067 2	0.748 2	2.15193
Πορτογαλία													1	0.59809 5	0.338874 8	0.577 8	4.23890
Σουηδία														1	0.595000 8	0.774 9	2.35553

Στους πίνακες 17 έως 26 παρατηρούμε το εύρος διακύμανσης των κύκλων των 15 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για κάθε μεταβλητή. Το εύρος διακύμανσης των κύκλων υπολογίζεται με την τυπική απόκλιση. Μια μεγάλη τιμή της τυπικής απόκλισης σημαίνει ότι οι οικονομικοί κύκλοι χαρακτηρίζονται από μεγάλη μεταβλητότητα. Όσο μικρότερο είναι το εύρος διακύμανσης των κύκλων τόσο καλύτερα, λόγω του ότι όταν υπάρχει μικρή άνοδος θα υπάρχει και μικρή πτώση! Ενώ όσο πιο μεγάλη είναι η άνοδος τόσο μεγάλη θα είναι η πτώση για κάθε μεταβλητή και αυτό δεν είναι καλό για την οικονομία. Συγκρίνοντας το εύρος διακυμάνσεων της κάθε χώρας για κάθε μεταβλητή, με το μέσο Ευρωπαϊκό όρο των 15, βλέπουμε σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές ότι οι ισχυρές χώρες όπως η Γαλλία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ιταλία και η Σουηδία παρουσιάζουν μικρό εύρος διακύμανσης των κύκλων. Ενώ η Φιλανδία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζουν μεγάλο εύρος διακύμανσης των κύκλων. Σε αυτές τις χώρες ανήκει και η Ελλάδα, η οποία εμφανίζει μικρό εύρος μόνο στην Απασχόληση (πίνακας 18). Επιπλέον μπορούμε να αναφέρουμε ότι στις Επενδύσεις (πίνακας 20) όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζουν μεγάλο εύρος διακύμανσης των κύκλων, παρομοίως και στις εξαγωγές (πίνακας 22) και στις εισαγωγές (πίνακας 23). Στο πίνακα 24 δεν αναφέρονται οι όροι εμπορίου της κάθε χώρας, λόγω μη ύπαρξης στοιχείων των Όρων εμπορίου του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15, όπου η Ολλανδία παρουσιάζει το μικρότερο εύρος διακύμανσης και η Ισπανία μεγαλύτερο εύρος διακύμανσης σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15.

Στους πίνακες επιπλέον, παρατηρούμε τις συσχετίσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 και του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15 για κάθε μεταβλητή. Οι συσχετίσεις μεταξύ των 15 Ευρωπαϊκών χωρών με τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο των 15 για κάθε μεταβλητή μας δείχνουν το κατά πόσο υπάρχει ένας κοινός μηχανισμός διάδοσης των οικονομικών κύκλων στον Ευρωπαϊκό χώρο, για να δούμε κατά πόσο συγκλίνουν οι οικονομίες των 15 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός συσχέτισης τόσο ισχυρότερη είναι η διασύνδεση των χωρών με την Ευρωπαϊκή Ένωση των 15 κατ' επέκταση και ο βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης των χωρών στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Παρατηρώντας τους πίνακες αυτούς, βλέπουμε ότι υπάρχει προκυκλικότητα μεταξύ όλων των χωρών και του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15 για κάθε μεταβλητή. Εξαιρέσεις είναι Ιρλανδία στην οποία υπάρχει Προκυκλικότητα του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15 έναντι της Ιρλανδίας σε όλες τις μεταβλητές. Επίσης σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές, εκτός το πληθωρισμό (πίνακα 26) και τη κατανάλωση (πίνακα 19), παρουσιάζει μικρή συσχέτιση, αυτό έχει ως αποτέλεσμα συγκριτικά με τις άλλες χώρες μικρότερο βαθμό οικονομικής ολοκλήρωσης. Αιτία του αποτελέσματος αυτού η εξάρτισή της από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, με την έννοια ότι οι μεγάλες πολυεθνικές Αμερικάνικες εταιρείες έχουν κάνει μεγάλες επενδύσεις στην Ιρλανδία με αποτέλεσμα να διαφοροποιείται εν μέρει το μακροοικονομικό τους περιβάλλον από τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες. Η Ελλάδα στη απασχόληση και στις κρατικές δαπάνες (πίνακα 18 και 21) παρουσιάζει εικόνα ασαφής, δεν υπάρχει συσχέτιση. Συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει μικρή συσχέτιση, κατ' επέκταση, μικρό βαθμό Οικονομικής ολοκλήρωσης που οφείλεται στα μόνιμα διαρθρωτικά οικονομικά προβλήματα που παρουσιάζει. Παρομοίως και η Δανία, στη κατανάλωση (πίνακας 19) και στις κρατικές δαπάνες (πίνακας 21) παρουσιάζει αντικυκλικότητα του μέσου Ευρωπαϊκού όρου των 15 έναντι της Δανίας. Συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει μικρή συσχέτιση που ως αποτέλεσμα έχει μικρό βαθμό οικονομικής ολοκλήρωσης. Αιτία είναι η υιοθέτηση διαφορετικών μακροοικονομικών πολιτικών σε ότι αφορά την απασχόληση, τις κρατικές δαπάνες καθώς και τις πολιτικές ζητήσεις. Επιπλέον δεν έχει υιοθετήσει το κοινό νόμισμα, το ευρώ. Τη μεγαλύτερη συσχέτιση συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 παρουσιάζει η Γαλλία, αυτό έχει ως αποτέλεσμα το μεγαλύτερο βαθμό Οικονομικής Ολοκλήρωσης και ακολουθεί η Ισπανία και το Βέλγιο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ισχυρές συσχετίσεις φαίνονται ,όσον αφορά το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, μεταξύ Βελγίου, Γαλλίας, Λουξεμβούργου, Ολλανδίας και Γερμανίας. Οι μηχανισμοί διάδοσης των οικονομικών κύκλων είναι σχετικά παρόμοιοι μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρά τις μεγάλες διαφορές στη συμπεριφορά των μεταβλητών πολιτικής όπως οι κρατικές δαπάνες και οι όροι εμπορίου. Τέλος, το συμπέρασμα είναι ότι έχει προχωρήσει η διαδικασία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης για όλες τις χώρες σε μεγάλο βαθμό. Γεγονός που σημαίνει ότι οι οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 συγκλίνουν

ως προς τη συμπεριφορά των οικονομικών κύκλων. Συγκριτικά με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, η διαδικασία της Οικονομικής Ολοκλήρωσης είναι λιγότερο ισχυρή όσον αφορά τις χώρες: Ιρλανδία, Δανία και Ελλάδα.

Βιβλιογραφία:

Δημέλη Σ., (2003), Σύγχρονες Μέθοδοι ανάλυσης χρονολογικών σειρών, εκδόσεις Κριτική Α.Ε, Αθήνα.

Δημέλη Σ. – Κολλίντζας Τ. – Χριστοδουλάκης Ν.Μ., (1997), Οικονομικές Διακυμάνσεις και Ανάπτυξη στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, εκδόσεις Α. Σταμούλη, Αθήνα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (κείμενα: Νίκος Κωστίτσης), (1998), Ευρωπαϊκή Ένωση (ένα σύντομο οδοιπορικό στην ιστορία, τους θεσμούς και τις βασικές πολιτικές της), εκδόσεις Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (αντιπροσωπία για την Ελλάδα), Αθήνα.

Θεοδωρόπουλος Σ., (2006), Εξελίξεις και Προοπτικές της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης, εκδόσεις Α. Σταμούλη, Αθήνα.

Θεοδωρόπουλος Σ., (1997), Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση θεωρία και πολιτική, εκδόσεις Α. Σταμούλη, Αθήνα.

Κωστόπουλος Τρύφων, (2000), Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση και Εθνικό κόστος: περιφέρειες και περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκδόσεις Κυριακίδοι Αφοί, Αθήνα.

Παπαγιάννης Δονάτος Ι., (1996), Εισαγωγή στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.

Τσούκαλης Λουκάς, (1993), Η νέα Ευρωπαϊκή Οικονομία: η Οικονομική και Πολιτική διάσταση της Ολοκλήρωσης, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Backus, D.K., Kehoe, P.J., and Kydland, F.E., (1992), International real business cycles, *Journal of Political Economy*, 100, 4,745, 775, August.

Balassa, Bela, (1973), *Theory of Economic Integration*, Greenwood Press, United State.

Bean. C.R, (1992), Economic and Monetary Union in Europe, CEPR, Discussion Paper no.722, October

European Economy, (2001), Broad Economic policy guidelines No72.

Hodrick R.J and Prescott E.C., (1980), Post – War US business cycles: an empirical investigation, Carnegie – Mellon University.

Holzman, (1976), Household Economy Approach, The: A Guide for Programme Planners and Policy – Makers, Save the Children, United Kingdom.

Jovanovic Miroslav, (1993), International Economic Integration, Taylor and Francis Group, United State.

Kydland F.E. and Prescott E.C., (1990), Business cycles: Real facts and a monetary myth, Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review Spring, 3 – 18.

Lucas R.E., Jr., (1977), Understanding business cycles, in K. Brunner and A.H. Meltzer (eds.), Stabilization of the domestic and international economy, Carnegie – Rochester Conference Series on public Policy 5, Amsterdam: North – Holland.

Tinbergen, Profesor Jan, (1993), Dynamics of Business Cycles, The: A Study of Economic Fluctuation, Taylor and Francis, United State

Europedia.moussis.eu (2009), πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <http://www.europedia.moussis.eu> .

Europa (2009), πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <http://www.europa.eu> .

EUR – Lex (2009), πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.EUR_Lex.europa.eu .

Βικιπαίδεια (2009), πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια) διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <http://el.wikipedia.org> και πιο συγκεκριμένα <http://el.wikipedia.org/wiki/ΕυρωπαϊκήΈνωση> .

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2009), διαθέσιμες πληροφορίες στην ιστοσελίδα <http://www.europarl.europa.eu> .

Πληροφορίες υπάρχουν και στις ιστοσελίδες του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών <http://www.aueb.gr> και στο Πανεπιστήμιο του Πειραιά <http://www.lib.unipi.gr>.